

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO

Į S A K Y M A S DĖL ŪKININKO ŪKIO IR GYVENTOJŲ, KURIE NEĮREGISTRAVĘ ŪKININKO ŪKIO VERČIASI INDIVIDUALIA ŽEMĖS ŪKIO VEIKLA, VEIKLOS BUHALTERINĖS APSKAITOS TVARKYMO DVEJYBINE APSKAITOS SISTEMA REKOMENDACIJŲ PATVIRTINIMO

2006 m. gruodžio 18 d. Nr. 3D-491
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. 1120 (Žin., 1998, Nr. [83-2327](#); 2001, Nr. [92-3215](#); 2002, Nr. [66-2717](#); 2003, Nr. [119-5431](#)), 6.46 punktu ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gruodžio 1 d. nutarimu Nr. 1333 „Dėl Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. [104-2989](#); 2005, Nr. [97-3655](#)):

1. T v i r t i n u Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejybine apskaitos sistema rekomendacijas (pridedama).

2. P r i p a ž i s t u netekusiu galios Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2001 m. lapkričio 26 d. įsakymą Nr. 414 „Dėl Ūkininko ūkio veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejybine apskaitos sistema rekomendacijų tvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. [102-3645](#)).

3. N u s t a t a u , kad šis įsakymas įsigalioja nuo 2007 m. sausio 1 d.

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRĖ

KAZIMIRA DANUTĖ PRUNSKIENĖ

SUDERINTA

Lietuvos Respublikos finansų ministerijos

2006-12-14 raštu Nr. ((6.3-02)-5K-0632996)-6K-0612330

ŪKININKO ŪKIO IR GYVENTOJŲ, KURIE NEĮREGISTRAVĘ ŪKININKO ŪKIO VERČIASI INDIVIDUALIA ŽEMĖS ŪKIO VEIKLA, VEIKLOS BUHALTERINĖS APSKAITOS TVARKYMO DVEJYBINE APSKAITOS SISTEMA REKOMENDACIJOS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejybine apskaitos sistema rekomendacijomis (toliau – Rekomendacijos) gali vadovautis ūkininkai, nustatytą tvarka įregistravę ūkininko ūkį, ir gyventojai, kurie neįregistravę ūkininko ūkio, tačiau žemės ūkio valdas įregistravę Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre verčiasi individualia žemės ūkio veikla, gaunantys ar pretenduojantys gauti valstybės ir (ar) Europos Sąjungos paramos fondų paramą, jeigu šios paramos teikimą reglamentuojantys teisės aktai įpareigoja tvarkyti buhalterinę apskaitą ir sudaryti finansinę atskaitomybę (ūkininko ūkis ir minėta veikla užsiimantis gyventojas toliau vadinami ūkiu).

2. Šiose Rekomendacijose vartojamos pagrindinės sąvokos:

Aktyvioji rinka – rinka, kurioje prekiaujama tos pačios rūšies prekėmis ar paslaugomis, nesunkiai galima rasti norinčių jas pirkti ar parduoti ir kurios dalyviai gali gauti informacijos apie kainas.

Analitinė sąskaita – buhalterinė sąskaita, kurioje duomenys pateikiami pagal pavienius apskaitos objektus, t. y. pagal atskiras turto, nuosavo kapitalo bei įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų rūšis.

Apskaitos dokumentas – popierinis arba elektroninis liudijimas, patvirtinantis ūkinę operaciją arba ūkinį įvykį ir turintis rekvizitus, pagal kuriuos galima nustatyti ūkinės operacijos arba ūkinio įvykio tapatumą.

Apskaitos politika – bendrieji apskaitos principai, apskaitos metodai ir taisyklės, skirti apskaitai tvarkyti ir finansinei atskaitomybei sudaryti bei pateikti.

Apskaitos registras (toliau – registras) – remiantis apskaitos dokumentais parengta ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių suvestinė, kurioje apibendrinti jų duomenys.

Apskaitos sistema – ūkio taikomų apskaitos metodų visuma.

Ataskaitinis laikotarpis – laikotarpis, kurio metinė arba tarpinė finansinė atskaitomybė rengiama.

Atsargos – trumpalaikis turtas (medžiagos, nebaigta gamyba bei pagaminta produkcija), kuris sunaudojamas pajamoms uždirbti per vienerius metus arba per vieną veiklos ciklą.

Biologinis turtas – augalai ir gyvūnai.

Buhalterinė apskaita (toliau – apskaita) – ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių, išreikštų pinigais, registravimo, grupavimo ir apibendrinimo sistema, skirta gauti informaciją ekonominiams sprendimams priimti ir (arba) finansinei atskaitomybei sudaryti.

Dotacija – valstybės ir savivaldybės institucijų, tarptautinių organizacijų ir fondų bei kitų trečiųjų asmenų finansinė ir materialinė parama konkrečiai veiklai. Dotacijoms taip pat priskiriamas ir nemokamai gautas turtas.

Dvejybinė apskaitos sistema (toliau – dvejybinė sistema) – ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių registravimo dvejybiniu įrašu sistema.

Dvejybinis įrašas – ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių registravimo būdas, kai kiekvienos ūkinės operacijos arba kiekvieno ūkinio įvykio vertė įrašoma į sąskaitos (sąskaitų) debetą, o jai lygi suma – į kitos sąskaitos (sąskaitų) kreditą.

Finansiniai metai – laikotarpis, kurio metinė finansinė atskaitomybė rengiama.

Finansinis turtas – turtas, kurį sudaro pinigai, sutartinė teisė gauti pinigus ar kitą finansinį turtą iš kitos šalies, kitos įmonės išleisti vertybiniai popieriai.

Gauta paskola – finansinis įsipareigojimas, kuris atsiranda pasiskolinus pinigų.

Ilgalaikis turtas – turtas, kuris veikloje naudojamas ekonominei naudai gauti ilgiau nei vienerius metus.

Įsipareigojimai – prievolės, atsirandančios dėl atliktų ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių, už kuriuos privaloma ateityje atsiskaityti turtu ir kurių dydį galima objektyviai nustatyti.

Kintamosios sąnaudos – sąnaudos, kurių suma tiesiogiai priklauso nuo veiklos apimties kitimo.

Likutinė vertė – suma, gauta iš ilgalaikio turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atėmus nusidėvėjimo (amortizacijos) sumą, sukaupą iki balanso datos.

Metinė finansinė atskaitomybė – finansinė atskaitomybė, parengta apibendrinus finansinių metų duomenis.

Nusidėvėjimas (amortizacija) – riboto naudojimo laiko turto nudėvimosios (amortizuojamosios) vertės priskyrimas sąnaudoms (ar kito turto savikainai) ir paskirstymas per visą planuojamą turto naudingo tarnavimo laiką, atsižvelgiant į realų to turto ekonominės vertės kitimą.

Pajamos – ekonominės naudos padidėjimas per ataskaitinį laikotarpį, pasireiškiantis turto padidėjimu arba įsipareigojimų sumažėjimu, dėl kurių padidėja nuosavas kapitalas, išskyrus papildomus ūkininko ir jo partnerių arba gyventojų įnašus.

Pardavimo vietos išlaidos – mokėjimai tarpininkams, vertintojams, prekybos agentams, rinkliavos ir panašios išlaidos.

Parduotų prekių ir suteiktų paslaugų savikaina – sąnaudos, tenkančios per ataskaitinį laikotarpį parduotai produkcijai pagaminti ar paslaugoms suteikti.

Pastoviosios sąnaudos – sąnaudos, kurių suma per laikotarpį išlieka sąlyginai pastovi ir nekinta, keičiantis veiklos apimčiai.

Sąnaudos – ūkio ekonominės naudos sumažėjimas dėl turto sunaudojimo, pardavimo, netekimo, jo vertės sumažėjimo ir įsipareigojimų prisiėmimo per ataskaitinį laikotarpį, kai dėl to sumažėja nuosavas kapitalas, išskyrus tiesioginį jo mažinimą.

Sintetinė sąskaita – buhalterinė sąskaita, kurioje apskaitos objektai parodomi pagal turto, nuosavo kapitalo, įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų grupes.

Subsidija – valstybės ar savivaldybės institucijų bei kitų trečiųjų asmenų parama, skirta plataus vartojimo prekių (paslaugų) kainoms išlaikyti ar sumažinti arba šių prekių gamybos (paslaugų teikimo) mastui išlaikyti.

Suteikta paskola – finansinis turtas, kuris atsiranda paskolinus pinigus.

Tarpinė finansinė atskaitomybė – finansinė atskaitomybė, parengta apibendrinus laikotarpio, trumpesnio negu finansiniai metai, duomenis.

Tikroji vertė – suma, už kurią gali būti apsieista turtu ar paslaugomis arba kuria gali būti užskaitytas tarpusavio įsipareigojimas tarp nesusijusių šalių, kurios ketina pirkti / parduoti turtą arba užskaityti tarpusavio įsipareigojimą.

Trumpalaikis turtas – turtas, kuris sunaudojamas ekonominei naudai gauti per vienerius metus arba per vieną veiklos ciklą.

Ūkinė operacija – ūkio subjekto veikla, keičianti turto ir (arba) nuosavo kapitalo bei įsipareigojimų dydį ir (arba) struktūrą.

Ūkio balansas (toliau – balansas) – finansinė atskaita, kurioje parodomas visas ūkio turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.

Ūkio buhalterinė sąskaita (toliau – sąskaita) – informacijos kaupimo ir grupavimo būdas ūkio turtui, nuosavam kapitalui, įsipareigojimams, pajamoms ir sąnaudoms nustatyti per ataskaitinį laikotarpį.

Ūkio nuosavas kapitalas (toliau – nuosavas kapitalas) – ūkininko ir jo partnerių turto dalis ūkyje, likusi iš viso ūkio turto atėmus visus įsipareigojimus.

Ūkio pelno (nuostolių) atskaita (toliau – pelno (nuostolių) atskaita) – finansinė atskaita,

kurioje nurodomos visos per ataskaitinį laikotarpį ūkio uždirbtos pajamos, patirtos sąnaudos ir veiklos rezultatai.

Ūkio pinigų srautų ataskaita (toliau – pinigų srautų ataskaita) – finansinė ataskaita, nurodanti ūkio ataskaitinio laikotarpio pinigų ir pinigų ekvivalentų įplaukas bei išmokas.

Ūkio sąskaitų planas (toliau – sąskaitų planas) – sąskaitų, kuriose sukaupiama informacija, parodanti ūkio turtą, nuosavą kapitalą, įsipareigojimus, pajamas ir sąnaudas, sąrašas.

Ūkio turtas (toliau – turtas) – materialiosios, nematerialiosios ir finansinės vertybės, kurias valdo ir naudoja ir (arba) kuriomis disponuoja ūkis, ir kurias naudojant tikimasi gauti ekonominės naudos.

Ūkinės veiklos pradžios balansas – naujai įregistruoto ar pradedančio tvarkyti buhalterinę apskaitą ūkio balansas, kuriame nurodytas veiklos pradžioje buvęs turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai.

Ūkinis įvykis – nuo ūkio subjekto nepriklausantis faktas, keičiantis turto ir (arba) nuosavo kapitalo bei įsipareigojimų dydį ir (arba) struktūrą.

Užsienio valiuta – kita nei ūkio finansinės atskaitomybės valiuta.

Žemės ūkio produkcija – iš ūkio valdomo biologinio turto gauti produktai.

3. Šios rekomendacijos nustato ūkio turto, nuosavo kapitalo, įsipareigojimų ir veiklos rezultatų apskaitą bei finansinės atskaitomybės sudarymą. Ūkio finansinių ataskaitų turinys atitinka bendruosius ūkio subjektų finansinės atskaitomybės sudarymo reikalavimus, taip pat specifinius reikalavimus paramai iš ES struktūrinių ir kitų fondų gauti.

4. Ūkininkai arba gyventojai, pasirinkę buhalterinę apskaitą tvarkyti dvejetainę apskaitos sistema ir sudaryti finansinę atskaitomybę, vadovaujasi Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimuose nurodytų buhalterinės apskaitos teisės aktų arba šių rekomendacijų nuostatomis ir bendraisiais apskaitos principais:

4.1. ūkio subjekto – kiekvienas ūkis yra atskiras apskaitos vienetas ir į apskaitą įtraukiamas tik to ūkio turtas, nuosavas kapitalas, įsipareigojimai, pajamos ir sąnaudos. Asmeninis ūkio savininko (ar savininkų) turtas ūkio apskaitoje neregistruojamas. Ūkyje naudojamo ūkio savininkui (-ams) ar jo šeimos nariams nuosavybės teise priklausančio ilgalaikio materialiojo turto dalis apskaitoje turi būti griežtai atskirta nuo turto dalies, naudojamos ūkio savininko (-ų) asmeniniams reikalams. Ūkio balanse turi būti parodyta tik ta turto dalis, kuri yra naudojama ūkio veikloje;

4.2. veiklos tęstinumo – tvarkant apskaitą daroma prielaida, kad ūkio veiklos laikotarpis neribotas ir artimiausiu metu nenumatoma jo likviduoti. Jei priimamas sprendimas likviduoti veiklą arba veikla įregistruota ribotam laikui, šis principas netaikomas;

4.3. periodiškumo principas – ūkio veikla tvarkant apskaitą suskirstoma į finansinius metus arba kitos trukmės ataskaitinius laikotarpius, kuriems pasibaigus sudaroma finansinė atskaitomybė. Ūkio finansiniai metai trunka 12 mėnesių. Kai ūkinė veikla pradama, reorganizuojama, likviduojama arba keičiami finansiniai metai, finansiniai metai gali būti trumpesni arba ilgesni negu 12 mėnesių, bet negali viršyti 18 mėnesių. Kadangi žemės ūkio veiklai būdingas sezoniškumas, finansiniai metai gali nesutapti su kalendoriniais metais;

4.4. piniginio mato – visas ūkio turtas, nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai apskaitoje ir finansinėje atskaitomybėje išreiškiami pinigais;

4.5. kaupimo – ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai apskaitoje registruojami tada, kai atsiranda, ir pateikiami tų laikotarpių finansinėje atskaitomybėje, neatsižvelgiant į pinigų gavimą ar išmokėjimą. Pagal kaupimo principą pajamos registruojamos tada, kai uždirbamos, o sąnaudos – susidarymo metu;

4.6. palyginimo – per ataskaitinį laikotarpį uždirbtos pajamos siejamos su to laikotarpio sąnaudomis, padarytomis šioms pajamoms uždirbti. Sąnaudos, tenkančios skirtingiems ataskaitiniams laikotarpiams, paskirstomos laikotarpiams, per kuriuos ūkis uždirbs pajamų. Ataskaitinių finansinių metų informacija turi būti palyginama su ankstesnių finansinių metų informacija;

4.7. pastovumo – pasirinkta apskaitos metodika turi būti taikoma kiekvienais finansiniais metais. Keitimas galimas tik tuo atveju, jeigu taikomi apskaitos metodai neleidžia teisingai parodyti

ūkio finansinių metų turto, nuosavo kapitalo, įsipareigojimų, finansinių rezultatų ir pinigų srautų;

4.8. atsargumo – pasirenkami tokie apskaitos metodai, kuriais vadovaujantis turto, nuosavo kapitalo, įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų vertė negali būti nepagrįstai padidinta arba nepagrįstai sumažinta;

4.9. neutralumo – apskaitos informacija pateikiama nešališkai. Jos pateikimas neturėtų daryti įtakos apskaitos informacijos vartotojų priimamiems sprendimams ir juo neturėtų būtų siekiama iš anksto numatyto rezultato;

4.10. turinio svarbos – ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai į apskaitą traukiami pagal turinį ir ekonominę prasmę, o ne tik pagal juridinę formą.

5. Buhalterinė apskaita tvarkoma naudojant Lietuvos Respublikos piniginių vienetą. Ūkinės operacijos, vykdomos užsienio valiuta, apskaitoje perskaičiuojamos į Lietuvos Respublikos piniginių vienetą pagal skelbiamą oficialų piniginių vienetą ir užsienio valiutos santykį, galiojantį ūkinės operacijos atlikimo dieną.

6. Ūkio turto įvertinimas:

6.1. Ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, o finansinėje atskaitomybėje rodomas balansine verte, lygia jo likutinei vertei. Ją sudaro suma, gauta iš ilgalaikio turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atėmus nusidėvėjimo (amortizacijos) sumą, sukauptą iki balanso datos.

6.2. Žemė ir miškas apskaitoje registruojami įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, vėliau, atsižvelgiant į pasirinktą apskaitos politiką, gali būti apskaitomi įsigijimo (pasigaminimo) savikaina arba perkainota verte, o finansinėje atskaitomybėje rodomi balansine verte.

6.3. Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo savikaina turi būti nustatoma prie pardavėjui sumokėtos arba mokėtinos už šį turtą sumos pridėdant muitą, akcizą, kitus negražinamus mokesčius, susijusius su šio turto įsigijimu, atsivežimo bei šio turto parengimo naudoti išlaidas (instaliavimo, bandymo, derinimo ir kitas), padarytas iki jo naudojimo pradžios. Į nekilnojamojo turto įsigijimo savikainą įskaitomas turto įregistravimo mokestis ir remonto sąnaudos, patirtos iki jo naudojimo pradžios. Į ilgalaikio turto įsigijimo savikainą neįskaitomas pridėtinės vertės mokestis, išskyrus atvejus, kai šis mokestis negražinamas (neatskaitomas). Negražinamą (neatskaitomą) pridėtinės vertės mokestį ūkis gali įskaityti į turto įsigijimo savikainą.

6.4. Ilgalaikio materialiojo turto pasigaminimo savikaina turi būti nustatoma prie pagrindinių žaliavų, medžiagų, komplektuojamųjų gaminių, sunaudotų gaminant ilgalaikį materialųjį turtą, įsigijimo savikainos pridėdant tiesiogines darbo ir netiesiogines (pridėtines) gamybos išlaidas, patirtas gaminantis šį turtą iki jo naudojimo pradžios. Į ilgalaikio materialiojo turto pasigaminimo savikainą neįskaitomos bendrosios ūkio sąnaudos.

6.5. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimą ir nematerialiojo turto amortizaciją ūkyje rekomenduojama skaičiuoti taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą. Jo taikymas pagrįstas prielaida, kad turtas dėvisi tolygiai per visą naudojimo laiką. Taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą metinė nusidėvėjimo suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$N = \frac{V_1 - V_2}{T}, \text{ kur}$$

N – metinė nusidėvėjimo (amortizacijos) suma;

V₁ – ilgalaikio turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina;

V₂ – ilgalaikio turto likvidacinė vertė;

T – naudingo tarnavimo laikas metais.

6.6. Nusidėvėjimas (amortizacija) pradėdamas skaičiuoti nuo kito mėnesio 1 dienos po ilgalaikio turto perdavimo naudoti ir nebeskaičiuojamas nuo kito mėnesio 1 dienos po jo nurašymo, pardavimo ar kitokio perleidimo, kai turtas nustoją būti naudojamas ir tuo atveju, kai visa naudojamo ilgalaikio turto vertė (atėmus likvidacinę vertę) perkeliama į sąnaudas (t. y., kai likutinė vertė lygi likvidacinei vertei). Kiekvieno įgyto ilgalaikio materialiojo turto objekto nudėvimoji vertė apskaičiuojama iš jo įsigijimo (pasigaminimo) savikainos atėmus numatomą likvidacinę vertę.

Ilgalaikio materialiojo turto likvidacinę vertę sudaro suma, kurią ūkis tikisi gauti už šį turtą jo naudingo tarnavimo laiko pabaigoje, įvertinęs būsimas likvidavimo ir perleidimo išlaidas. Likvidacinę vertę nustato pats ūkis. Nematerialiojo turto likvidacinė vertė lygi nuliui.

6.7. Naudingo tarnavimo laiką nustato ūkis įvertinantis šiuos veiksnius: tikėtiną fizinį nusidėvėjimą, moralinį senėjimą, teisinius ar kitus šio turto naudojimo apribojimus, realų jo tarnavimo laiką.

6.8. Nusidėvėjimas (amortizacija) gali būti skaičiuojamas vieną kartą per metus prieš metinės finansinės atskaitomybės sudarymą, o prireikus – ir dažniau.

6.9. Žemės ir miško nusidėvėjimas neskaičiuojamas.

6.10. Pirktos medžiagos apskaitoje registruojamos ir finansinėje atskaitomybėje parodomos įsigijimo (pasigaminimo) savikaina:

6.10.1. Nustatant atsargų įsigijimo savikainą, prie pirkimo kainos, patikslintos pirktų atsargų nukainojimo ir gautų nuolaidų sumomis, pridedami visi su pirkimu susiję mokesčiai bei rinkliavos (išskyrus tuos, kurie vėliau bus atgauti), gabenimo, paruošimo naudoti bei kitos tiesiogiai su atsargų įsigijimu susijusios išlaidos. Į atsargų įsigijimo savikainą neįskaitomas sumokėtas pridėtinės vertės mokestis, išskyrus atvejus, kai pridėtinės vertės mokestis yra negražinamas (neatskaitomas). Negražinamą (neatskaitomą) pridėtinės vertės mokestį ūkis gali įskaityti į turto įsigijimo savikainą arba priskirti bendrosioms ūkio sąnaudoms.

6.10.2. Biologinis turtas bei visa iš ūkio valdomo biologinio turto gauta žemės ūkio produkcija gali būti vertinama vienu šių būdų: tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, arba įsigijimo (pasigaminimo) savikaina. Savos gamybos žemės ūkio produkcijos perdirbimo produktai vertinami pasigaminimo savikaina.

6.10.3. Biologinis turtas vertinamas tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, jo pirminio pripažinimo metu ir pagal kiekvieną balanso datą. Žemės ūkio produkcija tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, vertinama tik pirminio pripažinimo metu:

6.10.3.1. Jeigu ūkio apskaitos politikoje numatyta biologinį turtą vertinti tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, biologinis turtas balanse parodomas tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas;

6.10.3.2. Jeigu ūkio apskaitos politikoje numatyta biologinį turtą vertinti įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, biologinis turtas (išskyrus daugiamečius sodinius) balanse parodomas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina. Daugiamečiai sodiniai balanse parodomi likutine verte.

6.10.4. Biologinio turto arba žemės ūkio produkcijos tikrąją vertę lengviau nustatyti grupuojant šį turtą pagal svarbius požymius, pvz., gyvulius – pagal amžių ar svorį, produkciją – pagal kokybę. Grupuojant reikia atsižvelgti į tai, pagal kokius požymius kainos nustatomos rinkoje. Remiantis tokiu grupavimu, gali būti nustatoma vienaarūšio turto grupių tikroji vertė.

6.10.5. Patikimas biologinio turto ar žemės ūkio produkcijos tikrosios vertės nustatymo pagrindas yra aktyviosios rinkos kaina.

6.10.6. Jeigu aktyviosios rinkos nėra, biologinio turto ir žemės ūkio produkcijos tikroji vertė nustatoma:

6.10.6.1. pagal paskutinių sandorių kainą, jeigu ekonominės aplinkybės mažai pasikeitė nuo sandorio sudarymo iki atskaitomybės datos;

6.10.6.2. pagal panašaus turto rinkos kainas, patikslintas atsižvelgiant į galimus skirtumus.

6.10.7. Kai neįmanoma patikimai nustatyti biologinio turto ar žemės ūkio produkcijos tikrosios vertės, šį turtą galima įvertinti pasigaminimo savikaina, ypač kai:

6.10.7.1. per laikotarpį nuo šių išlaidų susidarymo iki biologinio turto ar žemės ūkio produkcijos tikrosios vertės nustatymo datos įvyko nedidelių biologinių pokyčių;

6.10.7.2. biologinio pokyčio poveikis kainai laikomas nesvarbiu;

6.10.7.3. produkcija naudojama tik ūkio reikmėms.

6.11. Jei aptartais būdais sunku nustatyti biologinio turto ir žemės ūkio produkcijos tikrąją vertę, jiems įkainoti gali būti taikomos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos patvirtintos normatyvinės kainos.

7. Pasigaminimo savikainą sudaro tiesioginės ir netiesioginės gamybos išlaidos.

8. Apskaičiuojant veikloje sunaudotų ar parduotų atsargų savikainą, gali būti taikomi FIFO, svertinio vidurkio arba kiti atsargų įkainojimo būdai, atsižvelgiant į atsargų naudojimo sąlygas.

9. Taikant FIFO būdą, daroma prielaida, kad pirmiausia parduodamos arba sunaudojamos atsargos, kurios buvo įsigytos arba pagamintos anksčiausiai, o laikotarpio pabaigoje likusios atsargos buvo įsigytos ar pagamintos vėliausiai. Šį būdą rekomenduojama taikyti ir tais atvejais, kai negalima nustatyti, kurios atsargos buvo sunaudotos pirmiausia.

10. Jeigu atsargos sumaišytos ir neįmanoma atskirti, kurios įsigytos ar pagamintos pirmiau, jos gali būti įkainojamos taikant svertinio vidurkio būdą. Taikant šį būdą, atsargų savikaina nustatoma pagal atsargų vienetų laikotarpio pradžioje ir per visą laikotarpį įsigytų ar pagamintų panašių atsargų vienetų kainų svertinį vidurkį. Vidurkis gali būti apskaičiuojamas periodiškai arba gavus kiekvieną naują atsargų siuntą (pagal aplinkybes kiekviename ūkyje, atsižvelgiant į atsargų naudojimo būdą).

11. Atsargų, gyvūnų ir kito biologinio turto (išskyrus daugiamečius sodinius) apskaitai ūkis gali pasirinkti nuolat arba periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdus:

11.1. Taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą, buhalterinės apskaitos sąskaitose registruojama kiekviena atsargų ir biologinio turto kaitos operacija: atsargų ir biologinio turto gavimas, sunaudojimas, nepanaudotų atsargų gražinimas, atsargų ir biologinio turto pardavimas. Taikant šį būdą, rekomenduojama pirktas atsargas įkainoti įsigijimo savikaina, o žemės ūkio produkciją, gyvūnus ir kitą biologinį turtą – tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, tačiau ūkis gali pasirinkti žemės ūkio produkciją, gyvūnus ir kitą biologinį turtą vertinti ir įsigijimo (pasigaminimo) savikaina.

11.2. Taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą, buhalterinės apskaitos sąskaitose per ataskaitinį laikotarpį registruojamos tik atsargų, gyvūnų ir kito biologinio turto pirkimo ir pardavimo operacijos.

11.2.1. Savos gamybos produkcijos ir gyvūnų sunaudojimo ūkio ar asmeninems reikmėms operacijos per ataskaitinį laikotarpį registruojamos tik natūriniais mato vienetais apskaitos registruose.

11.2.2. Visi atsargų, gyvūnų ir kito biologinio turto pirkimai iš karto pripažįstami sąnaudomis.

11.2.3. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje atlikus inventorizaciją, nustatomi atsargų, gyvūnų ir kito biologinio turto likučiai ir buhalterinėse sąskaitose fiksuojamas šio turto likučių pasikeitimas.

11.2.4. Taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą, rekomenduojama pirktų atsargų likučių įsigijimo savikainą nustatyti FIFO būdu, o žemės ūkio produkcijos, gyvūnų ir kito biologinio turto likučius įkainoti tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, tačiau ūkis gali pasirinkti šiuos likučius vertinti ir pasigaminimo savikaina. Sunaudotų atsargų sąnaudas sudaro ataskaitinio laikotarpio atsargų pirkimas, pakoreguotas pagal atsargų likučių kaitą.

II. ŪKIO FINANSINĖ ATSKAITOMYBĖ IR JOS RODIKLIŲ PAAIŠKINIMAI

12. Finansinėje atskaitomybėje (finansinėse ataskaitose) pateikiami rodikliai, įgalinantys įvertinti ūkio turtinę bei finansinę būklę ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir ūkininkavimo rezultatus per šį laikotarpį. Atskaitomybė sudaroma pagal suvestinius apskaitos duomenis. Ji reikalinga norint gauti paramą iš valstybės, ES fondų, banko paskolas, palaikyti palankius prekybos santykius su tiekėjais ir pirkėjais. Finansinės ataskaitos naudingos ir pačiam ūkiui, norint priimti teisingus ekonominius sprendimus.

13. Ūkiai, tvarkantys apskaitą pagal dvejetainę apskaitos sistemą, gali sudaryti metinę ir tarpinę finansinę atskaitomybę. Metinėje finansinėje atskaitomybėje pateikiami ūkio veiklos rezultatai per finansinius metus, todėl ji rengiama finansiniams metams pasibaigus. Tarpinėje finansinėje atskaitomybėje pateikiama trumpesnio nei finansiniai metai laikotarpio (vieno, trijų, šešių mėnesių ir pan.) informacija apie veiklos rezultatus, finansinę būklę ir pinigų srautus, t. y. informacija apima laikotarpį nuo finansinių metų pradžios iki tarpinės finansinės atskaitomybės datos. Tarpinę finansinę atskaitomybę ūkiai sudaro, kai to reikia arba kitų teisės aktų nustatytu

periodiškumu.

14. Metinę finansinę atskaitomybę sudaro:

14.1. balansas;

14.2. pelno (nuostolių) ataskaita;

14.3. pinigų srautų ataskaita;

14.4. aiškinamasis raštas.

15. Tarpinę finansinę atskaitomybę gali sudaryti visos minėtos ataskaitos arba tiksliai balansas ir pelno (nuostolių) ataskaita.

16. Iki metinės finansinės atskaitomybės sudarymo apskaitoje turi būti parodytos visos ataskaitinių finansinių metų ūkinės operacijos bei įvykiai, turto ir skolų inventorizavimo rezultatai, savos gamybos atsargų vertės pasikeitimai ir kiti patikslinimai.

I skirsnis BALANSAS

17. Balanse parodoma ūkio turto sudėtis, jo nuosavas kapitalas ir įsipareigojimų sudėtis. Balanso forma pateikta 2 priede.

18. Pradėjus tvarkyti ūkio apskaitą, sudaromas ūkinės veiklos pradžios balansas užpildomas remiantis ūkio turimo turto ir įsipareigojimų aprašu. Šiame apraše pagal inventorizacijos duomenis surašomi ūkiui priklausančio turto kiekiai ir vertė pagal jo rūšis, taip pat ūkio įsipareigojimų sumos.

19. Turtas surašomas tokiu nuoseklumu: ilgalaikis turtas, biologinis turtas, trumpalaikis turtas. Po to surašomi ilgalaikiai ir trumpalaikiai ūkio įsipareigojimai. Ilgalaikis turtas parodomas jo įsigijimo, pasigaminimo ar statybos savikaina pagal atitinkamų pirminių apskaitos dokumentų duomenis, atskaičius nusidėvėjimą (amortizaciją). Jeigu nėra reikiamų duomenų, ilgalaikis turtas parodomas tikrąja verte. Pirktos atsargos parodomos įsigijimo savikaina. Įsipareigojimų sumos nustatomos pagal paskolų gavimo bei palūkanų apskaičiavimo, turto pirkimo ir kitus dokumentus. Iš minėto aprašo turto duomenys surašomi į balanso turto dalį, o ūkio įsipareigojimų duomenys – į nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų dalies F straipsnį. D straipsnis *Nuosavas kapitalas* užpildomas apskaičiavus skirtumą tarp bendros ūkio turto vertės ir visų jo įsipareigojimų sumos.

20. Dvejetainę apskaitos sistemą taikančio ūkio balanse finansinių metų pabaigoje rodikliai užpildomi remiantis sintetinių sąskaitų ar subsąskaitų galutiniais likučiais, pateiktais sintetinės apskaitos registre. Kai kurie rodikliai įrašomi iš analitinės apskaitos. Skiltyje „Praėję finansiniai metai“ duomenys įrašomi iš ankstesnio laikotarpio balanso skilties „Finansiniai metai“.

Turtas

21. Turto A straipsnyje *Ilgalaikis turtas* pateikiamas ūkio nematerialusis, materialusis ir finansinis turtas, kuris teikia ūkiui naudos ilgiau nei vienerius metus, bei išankstiniai mokėjimai už ilgalaikį turta:

21.1. A. I straipsnyje *Nematerialusis turtas* įrašoma tokio turto, kaip kompiuterinių programų, įsigytų kvotų, verslo plėtros planų ir kt., likutinė vertė. Ši vertė apskaičiuojama iš nematerialiojo turto įsigijimo savikainos atėmus sukauptą amortizaciją. Ilgalaikio nematerialiojo turto straipsnis užpildomas pagal 11 sąskaitos *Nematerialusis turtas* ir 130 sąskaitos *Nematerialiojo turto amortizacija* likučių duomenis;

21.2. A. II straipsnyje *Materialusis turtas* parodoma bendra šio turto vertė, o atskiruose straipsniuose – jo vertė pagal ilgalaikio materialiojo turto grupes. Ilgalaikis materialusis turtas, išskyrus žemę, mišką ir nebaigtą statybą, balanse pateikiamas likutine verte, kuri apskaičiuojama iš įsigijimo savikainos atėmus sukauptą nusidėvėjimą;

21.3. A. II.1 straipsnyje *Žemė* įrašoma ūkininkui ir jo partneriams nuosavybės teise priklausančios žemės įsigijimo savikaina arba perkainota vertė. Analogiškas yra straipsnio A. II.2. *Miškas* turinys. Šie straipsniai užpildomi atitinkamai pagal 120 *Žemė* ir 121 *Miškas* sąskaitų likučių duomenis;

21.4. A. II.3–A. II.6 straipsniuose pateikiama atitinkamų ilgalaikio turto grupių (pastatų ir kitų statinių, mašinų ir įrenginių, transporto priemonių ir kt.) likutinė vertė. Likutinei vertei apskaičiuoti įsigijimo (pasigaminimo) savikaina nustatoma pagal 122–126 sąskaitų likučių duomenis ir sumažinama sukaupto nusidėvėjimo sumomis – pagal 132–135 sąskaitų likučių duomenis;

21.5. A. II.7 straipsnyje *Nebaigta statyba* pateikiama nebaigto iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos statyti ilgalaikio materialiojo turto faktinių išlaidų suma, montuotųjų įrenginių bei išankstinių mokėjimų už statybą suma. Šis straipsnis pildomas pagal 15 sąskaitos *Statyba ir kiti kapitaliniai įdėjimai (darbai)* likučių duomenis;

21.6. A. III straipsnyje *Finansinis turtas* pateikiama ilgalaikio finansinio turto – ilgalaikių finansinių investicijų, pvz., vertybinių popierių (akcijų, obligacijų ir kt.), įsigytų ilgesniam nei vienerių metų laikotarpiui, įneštų pajų į kooperatines bendroves, kredito unijas, žemės ūkio bendroves, vertė ir ilgalaikių skolų ūkiui – vertė. Šis straipsnis pildomas pagal 16 sąskaitos *Ilgalaikis finansinis turtas* likučių duomenis.

22. B straipsnyje *Biologinis turtas* parodomas specifinis žemės ūkio turtas – augalai ir gyvūnai:

22.1. B. I straipsnyje *Daugiamečiai sodiniai* parodoma ūkio sodų, uogynų ir kitų daugiamečių sodinių vertė. Atsižvelgiant į pasirinktą biologinio turto įvertinimo būdą, daugiamečiai sodiniai balanse parodomi tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, arba likutine verte. Šis straipsnis užpildomas remiantis 19 sąskaitos *Daugiamečiai sodiniai* likučio duomenimis;

22.2. B. II straipsnyje *Gyvuliai ir kiti gyvūnai* įrašoma ūkyje auginamų gyvulių ir kitų gyvūnų vertė. Atsižvelgiant į pasirinktą įvertinimo būdą, jie įvertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, arba įsigijimo (pasigaminimo) savikaina. Duomenys įrašomi pagal 22 sąskaitos *Gyvuliai ir kiti gyvūnai* likučių duomenis;

22.3. B. III. straipsnyje *Pasėliai* įrašoma ūkio pasėlių vertė. Straipsnis pildomas pagal 23 sąskaitos *Nebaigta gamyba* (taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą) arba 65 sąskaitos *Pagrindinės gamybos suvestinė 650 subsąskaitos Augalininkystė* (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą) analitinių sąskaitų likučių duomenis.

23. C straipsnyje *Trumpalaikis turtas* parodomas ūkio įsigytas, pasigamintas ir nebaigtas gaminti turtas, skirtas parduoti ar suvartoti per vienerius metus:

23.1. C. I straipsnyje *Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys* pateikiama ūkio gamybinei–komercinei veiklai skirto materialiojo turto, sunaudotino per trumpesnę nei vienerių metų laikotarpį, vertė bei iš anksto už šį turtą sumokėta suma;

23.2. C. I.1 straipsnyje *Atsargos* pateikiami duomenys apie ūkio turimas atskirų rūšių atsargas. Atsargos, išskyrus žemės ūkio produkciją, balanse pateikiamos įsigijimo savikaina. Iš biologinio turto gauta žemės ūkio produkcija gali būti įkainota tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, arba pasigaminimo savikaina;

23.3. C. I.1.1 straipsnyje *Medžiagos* įrašoma visų ūkio reikmėms skirtų pirktų ir nepanaudotų medžiagų (sėklų, pašarų, augalų ir gyvūnų apsaugos priemonių, degalų ir tepalų, atsarginių dalių ir kt.) vertė. Šis straipsnis pildomas pagal 20 sąskaitos *Medžiagos* likučių duomenis;

23.4. C. I.1.2 straipsnyje *Nebaigta gamyba* įrašoma gamybos, iš kurios dar negauta produkcija, išskyrus pasėlius, vertė. Šis straipsnis pildomas pagal 23 sąskaitos *Nebaigta gamyba* (taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą) arba 65 sąskaitos *Pagrindinės gamybos suvestinė* (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą) analitinių sąskaitų likučių duomenis;

23.5. C. I.1.3 straipsnyje *Žemės ūkio produkcija* pateikiama ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ūkyje likusios iš jo valdomo biologinio turto gautos žemės ūkio produkcijos, skirtos parduoti ar suvartoti savoms reikmėms, vertė. Šis straipsnis pildomas pagal 210 sąskaitos *Žemės ūkio produkcija* likučio duomenis;

23.6. C. I.1.4 straipsnyje *Kita produkcija* parodoma savos gamybos perdirbtos produkcijos vertė, kuri nustatoma pagal 211 sąskaitos *Kita produkcija* likučio duomenis;

23.7. C. I.2 straipsnyje *Išankstiniai apmokėjimai* pateikiami duomenys apie ūkio sumokėtus avansus už atsargas ir paslaugas ir ateinančių laikotarpių sąnaudas. Duomenys šiam straipsniui

pildyti gaunami: išankstiniai apmokėjimai – iš 251 sąskaitos *Išankstiniai apmokėjimai už atsargas ir paslaugas* debeto likučio atėmus tą negražintų skolų dalį, dėl kurios susigrąžinimo abejojama (duomenys apie šias abejotinas skolas imami iš 253 sąskaitos *Abejotinos skolos*, o ateinančių laikotarpių sąnaudos – iš 28 sąskaitos *Kitas trumpalaikis turtas*).

23.8. *C. II* straipsnyje *Per vienerius metus gautinos sumos* pateikiamos trumpalaikės skolos, t. y. tokios skolos, kurios turi būti sugražintos ūkiui per ne ilgesnį kaip vienerių metų laikotarpį (išskyrus išankstinius apmokėjimus). Gautinos skolos pateikiamos atėmus abejotinių skolų sumas;

23.9. *C. II. 1* straipsnyje *Pirkėjų skolos* surašomos skolos ūkiui už parduotą produkciją ir suteiktas paslaugas. Jos parodomos gautinų sumų dydžiu, užfiksuotu pardavimų dokumentuose. Šios skolos mažinamos abejotinių skolų dydžiu. Pirkėjų skolos įrašomos į balansą pagal 24 sąskaitos *Pirkėjų skolos* likutį;

23.10. *C. II.2* straipsnyje *Kitos gautinos sumos* surašomos ūkiui priklausančios gauti kitos, ne už parduotą produkciją, biologinį turtą ir paslaugas, sumos. Šis straipsnis pildomas pagal 250 sąskaitos *Gautinas pridėtinės vertės mokestis*, 252 sąskaitos *Kitos gautinos skolos* bei 253 sąskaitos *Abejotinos skolos* (-) likučių duomenimis;

23.11. *C. III* straipsnyje *Kitas trumpalaikis turtas* parodoma ūkio turimų terminuotųjų indėlių ir kitų trumpalaikių investicijų suma bei kito trumpalaikio turto, kuris nebuvo parodytas kituose balanso straipsniuose, vertė. Duomenys šiam straipsniui užpildyti gaunami pagal 26 sąskaitos *Terminuotieji indėliai ir kitos trumpalaikės investicijos* ir 28 sąskaitos *Kitas trumpalaikis turtas* likučių duomenis;

23.12. *C. IV* straipsnyje *Pinigai* įrašoma ūkio turima bankuose ir kasoje pinigų suma, kuri nustatoma pagal 27 sąskaitos *Pinigai* likučių duomenis.

Nuosavas kapitalas ir įsipareigojimai

24. *D* straipsnyje *Nuosavas kapitalas* parodoma ūkio nuosavų išteklių suma. Šis straipsnis pildomas pagal 30 sąskaitos *Nuosavas kapitalas* likučio duomenis.

25. *E* straipsnyje *Dotacijos ir subsidijos* parodoma nepanaudotų dotacijų ir subsidijų suma. Šis straipsnis pildomas pagal 35 sąskaitos *Dotacijos ir subsidijos* likučio duomenis.

26. *F* straipsnio *Mokėtinos sumos ir įsipareigojimai* atskiruose straipsniuose parodomas ilgalaikės ir trumpalaikės ūkio skolos ir įsipareigojimai:

26.1. *F. I* straipsnyje *Po vienerių metų mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai* parodomas ilgalaikės ūkio skolos:

26.2. *F. I.1* straipsnyje *Paskolos* parodomas iš bankų ir iš kitų kreditorių gautos ir negražintos ilgalaikės paskolos. Šis rodiklis pildomas pagal 400 sąskaitos *Paskolos* likučio duomenis;

26.3. *F. I.2* straipsnyje *Lizingo (finansinės nuomos) įsipareigojimai* pateikiama šių skolų dalis, mokėtina per laikotarpį, ilgesnį kaip 12 mėnesių nuo balanso sudarymo datos. Ši suma nustatoma pagal 401 sąskaitos *Lizingo (finansinės nuomos) skolos* likučio duomenis;

26.4. *F. I.3* straipsnyje *Kitos mokėtinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai* parodomas kitos ilgalaikės ūkio skolos, kurios neįrašytos į *E.1.1* ir *E.1.2* straipsnius. Šių skolų suma įrašoma pagal sąskaitos 402 *Kitos ilgalaikės skolos* likučio duomenis;

26.5. *E. II* straipsnis *Per vienerius metus mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai* apima trumpalaikes ūkio skolas ir įsipareigojimus:

26.6. *F. II.1* straipsnyje *Ilgalaikių skolų ataskaitinių metų dalis* parodoma ilgalaikių banko paskolų, lizingo (finansinės nuomos) skolų ir kitų ilgalaikių ūkio skolų suma, mokėtina ne vėliau kaip kitais ataskaitiniais metais. Ši suma nustatoma pagal 43 sąskaitos *Ilgalaikių skolų ataskaitinių metų dalis* likučio duomenis;

26.7. *F. II.2* straipsnyje *Paskolos* įrašoma iš bankų ir iš kitų kreditorių gautų ir negražintų trumpalaikių paskolų suma. Duomenys įrašomi pagal 44 sąskaitos *Trumpalaikės paskolos* likučio duomenis;

26.8. *F. II.3* straipsnis *Skolos tiekėjams ir rangovams* parodo ūkio trumpalaikes skolas už

pirktas materialines vertybes ir gautas paslaugas. Jis pildomas pagal 45 sąskaitos *Skolos tiekėjams ir rangovams* likutį;

26.9. *E. II.4* straipsnyje *Gauti išankstiniai apmokėjimai* parodoma ūkio skola pirkėjams bei kitiems asmenims dėl išankstinių mokėjimų už iš ūkio perkamą produkciją, gaunamas paslaugas ir kt. Šis rodiklis pildomas pagal 480 sąskaitos *Gauti avansai* likučio duomenis;

26.10. *F. II.5* straipsnis *Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai* skirtas ūkio skoloms samdomiems darbuotojams bei su darbo santykiais susijusių mokesčių ir įmokų skoloms parodyti. Skolos suma įrašoma pagal 46 sąskaitos *Su darbo santykiais susijusios skolos* likučių duomenis;

26.11. *E. II.6* straipsnyje *Kitos mokėtinos sumos ir įsipareigojimai* parodamos kitos, anksčiau balanse neparodytos, trumpalaikės ūkio skolos, t. y. skolos valstybinėms institucijoms, draudimo bendrovėms ir pan. Šis straipsnis pildomas sudėjus 47 sąskaitos *Mokesčių skolos* bei 481 sąskaitos *Kitos trumpalaikės skolos* likučių duomenis.

II skirsnis PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA

27. *I* straipsnyje *Pardavimo pajamos* pelno (nuostolių) ataskaitoje turi būti parodamos grynosios pardavimo pajamos (ataskaitos forma pateikta 3 priede). Nustatant jų dydį atsižvelgiama į suteiktas nuolaidas bei parduotų prekių grąžinimą ir nukainojimą. Grynosios pardavimo pajamos nustatomos iš pardavimo pajamų sumos (neįskaitant PVM) atimant po pardavimo pirkėjams suteiktų nuolaidų sumas ir sugrąžintų ar nukainotų prekių vertę. Pardavimo pajamos ataskaitoje gali būti detalizuojamos pagal ūkio veiklos rūšis (pvz., augalininkystės produkcijos pardavimo pajamos, gyvulininkystės produkcijos pardavimo pajamos ir pan.). Duomenys imami iš 50 sąskaitos *Pardavimo pajamos*.

28. *II* straipsnyje *Pagamintos produkcijos, nebaigtos gamybos ir gyvūnų bei kito biologinio turto likučių vertės padidėjimas (sumažėjimas)* turi būti parodomas šių rūšių turto tikrosios vertės ar įsigijimo (pasigaminimo) savikainos laikotarpio pabaigoje ir pradžioje skirtumas. Atskiruose straipsniuose gali būti surašomas likučių vertės padidėjimas (sumažėjimas) pagal minėto turto grupes (produkcijos, nebaigtos gamybos ir biologinio turto likučių pokyčiai). Minėti rodikliai įrašomi pagal atsargų bei kito turto galutinių ir pradinių likučių duomenis: produkcijos pokyčiai – iš 21 sąskaitos *Produkcija*, nebaigtos gamybos pokyčiai – iš 23 sąskaitos *Nebaigta gamyba* (taikant periodiškai apskaitomų atsargų būdą) arba 65 sąskaitos *Pagrindinės gamybos suvestinė* (taikant nuolat apskaitomų atsargų būdą), gyvūnų pokyčiai – iš 22 sąskaitos *Gyvuliai ir kiti gyvūnai*, kito biologinio turto pokyčiai – iš 19 sąskaitos *Daugiamečiai sodiniai* (Kito biologinio turto pokyčiai rodomi tuo atveju, kai įmonės biologinis turtas vertinamas tikrąja verte.). Atsargų pokyčių duomenys sutikrintini su balanso duomenimis.

29. *III* straipsnyje *Ūkio reikmėms suvartota produkcija* parodoma minėtam tikslui suvartotos žemės ūkio produkcijos ir jos perdirbimo produktų vertė. Duomenys užpildomi iš 560 sąskaitos *Produkcijos suvartojimas ūkio reikmėms*.

30. *IV* straipsnyje *Asmeninėms reikmėms suvartota produkcija, gyvuliai ir kiti gyvūnai* parodoma savos gamybos produkcijos ir gyvūnų, paimtų iš ūkio asmeniniams ūkininko bei jo partnerių ar gyventojų poreikiams, vertė. Ji nustatoma iš 561 sąskaitos *Produkcijos ir gyvūnų suvartojimas asmeninėms reikmėms*.

31. *V* straipsnyje *Gyvulių ir kitų gyvūnų ir kito biologinio turto pirkimai* informacija pateikiama šio turto, pirktos iš kitų ūkių bei gyventojų, įsigijimo savikaina, užpildoma iš tranzitinės 67 sąskaitos *Biologinio turto pirkimai* arba (jeigu biologinio turto pirkimo operacijų būna nedaug) betarpiškai iš 22 sąskaitos *Gyvuliai ir kiti gyvūnai* ir 19 sąskaitos *Daugiamečiai sodiniai* debeto duomenų.

32. *VI* straipsnis *Bendroji produkcija* parodo gamybinės žemės ūkio veiklos apimtį pinigine išraiška. Ji apskaičiuojama sudedant pardavimo pajamas, pagamintos produkcijos, nebaigtos gamybos ir gyvūnų bei kito biologinio turto pokyčius, ūkio reikmėms suvartotos produkcijos, asmeninėms reikmėms suvartotos produkcijos, gyvulių bei kitų gyvūnų straipsnių sumas ir atimant

biologinio turto pirkimų straipsnio sumą.

33. **VII** straipsnyje ***Kintamosios ūkio sąnaudos*** parodomos tokios sąnaudos, kurių dydis priklauso nuo veiklos apimtys. Joms priskirtinos sėklos, trąšų, degalų, pašarų, augalų bei gyvūnų apsaugos priemonių, samdomų darbuotojų darbo užmokesčio sąnaudos ir pan. Duomenys įrašomi iš 61 sąskaitos *Kintamosios sąnaudos*.

34. **VIII** straipsnis ***Bendrasis gamybinis pelnas (nuostoliai)*** parodo skirtumą tarp bendrosios produkcijos vertės ir kintamųjų sąnaudų.

35. **IX** straipsnyje ***Pastoviosios ūkio sąnaudos*** parodomos tos sąnaudos, kurių dydis sąlygiškai nepriklauso nuo veiklos apimtys. Šiame straipsnyje surašomos ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos), žemės mokesčio bei nuomos, turto draudimo, ūkininko bei jo partnerių socialinio bei sveikatos draudimo ir kt. sąnaudos. Duomenys imami iš 62 sąskaitos *Pastoviosios sąnaudos*.

36. **X** straipsnis ***Pagrindinės (tipinės) veiklos pelnas (nuostoliai)*** parodo skirtumą tarp bendrojo gamybinio pelno (nuostolių) ir pastoviųjų sąnaudų.

37. **XI** straipsnyje ***Dotacijos, susijusios su pajamomis*** parodomos panaudotos tiesioginės ar kompensacinės išmokos bei kitos išmokos, suteikiamos ūkio pajamų lygiui palaikyti ar pajamų netekimui bei patirtoms išlaidoms kompensuoti. Šis straipsnis užpildomas iš 52 sąskaitos *Panaudotos dotacijos ir subsidijos, susijusios su pajamomis*.

38. **XII** straipsnyje ***Finansinės ir investicinės veiklos pelnas (nuostoliai)*** parodomas šios veiklos rezultatas kaip jos pajamų ir sąnaudų skirtumas. Šis straipsnis gali būti suskirstytas į pajamų ir sąnaudų straipsnius:

38.1. Finansinės ir investicinės veiklos pajamas sudaro ilgalaikių investicijų perleidimo pelnas, palūkanos už suteiktas paskolas ir banke laikomus pinigus, teigiama valiutų kursų pasikeitimo įtaka, pripažintos (ūkio naudai) baudos ir delspinigiai už pavėluotus atsiskaitymus, dividendų pajamos ir kt. Šios pajamos nustatomos iš 53 sąskaitos *Finansinės ir investicinės veiklos pajamos*.

38.2. Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudas sudaro ilgalaikių investicijų perleidimo nuostoliai, palūkanos už gautas paskolas ir lizingo (finansinės nuomos) būdu įsigyjamą turtą, neigiama valiutų kursų pasikeitimo įtaka, mokėtinos baudos ir delspinigiai už pavėluotus atsiskaitymus ir kt. Šios sąnaudos nustatomos iš 63 sąskaitos *Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos*.

39. **XIII** straipsnyje ***Kitas pelnas ar nuostoliai*** rodomas iš nepagrindinės (netipinės) ūkio veiklos (išskyrus finansinę ir investicinę veiklą) ir neįprastinių ūkinių įvykių gautas finansinis rezultatas. Jis apskaičiuojamas iš kitų pajamų atimant kitas sąnaudas. Šis straipsnis gali būti suskirstytas į pajamų ir sąnaudų straipsnius. Kitas pajamas sudaro ilgalaikio turto (išskyrus finansinį) perleidimo (pardavimo) pelnas, turto nuomos, nepagrindinės veiklos produkcijos bei paslaugų pardavimo pajamos, pajamos, gautos likvidavus ilgalaikį turtą ir kt. Šios pajamos nustatomos iš 54 sąskaitos *Kitos pajamos*. Kitas sąnaudas sudaro ilgalaikio turto (išskyrus finansinį) perleidimo (pardavimo) nuostoliai, išnuomoto turto išlaikymo sąnaudos (nusidėvėjimas, draudimas ir kt.), nepagrindinės (netipinės) veiklos produkcijos bei paslaugų savikaina, dėl stichinių nelaimių, nebūdingų tai vietai, patirti nuostoliai ir kt. Šios sąnaudos nustatomos iš 64 sąskaitos *Kitos sąnaudos*.

40. **XIV** straipsnyje ***Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą*** rašoma pagrindinės veiklos pelno (nuostolių), dotacijų, susijusių su pajamomis, finansinės ir investicinės veiklos pelno (nuostolių) ir kito pelno ar nuostolių straipsniuose pateiktų duomenų suma.

41. **XV** straipsnyje ***Gyventojų pajamų mokesčiai*** parodoma ataskaitiniam laikotarpiui tenkanti gyventojų pajamų mokesčio suma, jeigu ūkis privalo mokėti šį mokesį. Duomenys imami iš 34 sąskaitos *Finansiniai rezultatai debeto*.

42. **XVI** straipsnyje ***Grynasis pelnas (nuostoliai)*** parodomas galutinis ūkio veiklos finansinis rezultatas. Jis apskaičiuojamas iš pelno (nuostolių) prieš apmokestinimą atimant gyventojų pajamų mokesčio sumą. Šis ataskaitos rodiklis turi būti lygus 34 sąskaitos *Finansiniai rezultatai* kredito ir debeto apyvartų skirtumui.

III skirsnis PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

43. Pinigų srautų ataskaita gali būti rengiama netiesioginiu (4 priedas) ir tiesioginiu būdu (5 priedas). Šie ataskaitos rengimo būdai skiriasi tik pinigų srautų iš pagrindinės veiklos pateikimu. Pinigų srautai iš investicinės ir finansinės veiklos abiem atvejais pateikiami tik tiesioginiu būdu.

44. Pagrindinės veiklos pinigų srautus pateikiant netiesioginiu būdu, ataskaitinio laikotarpio grynasis pelnas (nuostoliai) perskaičiuojamas į ataskaitinio laikotarpio pinigų kiekį, gautą arba išleistą pagrindinėje ūkio veikloje:

44.1. Šiuo būdu skaičiuojant pagrindinės veiklos pinigų srautus, koreguojama grynojo pelno arba nuostolio suma, apskaičiuota Pelno (nuostolių) ataskaitoje. Koregavimo tikslas – parodyti ryšį tarp kaupimo principu apskaičiuoto finansinio rezultato (pelno arba nuostolio) ir pinigų iš pagrindinės veiklos pokyčio.

44.2. Grynojo pelno arba nuostolio suma pirmiausia koreguojama nepiniginų išlaidų – ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų suma, kurią parodo 620 sąskaitos *Ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų* debeto apyvarta, sumažinta tos pačios sąskaitos kredite užregistruota per ataskaitinį laikotarpį apskaičiuota dotacijos lėšomis pirktą ilgalaikio turto nusidėvėjimo suma.

44.3. Po vienerių metų gautinų sumų pokytis įrašomas palyginus informaciją apie po vienerių metų gautinas sumas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir pradžioje, sukauptą 16 sąskaitos *Ilgalaikis finansinis turtas* analitinėje apskaitoje, nes skaičiuojant po vienerių metų gautinų sumų pokytį nurašomos suteiktos ilgalaikės paskolos. Po vienerių metų gautinų sumų sumažėjimas pridedamas, nes rodo gautas pinigines įplaukas, o padidėjimas atimamas.

44.4. Per ataskaitinį laikotarpį atsargoms pirkti išleistų pinigų suma neatsispindi grynojo pelno (nuostolio) sumoje. Todėl šią sumą reikia koreguoti atsargų vertės pokyčio suma: atsargų vertei padidėjus per ataskaitinį laikotarpį, padidėjimo suma atimama iš grynojo pelno (nuostolio) sumos; atsargų vertei per ataskaitinį laikotarpį sumažėjus, atitinkama suma pridedama prie grynojo pelno (nuostolio) sumos. Atsargų vertės pokytis apskaičiuojamas lyginant *Balanso* straipsnio *Atsargos* sumą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje su šio straipsnio suma ataskaitinio laikotarpio pradžioje.

44.5. Tokią pat įtaką finansinio rezultato perskaičiavimui į pinigų pokytį turi biologinio turto vertės sumažėjimas ir padidėjimas, todėl šio turto vertei padidėjus per ataskaitinį laikotarpį, padidėjimo suma atimama iš grynojo pelno (nuostolio) sumos, o šio turto vertei per ataskaitinį laikotarpį sumažėjus, atitinkama suma pridedama prie grynojo pelno (nuostolio) sumos. Biologinio turto vertės pokytis apskaičiuojamas lyginant *Balanso* straipsnio *Biologinis turtas* sumą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje su šio straipsnio suma ataskaitinio laikotarpio pradžioje.

44.6. Pirkėjų skolų pokytis įrašomas palyginus *Balanso* straipsnio *Pirkėjų skolos* duomenis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir pradžioje. Šių skolų sumažėjimas pridedamas, o padidėjimas atimamas.

44.7. Kitų gautinų sumų bei ūkio sumokėtų išankstinių apmokėjimų pokytis įrašomas palyginus analogiškų pavadinimų *Balanso* straipsnių duomenis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir pradžioje. Jų sumažėjimas pridedamas, o padidėjimas atimamas.

44.8. Kito trumpalaikio turto pokyčiai įrašomi apskaičiavus *Balanso* straipsnio *Kitas trumpalaikis turtas* sumų skirtumą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir pradžioje. Šio straipsnio sumažėjimas pridedamas, o padidėjimas atimamas.

44.9. Skolų tiekėjams ir gautų išankstinių apmokėjimų pokytis pateikiamas viename *Pinigų srautų ataskaitos* straipsnyje. Jų pokytis apskaičiuojamas pagal 45 sąskaitos *Skolos tiekėjams ir rangovams* ir 480 sąskaitos *Gauti avansai* duomenis, palyginus skolas, buvusias ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir pradžioje. Šių ūkio skolų padidėjimas pridedamas, o sumažėjimas atimamas. Skaičiuojant šių skolų pokytį, atimamos skolos tiekėjams už ilgalaikį turtą (be PVM, jei ūkis yra PVM mokėtojas).

44.10. Su darbo santykiais susijusių įsipareigojimų pokyčiai įrašomi apskaičiuotus skirtumus tarp analogiško pavadinimo *Balanso* straipsnio sumų ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje: straipsnio padidėjimas pridedamas, o sumažėjimas atimamas.

44.11. Kitų mokėtinų sumų ir įsipareigojimų pokyčiai įrašomi apskaičiuotus skirtumus tarp tokio pat pavadinimo *Balanso* straipsnio sumų ataskaitinio ir praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigoje: straipsnio padidėjimas pridedamas, o sumažėjimas atimamas.

44.12. Grynojo pelno ar nuostolio suma Pelno (nuostolių) ataskaitoje parodo finansinį rezultatą iš visos, o ne tik pagrindinės ūkio veiklos, todėl norint teisingai apskaičiuoti pinigų srautus iš pagrindinės veiklos, reikia atimti finansinės ir investicinės veiklos pelno sumą arba pridėti nuostolių sumą. Duomenys šiam koregavimui randami *Pelno (nuostolių) ataskaitos* eilutėje *Finansinės ir investicinės veiklos pelnas (nuostolis)*.

44.13. Ilgalaikio turto perleidimo operacijos priskiriamos investicinei ūkio veiklai, todėl šių operacijų rezultatai turi būti eliminuojami iš pagrindinės veiklos pinigų srautų. Duomenys randami 540 sąskaitoje *Ilgalaikio turto perleidimo pelnas* ir / arba 640 sąskaitoje *Ilgalaikio turto perleidimo nuostolis*.

44.14. Ūkininko ar gyventojų asmeninėms reikmėms sunaudota ūkio produkcija, gyvuliai ir kiti gyvūnai didina ūkio finansinį rezultatą, tačiau neturi įtakos pinigų srautams. Todėl koreguojant pelno (nuostolio) sumą šie duomenys yra eliminuojami. Informacija Pinigų srautų ataskaitos eilutei užpildyti imama iš *Pelno (nuostolio) ataskaitos* eilutės *Asmeninėms reikmėms sunaudota ūkio produkcija, gyvuliai ir kiti gyvūnai*.

44.15. Susumavus (+, –) pateiktus rodiklius apskaičiuojami grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai, kurie parodo pinigų padidėjimą arba sumažėjimą iš pagrindinės veiklos.

45. Pagrindinės veiklos pinigų srautus pateikiant tiesioginiu būdu pinigų srautų ataskaitoje, pagrindinės veiklos pinigų srautai pateikiami iš 27 sąskaitos *Pinigai* analitinės apskaitos:

45.1. Pinigų srautai iš pagrindinės veiklos – tai pinigų gavimai ir išmokėjimai, vykdant pagrindinę ūkio veiklą. Patogiausia šią ataskaitos dalį pildyti sugrupavus 27 sąskaitoje *Pinigai* užfiksuotas ūkines operacijas. Rengiant Pinigų srautų ataskaitą tiesioginiu būdu nurodoma, kiek pinigų gauta iš pirkėjų, iš kitų skolininkų, iš izdo PVM, kiek gauta dotacijų, susijusių su pajamomis, kiek sumokėta medžiagų bei paslaugų tiekėjams, sumokėta į izdą PVM ir kitų mokesčių, sumokėta kitų išmokų (darbo užmokesčio, socialiniam ir sveikatos draudimui ir kt.). Informacija apie pinigų gavimus iš pirkėjų ir mokėjimus tiekėjams pateikiama su PVM.

45.2. Susumavus (+, –) pateiktus rodiklius apskaičiuojami grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai, kurie parodo pinigų padidėjimą arba sumažėjimą iš pagrindinės veiklos.

46. Investicinės veiklos pinigų srautai Pinigų srautų ataskaitoje pateikiami atskirai, nes jie parodo pinigų sumas, per ataskaitinį laikotarpį išleistas įsigyti finansiniam turtui, kuris uždirbs pajamas (kartu ir pinigus) ateityje, taip pat pinigų įplaukas, perleidžiant tokį turtą:

46.1. Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) įsigijimo straipsnyje parodoma pinigų suma, sumokėta už pirktą ilgalaikį turtą.

46.2. Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) perleidimo straipsnyje parodoma pinigų suma, gauta pardavus minėtą turtą.

46.3. Jei ūkis yra PVM mokėtojas, ilgalaikio turto pirkimo ir pardavimo operacijas reikia registruoti be PVM, kadangi į valstybės izdą pervedamas tik susidaręs šio mokesčio skirtumas. Iš pirkėjų ar iš izdo gauta ir tiekėjams ar į izdą sumokėta PVM suma nurodoma *Pinigų srautų ataskaitos* pinigų srautų iš pagrindinės veiklos dalyje.

46.4. Įsigijus kitų įmonių akcijų, pajų, sumokėtoji pinigų suma nurodoma eilutėje *Ilgalaikių investicijų įsigijimas*.

46.5. Ilgalaikių investicijų perleidimas – tai pinigų įplaukos, pardavus ne pardavimui įsigytus kitų įmonių nuosavybės dokumentus (akcijas, pajus).

46.6. Gauti dividendai ir palūkanos – pinigų sumos, gautos už ūkio turimas kitų įmonių akcijas ir pajus, už ūkio sąskaitose banke laikomus pinigus ir už suteiktas paskolas.

46.7. Straipsniuose *Kiti investicinės veiklos pinigų srautų padidėjimai* bei *Kiti investicinės veiklos pinigų srautų sumažėjimai* pateikiamos investicinei veiklai išleistos pinigų sumos (pvz.,

suteiktos ir susigražintos paskolos), nepateiktos aukščiau minėtuose investicinės veiklos pinigų srautų straipsniuose.

46.8. Pinigų srautų ataskaitos investicinės veiklos pinigų srautų straipsniai užpildomi iš 27 sąskaitos *Pinigai* analitinės apskaitos.

46.9. Susumavus (+, –) pateiktus rodiklius apskaičiuojami gryniesi investicinės veiklos pinigų srautai, kurie parodo pinigų padidėjimą arba sumažėjimą iš investicinės veiklos.

47. Finansinės veiklos pinigų srautai rodo ūkio pinigų įplaukas ir išmokas, susijusias su kitais finansavimo šaltiniais: pinigų įnešimas ir išmokėjimas ūkininkui ir jo partneriams, gautos ir gražintos paskolos, lizingo mokėjimai, sumokėtos palūkanos ir pan. Straipsnyje *Gautos dotacijos, susijusios su turtu*, nurodoma per ataskaitinį laikotarpį gautų dotacijų, susijusių su turtu, suma. Patogiausia šią ataskaitos dalį užpildyti išanalizavus 27 sąskaitoje *Pinigai* užfiksuotas ūkines operacijas. Susumavus (+, –) pateiktus rodiklius apskaičiuojami gryniesi finansinės veiklos pinigų srautai, kurie parodo pinigų padidėjimą arba sumažėjimą iš finansinės veiklos.

48. Pinigų srautų ataskaitos straipsnyje *Valiutų kursų pasikeitimo įtaka grynųjų pinigų likučiui* teigiama arba neigiama suma pateikiama valiutų kursų pasikeitimo įtaka pinigų likučiui.

49. Grynasis pinigų srautų padidėjimas (sumažėjimas) – tai pinigų padidėjimo (+) ar sumažėjimo (–) bendra suma per laikotarpį iš pagrindinės, investicinės ir finansinės veiklos.

50. Pinigų likutis laikotarpio pradžioje ir laikotarpio pabaigoje – tai 27 sąskaitos *Pinigai* likučiai atitinkamai ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje. Pinigų likučių sumos turi sutapti su *Balanso* straipsnio *Pinigai* informacija ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje.

51. Pinigų padidėjimo arba sumažėjimo per laikotarpį suma turi sutapti su skirtumu tarp pinigų likučių laikotarpio pabaigoje ir pradžioje.

IV skirsnis **AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

52. Aiškinamasis raštas yra sudėtinė finansinės atskaitomybės dalis, kurioje atskleidžiama papildoma reikšminga informacija finansinei atskaitomybei paaiškinti.

53. Aiškinamąjį raštą sudaro šios dalys:

53.1. bendroji dalis;

53.2. apskaitos politika;

53.3. aiškinamojo rašto pastabos.

54. Aiškinamojo rašto bendrojoje dalyje pateikiama bendra informacija apie ūkį ir jo veiklą:

54.1. ūkio įregistravimo data;

54.2. finansinių metų pradžia ir pabaiga;

54.3. trumpas ūkio veiklos apibūdinimas;

54.4. ūkio dalyvavimas programose;

54.5. vidutinis sąrašinis darbuotojų skaičius per ataskaitinį ir praėjusį ataskaitinį laikotarpį arba darbuotojų skaičius ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

55. Aiškinamojo rašto apskaitos politikos dalyje turi būti pateikta informacija apie taikytą apskaitos politiką, kuri gali turėti įtakos finansinės atskaitomybės informacijos vartotojų priimamiems sprendimams. Šioje dalyje nurodomi:

55.1. pasirinktas biologinio turto ir iš jo gautos žemės ūkio produkcijos įvertinimo būdas (įsigijimo (pasigaminimo) savikaina ar tikrąja verte);

55.2. taikyti biologinio turto ir iš jo gautos žemės ūkio produkcijos tikrosios vertės nustatymo būdai (jeigu pasirinktas tikrosios vertės būdas);

55.3. negražinamo pridėtinės vertės mokesčio priskyrimas turto įsigijimo savikainai ar bendrosioms ūkio sąnaudoms;

55.4. žemės ir miško įvertinimo būdas (įsigijimo savikaina ar perkainota verte);

55.5. naudotas atsargų apskaitos būdas (nuolat ar periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdas);

55.6. taikyti sunaudotų atsargų įvertinimo būdai (FIFO, svertinio vidurkio ar kt.);

55.7. asmeninio turto dalis, naudojama ūkio veikloje (procentais), nustatyta atsižvelgiant į turto rūšį ir ekonominę naudą: naudojant transporto priemones – į ūkio reikalais nuvažiuojamų kilometrų skaičių, naudojant patalpas – į patalpų plotą, naudojamą ūkio veiklai, naudojant įrenginius – į įrenginių darbo ūkyje laiką;

55.8. kita su apskaitos politika susijusi informacija.

56. Jeigu keičiama ūkio apskaitos politika, aiškinamajame rašte nurodomas faktas, kad buvo pakeista apskaitos politika, ir nurodomos keitimo priežastys.

57. Aiškinamojo rašto pastabų dalyje pateikiamos tik reikšmingus finansinės atskaitomybės straipsnius paaiškinančios lentelės ir (arba) tekstinė informacija. Tokios informacijos pavyzdžiai:

57.1. ilgalaikio turto sukaupto nusidėvėjimo kaita (pavyzdinė lentelė *Ilgalaikio turto nusidėvėjimas*);

57.2. duomenys apie išsinuomotą ilgalaikį materialųjį turtą (pavyzdinė lentelė *Išsinuomotas turtas*);

57.3. duomenys apie valdomą ilgalaikį materialųjį turtą, gautą pagal panaudos sutartis (pavyzdinė lentelė *Panaudos pagrindais valdomas turtas*);

57.4. išnuomoto turto likutinė vertė, nuomos trukmė ir galimybė ją pratęsti;

57.5. pagal panaudos sutartį perduoto turto vertė, panaudos laikotarpis ir galimybė jį pratęsti;

57.6. finansinių ataskaitų straipsnių reikšmingas sumas detalizuojanti informacija.

ILGALAIKIO TURTO NUSIDĖVĖJIMAS

(finansinės atskaitomybės valiuta ir jos tikslumo lygis)

Rodikliai	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
Sukaupta ataskaitinio laikotarpio pradžioje		
iš to sk. turto, įsigyto iš dotacijos		
Apskaičiuota per laikotarpį		
iš to sk. turto, įsigyto iš dotacijos		
Nurašyta per laikotarpį		
iš to sk. turto, įsigyto iš dotacijos		
Sukaupta ataskaitinio laikotarpio pabaigoje		
iš to sk. turto, įsigyto iš dotacijos		
Nusidėvėjimo sąnaudos per ataskaitinį laikotarpį		

58. Nusidėvėjimo ir amortizacijos suma įrašoma iš 13 sąskaitos *Ilgalaikio turto nusidėvėjimas (amortizacija)* duomenų: nusidėvėjimo ir amortizacijos suma ataskaitinio laikotarpio pradžioje – iš pradinio likučio duomenų, apskaičiuota nusidėvėjimo ir amortizacijos suma – iš kredito apyvartos duomenų, per laikotarpį nurašyta nusidėvėjimo ir amortizacijos suma – iš debeto apyvartos duomenų, nusidėvėjimo ir amortizacijos suma ataskaitinio laikotarpio pabaigoje – iš likučio laikotarpio pabaigoje duomenų. Nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos pateikiamos pagal 620 sąskaitos *Ilgalaikio turto nusidėvėjimas (amortizacija)* debeto apyvartos (atskaičius dotacijos, susijusios su turtu, panaudotąją dalį) duomenis.

IŠSINUOMOTAS TURTAS

(finansinės atskaitomybės valiuta ir jos tikslumo lygis)

Turto rūšys	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
Žemė		

Pastatai		
Mašinos ir įrenginiai		

PANAUDOS PAGRINDAIS VALDOMAS TURTAS

(finansinės atskaitomybės valiuta ir jos tikslumo lygis)

Turto rūšys	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
Žemė		
Pastatai		
Mašinos ir įrenginiai		

59. Duomenys apie išsinuomotą ir panaudos pagrindais valdomą turtą įrašomi iš nuomos ar panaudos sutarčių.

60. Aiškinamąjį raštą, kaip ir visas kitas finansinės atskaitomybės finansines ataskaitas, pasirašo ūkininkas arba gyventojas.

Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę

ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejybine apskaitos sistema rekomendacijų 1 priedas

I. PAVYZDINIS ŪKIO SĄSKAITŲ PLANAS

SĄSKAITŲ KLASĖS	
SĄSKAITOS	
1 klasė. ILGALAIKIS TURTAS	
11 Nematerialusis turtas	
12 Ilgalaikis materialusis turtas	120 Žemė
	121 Miškas
	122 Pastatai ir kiti statiniai
	123 Mašinos ir įrenginiai
	124 Transporto priemonės
	125 Kitas materialusis turtas
	126 Išankstiniai apmokėjimai už ilgalaikį materialųjį turtą
13 Ilgalaikio turto nusidėvėjimas (amortizacija)	130 Nematerialiojo turto amortizacija
	132 Pastatų ir kitų statinių nusidėvėjimas
	133 Mašinų ir įrenginių nusidėvėjimas
	134 Transporto priemonių nusidėvėjimas
	135 Kito materialiojo turto nusidėvėjimas
15 Statyba ir kiti kapitaliniai įdėjimai (darbai)	150 Statyba
	151 Montuoti ir įrenginiai ir medžiagos statybai
	152 Išankstiniai apmokėjimai už statybą
16 Ilgalaikis finansinis turtas	
19 Daugiamečiai sodiniai	
2 klasė. TRUMPALAIKIS TURTAS	
20 Medžiagos	200 Pirkta sėkla
	201 Pirkti pašarai
	202 Trąšos
	203 Augalų ir gyvūnų apsaugos priemonės
	204 Degalai ir tepalai
	205 Atsarginės dalys ir remonto medžiagos
	209 Kitos medžiagos
21 Produkcija	210 Žemės ūkio produkcija
	211 Kita produkcija
22 Gyvuliai ir kiti gyvūnai	220 Produktivieji ir darbiniai gyvuliai
	221 Auginami ir penimi gyvuliai
	222 Kiti gyvūnai
23 Nebaigta gamyba	
24 Pirkėjų skolos	240 Pirkėjai
	241 Abejotinos skolos (-)
25 Kitos gautinos skolos	250 Gautinas pridėtinės vertės mokestis
	251 Išankstiniai apmokėjimai už atsargas ir paslaugas
	252 Kitos gautinos skolos
	253 Abejotinos skolos (-)
26 Terminuotieji indėliai ir kitos trumpalaikės investicijos	
27 Pinigai	270 Sąskaitos bankuose
	271 Kasa
28 Kitas trumpalaikis turtas	
3 klasė. NUOSAVAS KAPITALAS	
30 Nuosavas kapitalas	
31 Kapitalo papildymas ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų įnašais ir paėmimas	310 Ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų įnašai
	311 Paėmimas asmeninėms reikmėms

34 Finansiniai rezultatai	
35 Dotacijos ir subsidijos	
4 klasė. ŪKIO SKOLOS	
40 Ilgalaikės skolos	400 Paskolos
	401 Lizingo (finansinės nuomos) skolos
	402 Kitos ilgalaikės skolos
43 Ilgalaikių skolų ataskaitinių metų dalis	
44 Trumpalaikės paskolos	
45 Skolos tiekėjams ir rangovams	
46 Su darbo santykiais susijusios skolos	460 Mokėtinas darbo užmokestis
	461 Mokėtinas gyventojų pajamų mokestis
	462 Mokėtinos įmokos „Sodrai“
47 Mokesčių skolos	470 Mokėtinas pridėtinės vertės mokestis
	471 Kiti mokesčiai
48 Kitos trumpalaikės skolos	480 Gauti avansai
	481 Kitos trumpalaikės skolos
5 klasė. PAJAMOS	
50 Pardavimų pajamos	
52 Panaudotos dotacijos ir subsidijos, susijusios su pajamomis	
53 Finansinės ir investicinės veiklos pajamos	530 Investicijų perleidimo pelnas
	531 Palūkanų pajamos
	532 Teigiamą valiutų kurso pasikeitimo įtaka
	533 Baudos ir delspinigiai už pavėluotus atsiskaitymus
	534 Kitos pajamos
54 Kitos pajamos	540 Ilgalaikio turto perleidimo pelnas
	541 Nuomos pajamos
	542 Kitos netipinės veiklos pajamos
56 Produkcijos ir gyvūnų suvartojimas ūkio ir asmeninėms reikmėms	560 Produkcijos suvartojimas ūkio reikmėms
	561 Produkcijos ir gyvūnų suvartojimas asmeninėms reikmėms
6 klasė. SĄNAUDOS	
60 Parduotų prekių ir suteiktų paslaugų savikaina	
61 Kintamosios sąnaudos	610 Sėkla ir sodmenys
	611 Pašarai
	612 Trąšos
	613 Augalų ir gyvūnų apsaugos priemonės
	614 Degalai ir tepalai
	615 Atsarginės dalys ir remonto medžiagos
	616 Elektra, vanduo, dujos
	617 Darbo užmokestis su priskaitymais
	619 Kitos sąnaudos
62 Pastoviosios sąnaudos	620 Ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos
	621 Žemės mokesčio sąnaudos
	622 Žemės ar kito turto nuomos sąnaudos
	623 Turto draudimo sąnaudos
	624 Ūkininko ir jo partnerių socialinio ir sveikatos draudimo sąnaudos
	625 Darbo užmokesčio su priskaitymais sąnaudos
	626 Kitos sąnaudos
	627 Bendrosios ūkio sąnaudos
63 Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos	630 Investicijų perleidimo nuostolis
	631 Palūkanų sąnaudos
	632 Neigiamą valiutų kurso pasikeitimo įtaka
	633 Baudų ir delspinigių už pavėluotus atsiskaitymus sąnaudos
	634 Kitos sąnaudos
64 Kitos sąnaudos	640 Ilgalaikio turto perleidimo nuostolis
	641 Išnuomoto turto išlaikymo sąnaudos
	642 Kitos netipinės veiklos sąnaudos
65 Pagrindinės gamybos suvestinė	650 Augininkystė

	651 Pieninė gyvulininkystė
	652 Mėsinių gyvulininkystė
	653 Kita gyvulininkystė
	654 Savos produkcijos perdirbimas
	655 Paslaugos žemės ūkiui
	656 Gamybos aptarnavimas
67 Biologinio turto pirkimai	

II. ŪKIO PAVYZDINIO SĄSKAITŲ PLANO PAAIŠKINIMAI

1 klasė. ILGALAIKIS TURTAS

1. **11 sąskaita** *Nematerialusis turtas* skirta ūkio disponuojamo materialios formos neturinio turto, kurį naudodamas ūkis tikisi gauti tiesioginės ir netiesioginės naudos ilgiau nei vienerius metus ir kurį galima patikimai įvertinti, apskaitai. Šį turtą sudaro kompiuterių programinė įranga, įsigytos kvotos, verslo plėtros planai ir pan. Nematerialusis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina. Sąskaitos debete fiksuojamas nematerialiojo turto likutis ir įsigijimas, o kredite – šio turto nurašymas. Analitinė apskaita tvarkoma pagal kiekvieną nematerialiojo turto rūšį.

1.1.11 sąskaita debetuojuama:

1.1.1. įsigyjant kompiuterių programas ir kitokį nematerialųjį turtą:

1.1.1.1. iš karto mokant pinigais (K 27);

1.1.1.2. trumpalaikėn skolon (K 481).

1.2. 11 sąskaita kredituojama:

1.2.1. nurašant visiškai amortizuotą nematerialųjį turtą (D 130);

1.2.2. nurašant prarastą ar nevysiškai amortizuotą nematerialųjį turtą:

1.2.2.2.1. sukauptą amortizaciją (D 130);

1.2.2.2.2. likutinę vertę (D 627);

1.2.3. perleidžiant nematerialųjį turtą:

1.2.3.1. sukaupta amortizacija (D 130);

1.2.3.2. gauta ar gautina suma (D 27, 252);

1.2.3.3. patirtas nuostolis (D 640) (uždirbus pelną – D 130, 27, 252, K 11, 540).

2. **12 sąskaita** *Ilgalaikis materialusis turtas* skirta materialiojo turto, kuris teikia ūkiui ekonominės naudos naudojamas ilgiau nei vienerius metus, apskaitai. Šis turtas, jį įsigijus ar pasigaminus, registruojamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina. Sąskaitos debete rašomas ilgalaikio materialiojo turto likutis, per ataskaitinį laikotarpį įsigytas bei priimtas naudoti turtas, o kredite – šio turto nurašymas. Sąskaitos likutis rodo turimo ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą. Ilgalaikis materialusis turtas, nebenaudojamas ūkio veikloje ir laikomas perleidimui, priskiriamas trumpalaikiam turtui ir registruojamas medžiagų sąskaitoje likutine verte nuo tos datos, nuo kurios turtas nebenaudojamas veikloje. 12 sąskaita suskirstyta į sąskaitas:

2.1. **120 sąskaitoje** *Žemė* registruojama ūkiui nuosavybės teise priklausanti žemė. Pirkta žemė įvertintina įsigijimo savikaina arba perkainota verte, o žemė, į kurią atkurtos nuosavybės teisės – tikrąja verte, t. y. aktyviosios rinkos kainomis, o jeigu aktyvios rinkos nėra – Žemės verčių žemėlapuose nurodytomis kainomis.

2.2. **121 sąskaita** *Miškas* skirta ūkiui nuosavybės teise priklausančio miško apskaitai.

2.3. **122 sąskaita** *Pastatai ir kiti statiniai* skirta ūkio nuosavybės teise turimų pastatų (karvidžių, veršidžių, kiaulidžių, sandėlių ir kt.) ir kitų statinių (vandentiekio bokštų, vamzdynų, rezervuarų, hidrotechnikos statinių, šiltnamių ir kt.) apskaitai.

2.4. **123 sąskaitoje** *Mašinos ir įrenginiai* registruojama nuosavybės teise turima gamybinės paskirties technika (traktoriai, kombainai, žemės ūkio mašinos, pašarų išdalijimo įrenginiai, melžimo agregatai ir kt.), išskyrus transporto priemones.

2.5. **124 sąskaita** *Transporto priemonės* skirta nuosavybės teise turimų sunkvežimių, lengvųjų automobilių, priekabų ir kitų transporto priemonių apskaitai.

2.6. **125 sąskaitoje** *Kitas materialusis turtas* apskaitomi matavimo prietaisai, įvairūs

įrankiai, kompiuteriai, baldų komplektai ir kt.

2.7. **126 sąskaitoje** *Išankstiniai apmokėjimai už ilgalaikį materialųjį turtą* registruojamos išankstinės įmokos už 120–125 subsąskaitose apskaitomą turtą.

Prireikus ūkis gali nusistatyti subsąskaitas pagal smulkesnes turto grupes. Analitinė apskaita tvarkoma pagal kiekvieną ilgalaikio materialiojo turto objektą.

2.8. 12 sąskaita debetuojuama:

2.8.1. įsigyjant ilgalaikį materialųjį turtą:

2.8.1.1. trumpalaikė skolon (K 45, 481);

2.8.1.2. išankstinių mokėjimų sąskaita (K 126);

2.8.1.3. iš karto mokant pinigais (K 27);

2.8.1.4. iš karto mokant ilgalaikės paskolos lėšomis (K 400);

2.8.2. įsigyjant ilgalaikį materialųjį turtą lizingo (finansinės nuomos) būdu:

2.8.2.1. ilgalaikės skolos suma (K 401);

2.8.2.2. ataskaitiniams metams tenkanti skolos suma (K 43);

2.8.3. įsigyjant ilgalaikį materialųjį turtą mainais už kitą turtą:

2.8.3.1. perduoto turto įsigijimo savikaina (K 12);

2.8.3.2. teigiamas skirtumas tarp mainais gauto turto tikrosios (rinkos) vertės ir perduoto turto likutinės vertės (K 540). (Patyrus mainų nuostolį registruojama taip: D 12 (mainais gauto turto tikroji vertė), D 13 (perduoto turto sukauptas nusidėvėjimas), D 640 (mainų nuostolis) ir K 12 (perduoto turto įsigijimo savikaina);

2.8.3.3. su turto mainais susijusios išlaidos (K 27, 481 ir kt.);

2.8.4. patiriant papildomų išlaidų, susijusių su piršto ilgalaikio materialiojo turto įsigijimu (atsivežimu, išbandymu, remontu ir kt.) (K 27, 460, 462, 481, 656 ir kt.);

2.8.5. priimant naudoti užbaigtus statyti bei rekonstruoti pastatus bei kitus statinius (K 150);

2.8.6. gaunant ilgalaikį materialųjį turtą ūkininko ar jo partnerių turtinių įnašų forma (K 310);

2.8.7. perkainojus žemę arba mišką (kai vertė padidėja) (K 30). 2.9.12 sąskaita kredituojama:

2.9.1. investuojant ilgalaikį materialųjį turtą į žemės ūkio bendroves ir kooperatines bendroves kaip pajinį įnašą (D 16);

2.9.2. registruojant ilgalaikio materialiojo turto likvidavimą:

2.9.2.1. sukaupta likviduoto turto nusidėvėjimo suma (D 13);

2.9.2.2. gautos iš likviduoto turto dalys ar medžiagos, kai taikomas nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdas (D 205, 209);

2.9.2.3. likviduoto turto likutinė vertė (atskaičius gautų dalių ir medžiagų vertę, kai taikomas nuolat apskaitomų atsargų būdas) (D 627);

2.9.3. registruojant ilgalaikio materialiojo turto perleidimą: 2.9.3.1. sukaupta perleisto turto nusidėvėjimo suma (D 13);

2.9.3.2. iš ilgalaikio materialiojo turto perleidimo gauta ar gautina suma (D 27 (kai iš karto gaunami pinigai) arba D 252 (kai parduodama skolon);

2.9.3.3. perleisto turto likutinė vertė, atskaičius gautą ar gautiną sumą, (perleidimo nuostolis) (D 640); (uždirbus pelną registruojama taip: D 13, 27 (ar 252), K 12, 540.);

2.9.4. perduodant ilgalaikį materialųjį turtą mainais už kitą turtą:

2.9.4.1. mainais gauto turto tikroji vertė (D12);

2.9.4.2. perduoto turto nusidėvėjimas (D 13);

2.9.4.3. mainų nuostolis (D 640);

2.9.5. prarandant ilgalaikį materialųjį turtą dėl stichinių nelaimių:

2.9.5.1. sukaupta prarasto turto nusidėvėjimo suma (D 13);

2.9.5.2. prarasto turto likutinė vertė (D 642);

2.9.6. perkainojus žemę arba mišką (kai vertė sumažėja) (D 30).

3. **13 sąskaita** *Ilgalaikio turto nusidėvėjimas (amortizacija)* yra kontrarinė 11 ir 12 sąskaitoms. Ji skirta nematerialiojo turto amortizacijos ir riboto naudojimo laiko ilgalaikio

materialiojo turto nusidėvėjimo apskaitai. Žemė ir miškas priklauso neriboto naudojimo turtui, ir jų nusidėvėjimas neskaičiuojamas. Apskaičiuotos turto amortizacijos ir nusidėvėjimo sumos registruojamos 13 sąskaitos kredite. Šios sąskaitos debete fiksuojamos nurašyto ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sumos. Sąskaita turi kredito likutį. Jis rodo sukauptą turimo ilgalaikio turto nusidėvėjimą (amortizaciją). Nematerialiojo turto amortizacijos ir atskirų rūšių materialiojo turto nusidėvėjimo apskaitai skirtos atskiros subsąskaitos. 13 sąskaitos analitinės apskaitos duomenys pateikiami pagal kiekvieną turto objektą.

3.1. 13 sąskaita kredituojama:

3.1.1. registruojant apskaičiuotą nematerialiojo turto amortizaciją (D 620);

3.1.2. registruojant apskaičiuotą ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimą:

3.1.2.1. naudojamo statybai (D 150);

3.1.2.2. naudojamo gamybai (D 620); 3.2. 13 sąskaita debetuojama:

3.2.1. registruojant sukauptą nurašyto nematerialiojo turto amortizacijos sumą (K 11);

3.2.2. nurašant sukauptą likviduoto ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo sumą (K 12);

3.2.3. nurašant sukauptą perleisto ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo sumą (K 12).

4. **15 sąskaita** *Statyba ir kiti kapitaliniai įdėjimai (darbai)* skirta statybos, montuotinių įrenginių, statybinių medžiagų ir su statyba susijusių išankstinių apmokėjimų apskaitai. Ši sąskaita suskirstyta į tris sąskaitas.

4.1. **150 sąskaitoje** *Statyba* registruojamos rangos būdu ir ūkio jėgomis atliekamos statybos išlaidos: rangovų atliktų darbų vertė, savos statybos materialinės sąnaudos, statybos darbuotojų darbo užmokestis ir kt. Nebaigtos statybos išlaidų likutis ir statybų metu patirtos išlaidos rašomos šios sąskaitos debete, o jos kredite nurašomos išlaidos, tenkančios priimtiems eksploatacijoje objektams. Analitinė apskaita tvarkoma pagal kiekvieną statybos objektą.

4.1.1. 150 sąskaita debetuojama:

4.1.1.2. rangovams atlikus statybos darbus ar jų dalį:

4.1.1.2.1. išankstinių mokėjimų sąskaita (K 152);

4.1.1.2.2. paskesnių mokėjimų sąskaita (skolon) (K 45);

4.1.1.3. rangovams atlikus projektavimo darbus skolon (K 45);

4.1.1.4. patiriant savos statybos išlaidas:

4.1.1.4.1. montuotinių įrenginių ir medžiagų sąnaudas (K 151);

4.1.1.4.2. samdomų statybininkų darbo užmokesčio ir jų socialinio draudimo ūkio sąskaita sąnaudas (K 460, 462);

4.1.1.4.3. registruojant statybai naudojamo ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimą (K 13);

4.1.1.4.4. gaunant samdyto transporto paslaugas skolon (K 481);

4.1.1.4.5. teikiant statybai nuosavo transporto paslaugas (K 656);

4.1.1.4.6. patiriant kitas išlaidas (K 27 ir kt.).

4.1.2. 150 sąskaita kredituojama:

4.1.2.1. priimant naudoti užbaigtus statyti pastatus bei kitus statinius (D 12);

4.1.2.2. perleidžiant nebaigtos statybos objektus:

4.1.2.2.1. iš ilgalaikio materialiojo turto perleidimo gauta ar gautina suma (D 27 (kai iš karto gaunami pinigai) arba D 252 (kai parduodama skolon);

4.1.2.2.2. perleidimo nuostolis (D 640) (Uždirbus pelną registruojama taip: D 27 (ar 252), K 150, 540);

4.1.2.2.3. nurašant nebaigtą statyti ilgalaikį materialųjį turtą ar jo dalį (D 627).

4.2. **151 sąskaita** *Montuotini įrenginiai ir medžiagos statybai* skirta materialiojo turto, kuris bus panaudotas statybos ir montavimo darbams, apskaitai. Šios sąskaitos debete registruojami šio turto likučiai ir įsigijimas, o kredite – jo sunaudojimas statybai. Analitinė apskaita tvarkoma pagal montuotinių įrenginių ir statybinių medžiagų rūšis.

4.2.1. 151 sąskaita debetuojama įsigyjant montuotinius įrenginius ir medžiagas statybai:

4.2.1.1. trumpalaikėn skolon (K 45, 481);

4.2.1.2. išankstinių mokėjimų sąskaita (K 152);

4.2.1.3. iš karto mokant pinigais (K 27);

4.2.1.4. iš karto mokant ilgalaikės paskolos lėšomis (K 400) ir kt.;

4.2.2. 151 sąskaita kredituojama, nurašant sunaudotus statybai montuotinus įrenginius ir medžiagas (D 150).

4.3. **152 sąskaita** *Išankstiniai apmokėjimai už statybą* skirta išankstinių apmokėjimų už ūkiui rangovų atliekamus darbus apskaitai, taip pat išankstinių mokėjimų už montuotinus įrenginius ir medžiagas savai statybai apskaitai. Šios sąskaitos debete registruojamas išankstinių apmokėjimų likutis ir išankstinis pinigų pervedimas statybų rangovams, taip pat montuotinių įrenginių ir statybinių medžiagų tiekėjams, o kredite – išankstinių mokėjimų panaudojimas ūkio skoloms atlyginti. Analitinė apskaita tvarkoma pagal rangovus ir tiekėjus.

4.3.1. 152 sąskaita debetuojama, registruojant išankstinius mokėjimus už statybas (K 27).

4.3.2. 152 sąskaita kredituojama:

4.3.2.1. registruojant rangovų atliktus statybos darbus išankstinių mokėjimų sąskaita (D 150),

4.3.2.2. iš tiekėjų gautus montuotinus įrenginius bei statybines medžiagas išankstinių mokėjimų sąskaita (D 151).

5. **16 sąskaita** *Ilgalaikis finansinis turtas* skirta ūkio ilgalaikių finansinių investicijų (valstybės vertybinių popierių, įmonių akcijų, obligacijų, ilgalaikių terminuotųjų indėlių, įneštų pajų) ir kito finansinio turto apskaitai. Sąskaitos debete registruojamas šio turto likutis ir jo įsigijimas, o kredite – finansinių investicijų perleidimas, pajų, ilgalaikių terminuotųjų indėlių ir gautinų skolų susigrąžinimas. Finansinis turtas apskaitoje registruojamas jo įsigijimo savikaina, t. y. investuota pinigų, suteiktos ilgalaikės paskolos arba turtinio įnašo suma.

5.1. Analitinė apskaita tvarkoma pagal investicijų rūšis ir kiekvieną ilgalaikį skolininką.

5.2. 16 sąskaita debetuojama:

5.2.1. įsigyjant vertybinius popierius:

5.2.1.1. už pinigus (K 27);

5.2.1.2. ilgalaikių ar trumpalaikių paskolų sąskaita (K 400, 44);

5.2.2. registruojant ūkio pajinius įnašus (į žemės ūkio bendroves ir kooperatines bendroves, kredito unijas):

5.2.2.1. pinigais (K 27);

5.2.2.2. ilgalaikiu turtu (K 12);

5.2.3. suteikiant kitiems ūkio subjektams ilgalaikes paskolas (K 27); 5.3. 16 sąskaita kredituojama:

5.3.1. perleidžiant vertybinius popierius ir pajus:

5.3.1.1. gautos ar gautinos sumos (D 27, 252);

5.3.1.2. perleidimo nuostoliai (D 630);

5.3.2. atsiėmus pajinius įnašus (D 27);

5.3.3. atgavus iš kitų skolininkų ilgalaikes paskolas (D 27).

6. **19 sąskaita** *Daugiamečiai sodiniai* skirta sodų, uogynų ir kitų daugiamečių sodinių apskaitai. Jos debete rašoma daugiamečių sodinių vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje, jos padidėjimas dėl sodinių įveisimo bei auginimo, taip pat sodinių įsigijimo (pirkimo) išlaidos, o kredite – sodinių pardavimas ir vertės sumažėjimas, taip pat jų nusidėvėjimas ir nurašymas (taikant įsigijimo savikainos būdą).

6.1. 19 sąskaitos debete po pradinio likučio pirmiausia surašomos per ataskaitinį laikotarpį patirtos daugiamečių sodinių įveisimo ir auginimo (iki visiškai brandos, t. y. kol vaismedžiai ir vaiskrūmiai pradės visiškai derėti arba susiformuos dekoratyvinių sodinių vainikas) išlaidos (sodinukų, trąšų ir kitų medžiagų sąnaudos, darbo užmokestis už daugiamečių sodinių įveisimą bei priežiūrą ir kt.), o kredite – daugiamečių sodinių pardavimas. Jeigu ūkis yra pasirinkęs vertinti biologinį turtą tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, ataskaitinio laikotarpio pabaigoje daugiamečiai sodiniai įvertinami šia verte, nustatomas tikrosios vertės pokytis per ataskaitinį laikotarpį (prie likučio vertės laikotarpio pabaigoje pridedama parduotų sodinių vertė, atimama įsigytų sodinių vertė ir jų likučio vertė laikotarpio pradžioje), apskaičiuojamas šio pokyčio ir auginimo išlaidų skirtumas ir jis priskiriamas finansiniams rezultatams. Susidaręs pelnas

registruojamas 19 sąskaitos debete, o nuostoliai – kredite.

6.2. Jeigu ūkyje numatyta vertinti biologinį turtą įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, skaičiuojamas suaugusių (visiškai subrendusių) daugiamečių sodinių nusidėvėjimas. Nusidėvėjimo sumos rašomos 19 sąskaitos kredite. Tuomet šios sąskaitos likutis rodo daugiamečių sodinių likutinę vertę.

6.3. Analitinė apskaita tvarkoma pagal derančių ir jaunų (auginamų) sodinių rūšis. 6.4. 19 sąskaita debetuojama:

6.4.1. registruojant daugiamečių sodinių įveisimo ir auginimo išlaidas:

6.4.1.1. sodinukų, trąšų ir kitų medžiagų sąnaudas (K 20 arba K 61 (kai atsargų apskaitai taikomas periodiškai apskaitomų atsargų būdas);

6.4.1.2. apskaičiuotą darbo užmokestį už daugiamečių sodinių įveisimą bei priežiūrą ir ūkio įmokas valstybiniam socialiniam bei sveikatos draudimui (K 460, 462) ir kt.

6.4.2. registruojant pelną, susidariusį dėl sodinių tikrosios vertės pokyčių (kai daugiamečiai sodiniai vertinami tikraja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas) (K 34).

6.5. 19 sąskaita kredituojama:

6.5.1. parduodant daugiamečius sodinius:

6.5.1.1. už daugiamečius sodinius gauta ar gautina suma (D 27 ar 252);

6.5.1.2. patirtas nuostolis (D 640). (Gauant pelną registruojama taip: D 27, 252, K 19, 540);

6.5.2. registruojant nuostolius, susidariusius dėl sodinių tikrosios vertės pokyčių (D 34);

6.5.3. registruojant sodinių nusidėvėjimą (kai jie įvertinami įsigijimo (pasigaminimo) savikaina) (D 620);

6.5.4. nurašant daugiamečius sodinius jų likutine verte (kai jie įvertinami įsigijimo (pasigaminimo) savikaina) (D 627).

2 klasė. TRUMPALAIKIS TURTAS

7. **20 sąskaita** *Medžiagos* skirta trumpiau nei vienerius metus ūkio veikloje naudojamo pirktos turto – sėklų ir pašarų, trąšų, pesticidų, medikamentų, kuro, atsarginių dalių ir kitų medžiagų apskaitai. Detalesniam medžiagų apskaitos tvarkymui gali būti naudojamos sąskaitų plane numatytos sąskaitos. Analitinė medžiagų apskaita gali būti tvarkoma pagal jų rūšis.

7.1. Taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą, šios sąskaitos debete registruojami medžiagų likučiai ir medžiagų įsigijimas, o kredite – medžiagų nurašymas. Įsigyjamos medžiagos apskaitoje registruojamos įsigijimo savikaina. Nurašomų medžiagų įkainojimui gali būti naudojamas FIFO, vidutinių kainų ir kiti būdai. Nurašomų medžiagų įkainojimo būdą galima pasirinkti, tačiau jį pakeisti galima tik pasibaigus ataskaitiniams metams ir laikantis pastovumo principo.

7.1.1. 20 sąskaita debetuojama:

7.1.1.1. registruojant medžiagų pirkimą:

7.1.1.1.1. jeigu atsiskaitoma pinigais (K 270; 271);

7.1.1.1.2. jeigu medžiagos įsigyjamos skolon (K 45);

7.1.1.1.3. jeigu už medžiagas buvo sumokėta iš anksto (K 251);

7.1.1.2. registruojant medžiagas, gautas likvidavus ilgalaikį materialųjį turtą:

7.1.1.2.1. kai gautų medžiagų vertė didesnė už likutinę vertę (K 12 – likutinė vertė) ir (K 542 – likutinės vertės perviršis);

7.1.1.2.2. kai gautų medžiagų vertė mažesnė už likutinę vertę (K 12);

7.1.1.3. formuojant ar didinant kapitalą, kai savininkai įneša įvairias medžiagas (K 310).

7.1.2. 20 sąskaita kredituojama:

7.1.2.1. sunaudojus sėklas, trąšas, chemikalus augalams auginti (D 610; 612; 613);

7.1.2.2. sunaudojus pašarus, biopreparatus ir medikamentus gyvuliams auginti ir gydyti (D 611, 613);

7.1.2.3. sunaudojus degalus ir tepalus technikos darbui (D 614);

7.1.2.4. sunaudojus atsargines dalis ir remonto medžiagas ilgalaikio materialiojo turto

priežiūrai ir remontui (D 615);

7.1.2.5. sunaudojus medžiagas administraciniams ūkio poreikiams (D 627);

7.1.2.6. sunaudojus sėklas, trąšas, chemikalus daugiamečiams sodiniams įveisti ir auginti (D 19);

7.1.2.7. fiksuojant medžiagų trūkumus, nurašomus ūkio sąskaita (kai kaltininkai nenustatyti ir pan.) (D 627);

7.1.2.8. registruojant medžiagų paėmimą asmeninėms reikmėms (D 311).

7.2. Taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą, visos įsigytos medžiagos iš karto pripažįstamos sąnaudomis, todėl *Medžiagų* sąskaitos debete registruojami likučiai ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje bei medžiagų likučių padidėjimas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Kredite registruojamas medžiagų likučių sumažėjimas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

7.2.1. 20 sąskaita debetuojama, fiksuojant medžiagų likučių padidėjimą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (K 61).

7.2.2. 20 sąskaita kredituojama, registruojant medžiagų likučių sumažėjimą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (D 61). Medžiagų likučiai įvertinami įsigijimo savikaina, taikant ūkyje pasirinktą atsargų įkainojimo būdą (FIFO, vidutinių kainų).

8. 21 sąskaita *Produkcija* skirta ūkyje pagamintos produkcijos apskaitai. Šios sąskaitos atskirose sąskaitose tvarkoma žemės ūkio produkcijos, gautos iš ūkio valdomo biologinio turto (210 sąskaita), savos gamybos perdirbimo produkcijos (211 sąskaita) ir kitos produkcijos (211 sąskaita) apskaita. Produkcijos analitinė apskaita gali būti tvarkoma pagal jos rūšis.

8.1. Taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą, šios sąskaitos debete registruojami savos gamybos produkcijos likučiai ir per ataskaitinį laikotarpį pagaminta produkcija. Kredite registruojami visi produkcijos nurašymo atvejai. Žemės ūkio produkcija, gauta iš ūkio valdomo biologinio turto, gali būti vertinama tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, arba pasigaminimo savikaina. Žemės ūkio produkcijos įvertinimo būdą pasirenka ūkis. Kai iš ūkio valdomo biologinio turto gauta žemės ūkio produkcija įvertinama tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, ši vertė nustatoma produkcijos pirminio pripažinimo (gauto derliaus ar kitos produkcijos užregistravimo apskaitoje) metu, o vėliau šis įvertinimas nekeičiamas ir jis tampa žemės ūkio produkcijos savikaina. Kai žemės ūkio produkcija, gauta iš ūkio valdomo biologinio turto, ar savos gamybos produkcija įkainojama pasigaminimo savikaina, ataskaitinių metų savos gamybos produkcija per metus įvertinama ūkyje nusistatyta planine savikaina, kuri metų pabaigoje koreguojama iki faktinės pasigaminimo savikainos.

8.1.1. 21 sąskaita debetuojama:

8.1.1.1. užpajamuojant ataskaitiniais metais pagamintą augalininkystės, gyvulininkystės ir perdirbimo produkciją (K 650, 651, 653, 654);

8.1.1.2. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant produkcijos likučiui tenkančią pasigaminimo savikainos koregavimo sumą (kai žemės ūkio ir kita produkcija įvertinama pasigaminimo savikaina) (K 650, 651, 653, 654);

8.1.2. 21 sąskaita kredituojama:

8.1.2.1. parduodant produkciją (D 60);

8.1.2.2. nurašant ūkio reikmėms sunaudotą produkciją (D 560);

8.1.2.3. nurašant asmeninėms reikmėms sunaudotą produkciją (D 561);

8.1.2.4. registruojant produkcijos nuostolius (nudžiūvimą, sugedimą ir pan.) ir trūkumus, nurašomus ūkio sąskaita (D 627).

8.2. Taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą, šios sąskaitos debete registruojami likučiai ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje bei likučių padidėjimas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Kredite registruojamas produkcijos likučių sumažėjimas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Produkcijos likučiai nustatomi atlikus inventorizaciją, o juos įvertinti rekomenduojama tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, arba gali būti įvertinama ir pasigaminimo savikaina.

8.2.1. 21 sąskaita debetuojama, registruojant produkcijos likučių padidėjimą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (K 34);

8.2.2. 21 sąskaita kredituojama, registruojant produkcijos likučių sumažėjimą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (D 34).

9. **22 sąskaita** *Gyvuliai ir kiti gyvūnai* skirta ūkyje turimų galvijų, kiaulių, avių, ožkų, paukščių, bičių šeimų, žvėrelių, žuvų ir kitų gyvūnų apskaitai.

9.1. **220 sąskaita** *Produktyvieji ir darbiniai gyvuliai* skirta produktyviųjų, veislinių gyvulių, karvių žindenių ir darbinių gyvulių, kurie naudojami žemės ūkio veikloje, apskaitai. Šių gyvulių analitinė apskaita gali būti tvarkoma pagal jų rūšis, veisles.

9.2. **221 sąskaita** *Auginami ir penimi gyvuliai* skirta auginamų bei penimų gyvulių (galvijų, kiaulių, avių, ožkų), kurie naudojami žemės ūkio veikloje, apskaitai. Šių gyvulių analitinė apskaita gali būti tvarkoma pagal jų rūšis, veisles, amžiaus grupes ir pan.

9.3. **222 sąskaita** *Kiti gyvūnai* skirta kitų gyvūnų (paukščių, bičių šeimų, žvėrelių, žuvų ir kt.), naudojamų žemės ūkio veikloje, apskaitai. Šių gyvūnų analitinė apskaita gali būti tvarkoma pagal jų rūšis, veisles, amžiaus grupes ir pan.

9.4. Taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą, šių sąskaitų debete registruojami gyvūnų likučiai bei visi gyvūnų gavimo atvejai ir gyvūnų auginimo išlaidos. Sąskaitų kredite registruojami visi gyvūnų nurašymo atvejai.

9.5. Visi gyvūnai, naudojami žemės ūkio veikloje, jų pirminio pripažinimo metu ir kiekvieną balanso datą gali būti vertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, arba įsigijimo (pasigaminimo) savikaina. Gyvūnų įvertinimo būdą pasirenka ūkis.

9.6. Kai biologinis turtas vertinamas tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, tai pirkti gyvūnai pirminio pripažinimo metu apskaitoje registruojami įsigijimo savikaina, kurią sudaro pirkimo kaina, pakoreguota gautų nuolaidų sumomis, visi su pirkimu susiję mokesčiai, išskyrus PVM, gabenimo bei kitos tiesiogiai su gyvūnų įsigijimu susijusios išlaidos, jei jų sumos yra reikšmingos. Jeigu ūkininkas ne PVM mokėtojas, perkant gyvūnus sumokėta arba mokėtina pridėtinės vertės mokesčio suma gali būti įskaitoma į gyvūnų įsigijimo savikainą. Gyvūnų pirkimai į šių sąskaitų debetą perkeliama iš 67 sąskaitos *Biologinio turto pirkimai* arba įrašomi betarpiškai iš mokėtinų (kreditinių) skolų ar pinigų sąskaitų kredito (kai 67 sąskaita nenaudojama). Ūkyje gimę gyvūnai įvertinami jų atsiradimo momentu buvusią tikrąja verte. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje į 221 ir 222 sąskaitų debetą iš 652 ir 653 sąskaitų perkeliama visos per ataskaitinį laikotarpį patirtos gyvūnų auginimo išlaidos. Nurašomi gyvūnai įvertinami jų nurašymo metu buvusią tikrąja verte ar pardavimo kaina. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje apskaičiuoti gyvūnų likučiai įvertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas. Gyvūnų tikrosios vertės, atėmus pardavimo vietos išlaidas, pokyčio dėl fizinių savybių bei kainos pasikeitimų ir jų auginimo išlaidų skirtumas priskiriamas finansiniams rezultatams ir perkeliama į finansinių rezultatų sąskaitą. Biologinio turto tikrosios vertės, atėmus pardavimo vietos išlaidas, pasikeitimas per ataskaitinį laikotarpį dėl fizinių ir kainos pokyčių gali būti nustatytas taip: tikroji vertė, atėmus pardavimo vietos išlaidas, laikotarpio pabaigoje + nurašyto (parduoto, paskersto, kritusio) turto vertė – gauto (pirkto ir ūkyje sukurto) turto vertė – tikroji vertė, atėmus pardavimo vietos išlaidas, laikotarpio pradžioje.

9.7. Kai biologinis turtas vertinamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, pirkti gyvūnai jų pirminio pripažinimo metu apskaitoje registruojami įsigijimo savikaina, kurią sudaro pirkimo kaina, pakoreguota gautų nuolaidų sumomis, visi su pirkimu susiję mokesčiai, išskyrus PVM, gabenimo ir kitos tiesiogiai su gyvūnų įsigijimu susijusios išlaidos, jei jų sumos yra reikšmingos. Jeigu ūkininkas ne PVM mokėtojas, perkant gyvūnus sumokėta arba mokėtina pridėtinės vertės mokesčio suma gali būti įskaitoma į gyvūnų įsigijimo savikainą. Ūkyje gimę gyvūnai per ataskaitinį laikotarpį įvertinami ūkyje nusistatyta planine savikaina, kuri metų pabaigoje koreguojama iki faktinės pasigaminimo savikainos. Nurašomi gyvūnai per ataskaitinį laikotarpį įvertinami ūkyje nusistatyta gyvojo svorio kaina, kuri metų pabaigoje koreguojama iki faktinės pasigaminimo savikainos. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje apskaičiuoti gyvūnų likučiai įvertinami faktine gyvojo svorio savikaina.

9.8. 22 sąskaita debetuojama:

9.8.1. registruojant gyvūnų pirkimą (kai pirkimui registruoti nenaudojama 67 sąskaita):

9.8.1.1. jeigu atsiskaitoma pinigais (K 270, 271);

- 9.8.1.2. jeigu įsigyjama skolon (K 45);
- 9.8.1.3. jeigu buvo sumokėta iš anksto (K 251);
- 9.8.2. perkeltant gyvūnų pirkimo išlaidas (kai pirkimui registruoti naudojama 67 sąskaita) (K 67);
- 9.8.3. registruojant gimusius gyvūnus (K 651 (gimusius veršelius); 653 (kitus gimusius gyvūnus));
- 9.8.4. registruojant ataskaitinio laikotarpio pabaigoje mėšinių gyvūnų auginimo išlaidas (K 652, 653);
- 9.8.5. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje fiksuojant gimusių gyvūnų įvertinimo koregavimą iki faktinės pasigaminimo savikainos (kai įvertinama pasigaminimo savikaina) (K 651, 653);
- 9.8.6. registruojant ataskaitinio laikotarpio pabaigoje gyvūnų įvertinimo tikrąja verte teigiamą rezultatą (kai gyvūnai įvertinami tikrąja verte) (K 34).
- 9.9. 22 sąskaita kredituojama:
- 9.9.1. nurašant parduotus gyvūnus pardavimo kaina (kai gyvūnai įvertinami tikrąja verte) (D 60);
- 9.9.2. nurašant parduotus gyvūnus ūkyje nusistatyta gyvojo svorio kaina ir ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant parduotų gyvūnų įvertinimo koregavimą iki faktinės pasigaminimo savikainos (kai gyvūnai įvertinami pasigaminimo savikaina) (D 60);
- 9.9.3. nurašant kritusius gyvūnus (D 627);
- 9.9.4. perkeltant gyvūnus iš vienos grupės į kitą (D 220, 221, 222);
- 9.9.5. paskerdus gyvūnus (D 210);
- 9.9.6. nurašant gyvūnus asmeninėms reikmėms bei ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant gyvūnų vertės koregavimą iki faktinės pasigaminimo savikainos (kai įvertinama įsigijimo (pasigaminimo) savikaina) (D 561);
- 9.9.7. registruojant ataskaitinio laikotarpio pabaigoje gyvūnų įvertinimo tikrąja verte neigiamą rezultatą (kai gyvūnai įvertinami tikrąja verte) (D 34).
- 9.10. Taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą, šios sąskaitos debete registruojami gyvūnų likučiai ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje bei likučių padidėjimas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Kredite registruojamas gyvūnų likučių sumažėjimas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Gyvulių, paukščių, bičių ir žvėrelių likučiai nustatomi atlikus inventorizaciją, o juos įvertinti rekomenduojama tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas arba jie gali būti įvertinami įsigijimo (pasigaminimo) savikaina.
- 9.10.1. 22 sąskaita debetuojama registruojant gyvulių, paukščių, bičių ir žvėrelių likučių padidėjimą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (K 34).
- 9.10.2. 22 sąskaita kredituojama registruojant gyvulių, paukščių, bičių ir žvėrelių likučių sumažėjimą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (D 34).
10. **23 sąskaita** *Nebaigta gamyba* naudojama taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą ir skirta nebaigtos gamybos likučių ir jų pokyčių apskaitai. Sąskaitos debete registruojami pasėlių ir kitos nebaigtos gamybos likučiai ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje bei likučių padidėjimas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Kredite registruojamas nebaigtos gamybos ir pasėlių likučių sumažėjimas ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Nebaigtos gamybos analitinė apskaita gali būti tvarkoma pagal nebaigtos gamybos rūšis. Jos vertę rekomenduojama nustatyti inventorizuotus nebaigtos gamybos likučius įvertinant tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, arba gali būti įvertinama įsigijimo (pasigaminimo) savikaina.
- 10.1. 23 sąskaita debetuojama, registruojant nebaigtos gamybos ir pasėlių likučių padidėjimą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (K 34).
- 10.2. 23 sąskaita kredituojama, registruojant nebaigtos gamybos ir pasėlių likučių sumažėjimą ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (D 34).
11. **24 sąskaita** *Pirkėjų skolos* skirta atsiskaitymų su pirkėjais už jiems parduotą produkciją ar suteiktas paslaugas apskaitai.
- 11.1. **240 sąskaitoje** *Pirkėjai* registruojamos pirkėjų skolos. Sąskaitos debete registruojamas pirkėjų skolų susidarymas, kredite – jų grąžinimas ūkiui. Likutis gali būti sąskaitos debete ir rodo

pirkėjų skolą ūkiui. Kai pirkėjai sumoka avansu, ūkio skola apskaitoma 480 sąskaitoje *Gauti avansai*.

11.2. **241 sąskaitoje** *Abejotinos skolos* yra kontrarinė sąskaita 240 sąskaitai. Šioje sąskaitoje apskaitomos pirkėjų skolos ūkiui, kurios, ūkininko nuomone, nebus apmokėtos arba jų susigrąžinimas kelia abejonių, pvz., pirkėjų turinės prievolės ūkiui, kurių jis negali susigrąžinti nustatytais terminais. Apskaitoje abejotinos skolos registruojamos tuomet, kai pradelsiamas įprastas (vadovaujantis Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu) arba sutartyje numatytas apmokėjimo terminas. Sąskaitos kredite parodomas abejotinių skolų atsiradimas, debete – jų grąžinimas ir nurašymas. Likutis gali būti kredite, jis rodo abejotinių skolų ūkiui sumą.

11.3. Analitinę 24 sąskaitos apskaitą rekomenduojama tvarkyti pagal pirkėjus.

11.4. 24 sąskaita debetuojuama:

11.4.1. pirkėjams įsiskolinus už parduotą jiems produkciją ar suteiktas paslaugas (K 50, K 470);

11.4.2. nurašius pripažintas abejotinomis pirkėjų skolas (K 240).

11.5. 24 sąskaita kredituojama:

11.5.1. pirkėjams sumokėjus skolas (D 27);

11.5.2. įskaičius į bendrąsias ūkio sąnaudas abejotinas pirkėjų skolas (D 627).

12. **25 sąskaita** *Kitos gautinos skolos* skirta skolų ūkiui, nesusijusių su produkcijos ir paslaugų pardavimu, apskaitai. Sąskaitos debete registruojamas kitų debitorių, išskyrus pirkėjus, skolų susidarymas, kredite – jų nurašymas. Likutis gali būti sąskaitos debete (išskyrus 253 sąskaitą) ir rodo kitų debitorių skolą ūkiui.

12.1. **250 sąskaitoje** *Gautinas pridėtinės vertės mokestis* parodoma gautina iš valstybinės mokesčių inspekcijos pridėtinės vertės mokesčio suma.

12.2. **251 sąskaitoje** *Išankstiniai apmokėjimai už atsargas ir paslaugas* apskaitomos tiekėjams avansu sumokėtos sumos.

12.3. **252 sąskaitoje** *Kitos gautinos skolos* registruojamos įvairios kitos su produkcijos ir paslaugų pardavimu nesusijusios fizinių ir juridinių asmenų skolos ūkiui.

12.4. **253 sąskaitoje** *Abejotinos skolos* yra kontrarinė sąskaita 251 ir 252 sąskaitoms. Šioje sąskaitoje apskaitomos su prekių ir paslaugų pardavimu nesusijusios skolos (pvz., sumokėti avansai tiekėjams ar kitiems asmenims, iš anksto sumokėtas garantinis įnašas, kitos gautinos sumos, dėl kurių susigrąžinimo abejojama). Likutis gali būti kredite, jis rodo abejotinių skolų ūkiui sumą.

12.5. 25 sąskaita debetuojuama:

12.5.1. tiekėjams apskaičiavus PVM už ūkio įsigytą turtą (K 45);

12.5.2. sumokėjus tiekėjams avansą (K 27);

12.5.3. atsiradus kitoms skoloms ūkiui (K 53, 54);

12.5.4. nurašius abejotinomis pripažintas kitų debitorių skolas (K251, 252);

12.5.5. registruojant gautinas dotacijas (K 35).

12.6. 25 sąskaita kredituojama:

12.6.1. pagal PVM deklaraciją pripažinus PVM atskaitą (D 470);

12.6.2. gavus iš VMI priklausančią PVM sumą (D270);

12.6.3. gavus iš tiekėjų turtą ir paslaugas, kai buvo apmokėta avansu (D 20, 22, 250, 616, 619, 626);

12.6.4. gavus kitas skolas (D 27);

12.6.5. įskaičius į ūkio bendrąsias sąnaudas abejotinas skolas (D627).

13. **26 sąskaita** *Terminuotieji indėliai ir kitos trumpalaikės investicijos* skirta terminuotųjų indėlių, akcijų, obligacijų ir kitų vertybinių popierių, įsigytų ne ilgesniam kaip vienerių metų laikotarpiui, apskaitai.

13.1. Sąskaitos debete registruojamas trumpalaikių investicijų padidėjimas, kredite – sumažėjimas. Likutis būna debete ir rodo ūkio terminuotųjų indėlių ir kitų trumpalaikių investicijų sumą. Analitinė terminuotų indėlių apskaita gali būti tvarkoma pagal kredito įstaigas, indėlių trukmę, kitų trumpalaikių investicijų – pagal rūšis.

13.2. Atidarius terminuotojo indėlio sąskaitą užsienio valiuta arba ją papildžius, indėlio

vertė ūkio finansinės atskaitomybės valiuta įregistruojama dienos, kada į terminuotųjų indėlių sąskaitą buvo įnešti pinigai, Lietuvos banko nustatytu užsienio valiutos kursu. Akcijos, obligacijos ir kiti vertybiniai popieriai apskaitoje registruojami jų įsigijimo savikaina.

13.3. 26 sąskaita debetuojama:

13.3.1. atidarius terminuotojo indėlio sąskaitą arba papildžius esamas indėlio sumas (K 27);

13.3.2. padidėjus indėliui dėl palūkanų apskaičiavimo (K 531);

13.3.3. įsigyjant akcijas, obligacijas ir kitus vertybinius popierius (K 27).

13.4. 26 sąskaita kredituojama:

13.4.1. atsiimant iš kredito įstaigos terminuotąjį indėlį (D 27);

13.4.2. atsiimant iš kredito įstaigos palūkanas už indėlį (D 27);

13.4.3. išpirkus obligacijas arba pardavus akcijas ir kitus vertybinius popierius (D 27 ir D 630 (jei perleista nuostolingai)). (Uždirbus pelną registruojama taip: D 27 K 26 ir K 530).

14. **27 sąskaita Pinigai** skirta sąskaitose bankuose ir kasoje laikomų ūkio pinigų apskaitai. Sąskaitos debete registruojamas pinigų padidėjimas, kredite – sumažėjimas. Likutis šioje sąskaitoje būna debete.

14.1. **270 sąskaitoje** *Sąskaitos bankuose* tvarkoma sąskaitose bankuose Lietuvos Respublikos piniginio vieneto ir užsienio valiuta laikomų pinigų apskaita.

14.2. **271 sąskaitoje** *Kasa* tvarkoma ūkio kasoje Lietuvos Respublikos piniginio vieneto ir užsienio valiuta laikomų pinigų apskaita.

14.3. Tuo atveju, kai bankų sąskaitose laikoma kelių rūšių valiuta, o ūkio kasoje laikomi pinigai ne tik Lietuvos Respublikos piniginio vieneto, bet ir užsienio valiuta, šių pinigų apskaita tvarkoma atskirose analitinėse sąskaitose.

14.4. 27 sąskaita debetuojama:

14.4.1. gavus pinigus už parduotą ilgalaikį materialųjį turtą (K 12);

14.4.2. gavus pinigus už parduotus vertybinius popierius, įsigytus ilgesniam nei vienerių metų laikotarpiui (K 16);

14.4.3. pirkėjams sumokėjus už produkciją ir paslaugas (K 240);

14.4.4. atsiėmus iš banko terminuotąjį indėlį, gavus pinigus už parduotus vertybinius popierius, įsigytus trumpesniam nei vienerių metų laikotarpiui (K 26);

14.4.5. gavus pinigus iš kitų debitorių (K 252);

14.4.6. ūkininkui ir jo partneriams ar gyventojui papildžius ūkio kapitalą (K 310);

14.4.7. gavus dotacijas ir subsidijas (K 35);

14.4.8. gavus paskolą (K 400, 44);

14.4.9. registruojant teigiamą valiutos likučių perkainojimo ataskaitinio laikotarpio pabaigoje rezultata (K 532);

14.4.10. registruojant teigiamą valiuta gautų pirkėjų skolų perkainojimo rezultata, susidariusį dėl valiutos kurso pasikeitimo per laikotarpį nuo skolos atsiradimo iki jos sumokėjimo (K 532).

14.5. 27 sąskaita kredituojama:

14.5.1. ūkininkui ir jo partneriams ar gyventojui paėmus pinigus asmeninėms reikmėms (D 311);

14.5.2. gražinus paskolas (D 400, 43, 44);

14.5.3. sumokėjus ilgalaikes pinigines skolas (D 401, 402);

14.5.4. sumokėjus tiekėjams ir rangovams už prekes ir paslaugas (D 45);

14.5.5. sumokėjus pridėtinės vertės mokestį (D 470);

14.5.6. išmokėjus darbo užmokestį (D 460);

14.5.7. sumokėjus gyventojų pajamų mokestį (D 461);

14.5.8. sumokėjus įmokas „Sodrai“ už samdomus darbuotojus (D 462);

14.5.9. sumokėjus kitas trumpalaikes skolas (D 48);

14.5.10. registruojant neigiamą valiutos likučių perkainojimo ataskaitinio laikotarpio pabaigoje rezultata (D 632);

14.5.11. registruojant neigiamą valiuta gražintų paskolų ir tiekėjams sumokėtų skolų

perkainojimo rezultata, susidariusį dėl valiutos kurso pasikeitimo per laikotarpį nuo skolos atsiradimo iki jos grąžinimo (sumokėjimo) (D 632);

14.5.12. registruojant valiutos konvertavimo išlaidas (D 634).

15. **28 sąskaita** *Kitas turtas* skirta ūkio trumpalaikio turto, kuris nėra registruojamas kitose sąskaitose, pvz., ateinančių laikotarpių sąnaudų (sumokėta iš anksto už turto nuomą ar kitas paslaugas, kurios bus suteiktos ūkiui ateinančiais laikotarpiais) apskaitai. Sąskaitos debete parodomas turto padidėjimas, kredite – sumažėjimas. Likutis gali būti debete.

15.1. 28 sąskaita debetuojuama registruojant ateinančių laikotarpių sąnaudų padidėjimą (K 27).

15.2. 28 sąskaita kredituojama perkeliant ataskaitiniam laikotarpiui tenkančią ateinančių laikotarpių sąnaudų dalį į pastoviuųjų sąnaudų sąskaitą (D 62).

3 klasė. NUOSAVAS KAPITALAS

16. **30 sąskaita** *Nuosavas kapitalas* skirta ūkininko ir jo partnerių nuosavų išteklių, naudojamų ūkio veiklai, apskaitai. Jos kredite rašomas nuosavo kapitalo pradinis likutis ir jo padidėjimas, o debete – šio kapitalo sumažėjimas. Jeigu ūkininkas turi partnerių, nuosavo kapitalo analitinė apskaita tvarkoma pagal ūkininkui ir jo partneriams priklausančias kapitalo sudėtines dalis.

16.1. 30 sąskaita kredituojama:

16.1.1. priskiriant pelną nuosavam kapitalui padidinti (D 34);

16.1.2. laikotarpio pabaigoje papildžius pagrindinį kapitalą ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų įnašais (uždarant 310 sąskaitą) (D 310);

16.1.3. perkainojus žemę arba mišką (kai vertė padidėja) (D 12).

16.2. 30 sąskaita debetuojuama:

16.2.1. nurašant į pagrindinio kapitalo sąskaitą patirtus ūkio veiklos nuostolius (K 34);

16.2.2. laikotarpio pabaigoje sumažinus pagrindinį kapitalą ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų reikmėms paimto turto verte (uždarant 311 sąskaitą) (K 311);

16.2.3. perkainojus žemę arba mišką (kai vertė sumažėja) (K 12).

17. **31 sąskaita** *Kapitalo papildymas ūkininko bei jo partnerių ar gyventojų įnašais ir paėmimas* skirta ūkininko bei jo partnerių ar gyventojų įnašų į ūkį ir iš jo asmeninėms reikmėms paimto turto apskaitai. Likučio ataskaitinio laikotarpio pradžioje šioje sąskaitoje nebūna. Per ataskaitinį laikotarpį šios sąskaitos kredite registruojami ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų įnašai, o debete – ūkio turto paėmimas asmeninėms reikmėms. Jei ūkininkas turi partnerių, analitinė apskaita tvarkoma pagal kiekvieną dalyvį. 31 sąskaita turi dvi subsąskaitas.

17.1. **310 sąskaita** *Ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų įnašai* kredituojama registruojant nepiniginius ir piniginius ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų įnašus į ūkį (D 12, 27 ir kt.) ir debetuojuama, ataskaitinio laikotarpio pabaigoje įskaičius šiuos įnašus į nuosavą kapitalą (K 30).

17.2. **311 sąskaita** *Paėmimas asmeninėms reikmėms* debetuojuama:

17.2.1. registruojant asmeninėms reikmėms paimtus ūkio pinigus (K 27);

17.2.2. registruojant ūkio produkcijos ir gyvulių bei kitų gyvūnų paėmimą asmeninėms reikmėms (K561) ir kartu apskaičiuojant mokėtiną PVM, jei ūkininkas ar gyventojas yra PVM mokėtojas (K 470).

17.3. Ši sąskaita kredituojama ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, nurašius asmeninėms reikmėms paimtą ūkio turtą nuosavam kapitalui sumažinti (D 30).

18. **34 sąskaita** *Finansiniai rezultatai* skirta ūkio finansinių rezultatų (pelno ar nuostolių) susidarymo ir jų nurašymo apskaitai ataskaitinio laikotarpio pabaigoje. Laikotarpio pradžioje likučio šioje sąskaitoje nebūna. Sąskaitos kredite rašoma: iš pajamų sąskaitų atkeltos pajamų sumos; biologinio turto bei produkcijos ir nebaigtos gamybos likučių vertės padidėjimas, taip pat pajamų susidarymas dėl produkcijos ir gyvūnų suvartojimo savoms reikmėms (taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą); pelnas dėl biologinio turto ir žemės ūkio produkcijos vertinimo tikraja verte (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą) ir nuostolių priskyrimas nuosavam kapitalui sumažinti. Šios sąskaitos debete rašoma: iš sąnaudų sąskaitų atkeltos sąnaudų sumos;

biologinio turto bei produkcijos ir nebaigtos gamybos likučių vertės sumažėjimas (taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą); nuostoliai dėl biologinio turto ir žemės ūkio produkcijos vertinimo tikrąja verte (taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą) ir pelno priskyrimas nuosavam kapitalui padidinti ir kt.

18.1. 34 sąskaita kredituojama:

18.1.1. atkeliant į šią sąskaitą iš pajamų sąskaitų per ataskaitinį laikotarpį uždirbtas pardavimo, finansinės bei investicinės veiklos ir kitas pajamas (D 50, 53, 54);

18.1.2. atkeliant į šią sąskaitą per ataskaitinį laikotarpį panaudotas su pajamomis susijusias dotacijas bei subsidijas (D 52);

18.1.3. registruojant biologinio turto bei produkcijos ir nebaigtos gamybos likučių vertės padidėjimą, kai taikomas periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdas (D 21, 22, 23);

18.1.4. fiksuojant pajamas dėl produkcijos ir gyvūnų suvartojimo savoms reikmėms, kai taikomas periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdas (D 56);

18.1.5. registruojant pelną, gautą dėl biologinio turto ir žemės ūkio produkcijos vertinimo tikrąja verte, kai taikomas nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdas (D 22, 650, 651, 653);

18.1.6. priskiriant nuostolius nuosavam kapitalui sumažinti (D 30).

18.2. 34 sąskaita debetuojama:

18.2.1. registruojant biologinio turto bei produkcijos ir nebaigtos gamybos likučių vertės sumažėjimą, kai taikomas periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdas (D 21, 22, 23);

18.2.2. nurašant į šią sąskaitą per ataskaitinį laikotarpį sukauptas kintamąsias ir pastoviąsias sąnaudas, kai taikomas periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdas (K 61, 62);

18.2.3. nurašant į šią sąskaitą per ataskaitinį laikotarpį sukauptas parduotos produkcijos savikainos ir bendrųjų įmonės sąnaudų sumas, kai taikomas nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdas (K 60, 626);

18.2.4. nurašant į šią sąskaitą per ataskaitinį laikotarpį sukauptas finansinės bei investicinės veiklos ir kitų sąnaudų sumas (K 63, 64);

18.2.5. registruojant nuostolius, gautus dėl biologinio turto ir žemės ūkio produkcijos vertinimo tikrąja verte, kai taikomas nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdas (K 22, 650, 651, 653);

18.2.6. priskiriant pelną nuosavam kapitalui padidinti (K 30).

19. **35 sąskaita** *Dotacijos ir subsidijos* naudojama iš valstybės bei savivaldybės institucijų, tarptautinių fondų ir iš kitur gautos paramos, skirtos ilgalaikiam turtui įsigyti, patirtoms išlaidoms bei negautoms pajamoms kompensuoti ir kitiems tikslams, apskaitai. Sąskaitos kredite registruojama gautinos ar gautos dotacijos bei subsidijos (toliau – dotacijos), o debete – jų panaudojimas ar grąžinimas. Sąskaita gali turėti kredito likutį, rodantį nepanaudotų dotacijų bei subsidijų sumą.

19.1. Gautina dotacija registruojama apskaitoje, jeigu ji atitinka šiuos pripažinimo kriterijus:

19.1.1. dotacijos gavėjas atitinka dotacijos suteikimo sąlygas;

19.1.2. yra dokumentais patvirtinti sprendimai ar kitų įrodymų, kad dotacija bus gauta.

19.2. Jeigu dotacija arba jos dalis neatitinka gautinos dotacijos kriterijų, ji arba jos dalis registruojama buhalterinėje apskaitoje paramos gavimo momentu.

19.3. Dotacijos, susijusios su turtu, pripažįstamos panaudotomis tokiomis sumomis, kokios iš dotacijos įsigyto ilgalaikio turto nusidėvėjimo sumos įskaičiuojamos į sąnaudas. Panaudota dalimi mažinama dotacijų suma ir atitinkamos nusidėvėjimo sąnaudos.

19.4. Dotacijos, susijusios su pajamomis, pripažįstamos panaudotomis tais laikotarpiais, kada negaunamos pajamos ar patiriamos kompensuojamos sąnaudos, ir lygios per tą laikotarpį apskaičiuotai negautų pajamų ar patirtų kompensuojamų sąnaudų sumai. Panaudota dalimi mažinama dotacijų suma ir didinamos ataskaitinio laikotarpio pajamos.

19.5. Analitinė apskaita tvarkoma pagal atskiras dotacijų bei subsidijų rūšis.

19.6. 35 sąskaita kredituojama:

19.6.1. gavus dotacijas ir subsidijas (D 12, 27);

19.6.2. registruojant gautinas dotacijas ir subsidijas (D 252).

19.7. 35 sąskaita debetuojama panaudojus dotacijas ir subsidijas:

19.7.1. susijusias su turtu (gautas iš ilgalaikio turto ar ilgalaikiam turtui įsigyti) – apskaičiuota turto nusidėvėjimo suma (K 620);

19.7.2. susijusias su pajamomis (K 52).

4 klasė. ŪKIO SKOLOS

20. **40 sąskaita** *Ilgalaikės skolos* skirta ilgalaikių ūkio skolų ir įsipareigojimų apskaitai. Sąskaitos kredite parodomas ilgalaikių skolų ir įsipareigojimų padidėjimas, debete – sumažėjimas. Likutis gali būti kredite ir rodo ūkio ilgalaikių skolų sumą.

20.1. **400 sąskaitoje** *Paskolos* registruojamos ilgalaikės bankų, kredito unijų ir kitų juridinių bei fizinių asmenų paskolos.

20.2. **401 sąskaitoje** *Lizingo (finansinės nuomos) skolos* apskaitomos ūkio skolos už lizingo (finansinės nuomos) būdu įsigytą turtą.

20.3. **402 sąskaitoje** *Kitos skolos* registruojamos kitos ilgalaikės ūkio skolos ir įsipareigojimai.

20.4. 40 sąskaita kredituojama:

20.4.1. ūkiui pasiskolinus pinigus ar kitą turtą ilgesniam nei vienerių metų laikotarpiui (D 27, 12);

20.4.2. įsigijus ilgalaikį materialųjį turtą lizingo būdu (D 12);

20.4.3. apmokant tiekėjams ir rangovams už prekes ir paslaugas iš ilgalaikės paskolos lėšų (D 45).

20.5. 40 sąskaita debetuojama:

20.5.1. gražinus ilgalaikes paskolas ir kitas skolas (K 27);

20.5.2. metų pabaigoje kitais ataskaitiniais metais mokėtiną skolų dalį perkėlus į sąskaitą *Ilgalaikių skolų ataskaitinių metų dalis* (K 43).

21. **43 sąskaita** *Ilgalaikių skolų ataskaitinių metų dalis* skirta ūkio ilgalaikių skolų, gražintinių ataskaitiniais metais, apskaitai. Sąskaitos kredite parodoma ilgalaikių skolų dalis, gražintina ataskaitiniais metais, debete – jų gražinimas. Likutis gali būti kredite ir rodo ataskaitiniais metais negražintų paskolų sumą.

21.1. 43 sąskaita kredituojama, atkėlus iš sąskaitos *Ilgalaikės skolos* kitais metais gražintiną skolų dalį (D 40).

21.2. 43 sąskaita debetuojama gražinus skolą (K 27).

22. **44 sąskaita** *Trumpalaikės paskolos* skirta paskolų, gautų trumpesniam nei vienerių metų laikotarpiui, apskaitai. Sąskaitos kredite parodomas trumpalaikių paskolų gavimas, debete – jų gražinimas. Likutis gali būti kredite ir rodo negražintų trumpalaikių paskolų dydį.

22.1. 44 sąskaita kredituojama:

22.1.1. gavus trumpalaikę paskolą (D 27);

22.1.2. apmokant tiekėjams ir rangovams už prekes ir paslaugas (D 45).

22.2. 44 sąskaita debetuojama gražinus trumpalaikes paskolas (K 27).

23. **45 sąskaita** *Skolos tiekėjams ir rangovams* skirta ūkio skolų įmonėms ir fiziniams asmenims už prekes ir paslaugas apskaitai. Sąskaitos kredite parodomas ūkio skolos tiekėjams ir rangovams padidėjimas, debete – jų skolų gražinimas. Likutis gali būti kredite ir rodo ūkio įsiskolinimo dydį.

23.1. 45 sąskaita kredituojama:

23.1.1. įsiskolinus tiekėjams ir rangovams už pateiktas prekes ar suteiktas paslaugas:

23.1.1.1. atsargas apskaitant nuolat (D 12, 150, 151, 20, 22, 616, 619, 626, 627, 67);

23.1.1.2. atsargas apskaitant periodiškai (D 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 619, 626, 627).

23.2. 45 sąskaita debetuojama:

23.2.1. apmokėjus tiekėjams ir rangovams už pateiktas prekes ar atliktas paslaugas iš ūkio lėšų (K 27);

23.2.2. apmokėjus tiekėjams ir rangovams už pateiktas prekes ar atliktas paslaugas iš skolintų lėšų (K 40, 44).

24. **46 sąskaita** *Darbo užmokesčio skolos* skirta atsiskaitymų su samdomais asmenimis už darbą ir su darbo užmokesčiu susijusių mokesčių bei įmokų apskaitai. Sąskaitos kredite registruojamas su darbo santykiais susijusių skolų padidėjimas, debete – sumažėjimas.

24.1. **460 sąskaita** *Mokėtinas darbo užmokestis* apskaitomas samdomų asmenų darbo užmokestis ir kitos su darbo santykiais susijusios sumos.

24.2. **461 sąskaita** *Mokėtinas gyventojų pajamų mokesčio* skirta samdomų asmenų mokamo gyventojų pajamų mokesčio apskaitai.

24.3. **462 sąskaita** *Mokėtinos įmokos SODRAI* skirta samdomų asmenų valstybinio socialinio draudimo ir sveikatos draudimo įmokų apskaitai.

24.4. 46 sąskaita kredituojama:

24.4.1. apskaičiavus darbo užmokestį, premijas, priedus, laikinojo nedarbingumo pašalpas iš darbdavio lėšų ir kitas su darbo santykiais susijusias sumas (D 617, 625, 150 (statyboje dirbantiems asmenims));

24.4.2. apskaičiavus iš ūkio lėšų už samdomus asmenis mokamas valstybinio socialinio ir sveikatos draudimo įmokas (D 617, 625, 150 (statyboje dirbantiems asmenims)).

24.5. 46 sąskaita debetuojama:

24.5.1. išskaičiavus iš darbo užmokesčio:

24.5.1.1. gyventojų pajamų mokesčių (K 461);

24.5.1.2. valstybinio socialinio draudimo įmokas (K 462);

24.5.1.3. sumas pagal teismo vykdomuosius raštus bei kitas darbuotojų trumpalaikes skolas (K 481);

24.5.2. išmokant darbo užmokestį (K 27);

24.5.3. sumokėjus įmokas „Sodrai“ (K 27);

24.5.4. sumokėjus gyventojų pajamų mokesčių (K 27).

25. **47 sąskaita** *Mokesčių skolos* skirta ūkio mokamų mokesčių, išskyrus samdomų asmenų mokamą gyventojų pajamų mokesčių, apskaitai. Sąskaitos kredite parodomas mokesčių skolų padidėjimas, debete – jų sumokėjimas. Likutis gali būti kredite ir rodo nesumokėtų mokesčių dydį.

25.1. **470 sąskaitoje** *Mokėtinas pridėtinės vertės mokesčio* registruojamas ūkio įsiskolinimas už mokėtiną pridėtinės vertės mokesčių.

25.2. **471 sąskaita** *Kiti mokesčiai* skirta žemės, valstybinės žemės nuomos, ūkio mokamo gyventojų pajamų mokesčio ir kitų mokesčių, neapskaičytų kitose sąskaitose, apskaitai.

25.3. 47 sąskaita kredituojama:

25.3.1. apskaičiavus pridėtinės vertės mokesčių už parduotą produkciją ir paslaugas:

25.3.1.1. pardavus skolon (D 240);

25.3.1.2. pardavus už grynus pinigus (D 271);

25.3.2. registruojant žemės ir valstybinės žemės nuomos mokesčio skolas (D 621);

25.3.3. apskaičiavus ūkininko nuo apmokestinamųjų pajamų mokėtiną gyventojų pajamų mokesčių (D 627).

25.4. 47 sąskaita debetuojama:

25.4.1. pagal PVM deklaraciją pripažinus PVM atskaitą (D 470);

25.4.2. sumokėjus mokesčius (K 27).

26. **48 sąskaita** *Kitos trumpalaikės skolos* skirta gautų avansų bei trumpalaikių ūkio skolų gyvybės ir ne gyvybės draudimo bendrovėms už draudimo įmokas, už ūkininko ir jo partnerių sveikatos ir socialinio draudimo įmokas, skolų pagal teismo vykdomuosius raštus ir kitų trumpalaikių ūkio skolų apskaitai.

26.1. **480 sąskaita** *Gauti avansai* skirta pirkėjų ir kitų asmenų iš anksto sumokėtų sumų apskaitai.

26.2. **481 sąskaitoje** *Kitos trumpalaikės skolos* apskaitomos įvairios kreditinės skolos, neparodytos kitose sąskaitose.

26.3. 48 sąskaita kredituojama:

- 26.3.1. gavus pirkėjų ir kitų asmenų avansą (D 27);
- 26.3.2. registruojant atsiradusias skolas:
 - 26.3.2.1. už žemės nuomos mokesčių (D 622);
 - 26.3.2.2. už turto ir civilinės atsakomybės draudimą (D 623);
 - 26.3.2.3. už ūkininko ir jo partnerių socialinį ir sveikatos draudimą (D 624);
 - 26.3.2.4. iš samdomų asmenų darbo užmokesčio išskaičius pagal teismo vykdomuosius dokumentus (D 460);
 - 26.3.2.5. kitas trumpalaikes skolas (D 626, 627, 634, 642).
- 26.4. 48 sąskaita debetuojuama:
 - 26.4.1. pardavus produkciją ir paslaugas, už kurias buvo sumokėta avansu:
 - 26.4.1.1. jei ūkininkas ne PVM mokėtojas (K 50);
 - 26.4.1.2. jei ūkininkas PVM mokėtojas (K 50, 470);
 - 26.4.2. sumokėjus skolas (K 27).

5 klasė. PAJAMOS

27. **50 sąskaita** *Pardavimų pajamos* skirta pajamų, uždirbtų per ataskaitinį laikotarpį, parduodant produkciją ir teikiant paslaugas, apskaitai. Pardavimų pajamos – tai ekonominės naudos padidėjimas, išreikštas pinigais ar kitu turtu, kuriuo pirkėjai atsiskaitė arba įsipareigojo atsiskaityti už jiems parduotą produkciją ar suteiktas paslaugas.

27.1. Sąskaita gali būti detalizuojama pagal parduotos produkcijos ir teikiamų paslaugų rūšis, todėl gali turėti atitinkamas subsąskaitas (pvz., augalininkystės produkcijos pardavimo pajamos, gyvulininkystės produkcijos pardavimo pajamos ir pan.). Analitinė apskaita gali būti tvarkoma pagal parduotos produkcijos ar teikiamų paslaugų pavadinimus.

27.2. 50 sąskaita kredituojama:

27.2.1. registruojant parduotos ūkyje pagamintos produkcijos ir suteiktų paslaugų vertę pardavimo kainomis:

- 27.2.1.1. pardavus už grynus pinigus (D 271);
- 27.2.1.2. pardavus skolon (D 240);
- 27.2.1.3. jei anksčiau buvo gautas avansas (D 480).

27.3. 50 sąskaita debetuojuama:

- 27.3.1. suteikiant nuolaidas, nukainojant ar gražinant parduotas prekes:
 - 27.3.1.1. jei skola negražinta (K 240);
 - 27.3.1.2. jei pirkėjų skola buvo gražinta (K 481);
- 27.3.2. uždarant ją ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, per ataskaitinį laikotarpį sukauptą pajamų suma iškeliamą į 34 sąskaitą *Finansiniai rezultatai* (K 34).

28. **52 sąskaita** *Panaudotos dotacijos ir subsidijos, susijusios su pajamomis* skirta per ataskaitinį laikotarpį panaudotoms dotacijoms ir subsidijoms, gautoms kompensuojant negautas pajamas, patirtas sąnaudas bei atlyginant patirtus nuostolius, atsiradusius dėl valstybės ar savivaldybių institucijų nustatytų suvaržymų žemės ūkio veiklai. Dotacijos, susijusios su pajamomis, pripažįstamos panaudotomis tais laikotarpiais, kada negaunamos pajamos ar patiriamos kompensuojamos sąnaudos, ir lygios per tą laikotarpį apskaičiuotai negautų pajamų ar patirtų kompensuojamų sąnaudų sumai.

28.1. 52 sąskaita kredituojama:

- 28.1.1. gavus dotaciją (subsidiją) ir iš karto ją pripažinus panaudota (D 27);
- 28.1.2. gavus pranešimą apie pajamų dotaciją ir iš karto ją pripažinus panaudota (D 35);
- 28.1.3. pripažinus panaudota anksčiau gautą dotaciją (subsidiją) (D 35).

28.2. 52 sąskaita debetuojuama uždarant ją laikotarpio pabaigoje, per ataskaitinį laikotarpį sukauptą pajamų suma iškeliamą į 34 sąskaitą *Finansiniai rezultatai* (K 34).

29. **53 sąskaita** *Finansinės ir investicinės veiklos pajamos* skirta per ataskaitinį laikotarpį gautų finansinės ir investicinės veiklos pajamų apskaitai. Finansinės veiklos pajamos – finansinio turto perleidimo pelnas, palūkanos už banko sąskaitose laikomus pinigus, teigiama valiutų kursų pasikeitimo įtaka, gautos baudos ir delspinigiai už pavėluotus atsiskaitymus. Investicinės veiklos

pajamos – palūkanos už obligacijas ir terminuotuosius indėlius, dividendai už turimas ūkio vardu įgytas įmonių akcijas ir pajus. Kiekvienos nurodytų pajamų rūšies apskaitą rekomenduojama tvarkyti atskirose subsąskaitose.

29.1. 53 sąskaita kredituojama:

29.1.1. registruojant palūkanas, gautas už banke laikomus pinigus (D 270);

29.1.2. registruojant teigiamą valiutos likučių perkainojimo ataskaitinio laikotarpio pabaigoje rezultatą (D 27);

29.1.3. registruojant valiuta gražintų paskolų ir tiekėjams sumokėtų skolų teigiamą perkainojimo rezultatą, susidariusį dėl valiutos kurso pasikeitimo per laikotarpį nuo skolos atsiradimo iki jos gražinimo (sumokėjimo) (D 27);

29.1.4. registruojant teigiamą valiuta gautų pirkėjų skolų perkainojimo rezultatą, susidariusį dėl valiutos kurso pasikeitimo per laikotarpį nuo skolos atsiradimo iki jos sumokėjimo (D 27);

29.1.5. registruojant teigiamą valiutos kursų pasikeitimo rezultatą, susidariusį perkainojant valiuta gautinas sumas (D 24, 25);

29.1.6. registruojant teigiamą valiutos kursų pasikeitimo rezultatą, susidariusį perkainojant valiuta mokėtinas sumas (D 40, 43, 44, 45, 48);

29.1.7. gavus delspinigius už pirkėjų ar paslaugų gavėjų laiku negražintas skolas (D 27);

29.1.8. gavus pranešimą apie priskaitytus dividendus už turimas kitų įmonių akcijas ir pajus (D 252);

29.1.9. be išankstinio pranešimo gavus dividendus už turimas ūkio vardu įgytas įmonių akcijas ir pajus (D 27);

29.1.10. fiksuojant pelną dėl investicijų perleidimo (D 27, 252).

29.2. 53 sąskaita debetuojama, ją uždarant ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, per ataskaitinį laikotarpį sukaupta pajamų suma iškeliamą į 34 sąskaitą *Finansiniai rezultatai* (K 34).

30. **54 sąskaita** *Kitos pajamos* skirta kitokių nei pardavimų, finansinės ir investicinės veiklos pajamų, apskaitai. Kitos pajamos – tai netipinės ūkio veiklos produkcijos bei paslaugų teikimo pajamos, ilgalaikio turto pardavimo ir likvidavimo pelnas, nuomos pajamos.

30.1. **540 sąskaita** *Ilgalaikio turto perleidimo pelnas* skirta pelno, apskaičiuoto perleidus ilgalaikį turtą, apskaitai.

30.2. **541 sąskaita** *Nuomos pajamos* skirta pajamų, uždirbtų išnuomojus ūkiui priklausančią žemę ar kitą turtą, apskaitai.

30.3. **542 sąskaita** *Kitos netipinės veiklos pajamos* skirta kitų pajamų, kurioms nenumatytos subsąskaitos 50, 53, 54 sąskaitose, apskaitai, pvz., pajamoms, gautoms likvidavus ilgalaikį turtą, nurašius neišieškotas ūkio skolas.

30.4. 54 sąskaita kredituojama:

30.4.1. registruojant pelną, apskaičiuotą perleidus ilgalaikį turtą (D 252, 27);

30.4.2. apskaičiavus ūkio turto ar žemės nuomos pajamas (D 252);

30.4.3. gavus ūkiui priklausančią draudimo išmoką, kuri viršija patirtus nuostolius (D 27);

30.4.4. registruojant pajamas, gautas likvidavus ilgalaikį turtą, likutinę likviduojamo turto vertę viršijančiai sumai (D 20);

30.4.5. nurašius neišieškotas ūkio skolas (D 40, 43, 44, 45, 46, 48).

30.5. 54 sąskaita debetuojama, uždarant ją laikotarpio pabaigoje: per ataskaitinį laikotarpį sukaupta pajamų suma iškeliamą į 34 sąskaitą *Finansiniai rezultatai* (K 34).

31. **56 sąskaita** *Produkcijos ir gyvūnų suvartojimas savoms reikmėms*.

31.1. **560 sąskaita** *Produkcijos suvartojimas ūkio reikmėms* skirta registruoti augalininkystės ir gyvulininkystės produkcijos bei kitos ūkyje pagamintos produkcijos suvartojimui ūkio reikmėms, pvz., sunaudojus ūkyje išaugintus ir (ar) pagamintus pašarus gyvuliams šerti, pasėjus ūkyje išaugintas sėklas ir pan.

31.2. Taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą, o biologinį turtą bei žemės ūkio produkciją įvertinant įsigijimo (pasigaminimo) savikainos būdu, per ataskaitinį laikotarpį 560 sąskaitos debete kaupiami duomenys apie produkcijos suvartojimą ūkio reikmėms, įvertinant ūkio nusistatyta planine savikaina (K 21). Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje šis įvertinimas

koreguojamas iki faktinės pasigaminimo savikainos (K 65) ir iškeliamas į 61 sąskaitą *Kintamosios sąnaudos* (D 61). Bičių maitinimui aviliuose palikto ataskaitinių metų medaus planinis įvertinimas nekoreguojamas. Taip pat tvarkoma ūkyje pasigamintos kitos nei žemės ūkio produkcijos suvartojimo ūkio reikmėms apskaita.

31.3. Jei ūkyje atsargos apskaitomos nuolat, o biologinis turtas ir iš jo gauta žemės ūkio produkcija įvertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, per ataskaitinį laikotarpį duomenys apie produkcijos suvartojimą ūkio reikmėms įrašomi į 56 sąskaitos debetą (K 21) ir iškeliami į 61 sąskaitą *Kintamosios sąnaudos* (D 61).

31.4. Taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą, 560 sąskaita debetuojuama:

31.4.1. biologiniam turtui ir žemės ūkio produkcijai įvertinti taikant įsigijimo (pasigaminimo) savikainos būdą:

31.4.1.1. per ataskaitinį laikotarpį registruojant ūkio reikmėms suvartotos ūkyje pagamintos produkcijos vertę ūkio nusistatyta planine savikaina (K 21);

31.4.1.2. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje koreguojant ūkio reikmėms suvartotos produkcijos įvertinimą iki faktinės pasigaminimo savikainos (K 65).

31.4.2. biologiniam turtui bei žemės ūkio produkcijai įvertinti taikant tikrosios vertės, atėmus pardavimo vietos išlaidas, būdą, registruojant ūkio reikmėms suvartotos ūkyje pagamintos produkcijos vertę (K 21).

31.5. Taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą, 560 sąskaita kredituojama:

31.5.1. biologiniam turtui bei žemės ūkio produkcijai įvertinti taikant įsigijimo (pasigaminimo) savikainos būdą, ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ūkio reikmėms suvartotos ūkyje pagamintos produkcijos vertę (faktine pasigaminimo savikaina) įskaitant į kintamąsias sąnaudas (D 61);

31.5.2. biologiniam turtui ir žemės ūkio produkcijai įvertinti taikant tikrosios vertės, atėmus pardavimo vietos išlaidas, būdą, ūkio reikmėms suvartotos ūkyje pagamintos produkcijos vertę įskaitant į kintamąsias sąnaudas (D 61).

31.6. Taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą, per ataskaitinį laikotarpį duomenys apie produkcijos suvartojimą ūkio reikmėms kaupiami natūriniais mato vienetais, o metų pabaigoje įvertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, ir fiksuojami 560 sąskaitos kredite. Sukaupta produkcijos sunaudojimo ūkio reikmėms suma iškeliamą į 34 sąskaitą *Finansiniai rezultatai* (K 34).

31.7. Taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą, 560 sąskaita debetuojuama per ataskaitinį laikotarpį sukauptus natūriniais mato vienetais ir metų pabaigoje įvertintus tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, duomenis apie produkcijos suvartojimą ūkio reikmėms iškeliant į finansinių rezultatų sąskaitą (K 34).

31.8. Taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą, 560 sąskaita kredituojama fiksuojant per ataskaitinį laikotarpį sukauptus natūriniais mato vienetais ir metų pabaigoje įvertintus tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, duomenis apie produkcijos suvartojimą ūkio reikmėms (D 61).

31.9. 561 sąskaita *Produkcijos ir gyvūnų suvartojimas asmeninėms reikmėms* skirta registruoti produkcijos ir gyvūnų suvartojimui asmeniniams ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų poreikiams, pvz., maistui suvartojus ūkyje primelžtą pieną, ūkyje gautas daržoves, paskerdus ūkio gyvulius ar kitus gyvūnus.

31.10. Taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą, o biologinį turtą ir žemės ūkio produkciją įvertinant įsigijimo (pasigaminimo) savikainos būdu, per ataskaitinį laikotarpį 561 sąskaitos debete kaupiami duomenys apie ūkyje pagamintos produkcijos ir išaugintų gyvūnų suvartojimą ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų asmeninėms reikmėms, įvertinant ūkio nusistatyta planine savikaina (K 21, 22). Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje šis įvertinimas koreguojamas iki faktinės pasigaminimo savikainos (K 65) ir iškeliamas į 31 sąskaitą *Kapitalo papildymas ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų įnašais ir paėmimas* (D 311). Kartu priskaitomas mokėtinas pridėtinės vertės mokeskis (K 470).

31.11. Jei ūkyje atsargos apskaitomos nuolat, o biologinis turtas ir iš jo gauta žemės ūkio

produkcija vertinama tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, per ataskaitinį laikotarpį duomenys apie produkcijos ir gyvūnų suvartojimą tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, įrašomi į 561 sąskaitos debetą (K 21, 22) ir iškeliami į 31 sąskaitą *Kapitalo papildymas ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų įnašais ir paėmimas* (D 311), kartu priskaitant mokėtiną pridėtinės vertės mokestį (K 470).

31.12. Taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą, 561 sąskaita debetuojama:

31.12.1. biologiniam turtui ir žemės ūkio produkcijai įvertinti taikant įsigijimo (pasigaminimo) savikainos būdą:

31.12.1.1. per ataskaitinį laikotarpį registruojant ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų asmeninėms reikmėms suvartotos ūkyje pagamintos produkcijos ir gyvūnų vertę ūkio nusistatyta planine savikaina (K 21, 22);

31.12.1.2. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje koreguojant ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų asmeninėms reikmėms suvartotos ūkyje pagamintos produkcijos ir gyvūnų įvertinimą iki faktinės pasigaminimo savikainos (K 65);

31.12.2. biologiniam turtui ir žemės ūkio produkcijai įvertinti taikant tikrosios vertės, atėmus pardavimo vietos išlaidas, būdą, registruojant ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų asmeninėms reikmėms suvartotos ūkyje pagamintos produkcijos ir gyvūnų vertę (K 21, 22).

31.13. Taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą, 561 sąskaita kredituojama:

31.13.1. biologiniam turtui ir žemės ūkio produkcijai įvertinti taikant *įsigijimo (pasigaminimo) savikainos* būdą, ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų asmeninėms reikmėms suvartotos ūkyje pagamintos produkcijos ir gyvūnų vertę (faktine pasigaminimo savikaina) iškeliant į sąskaitą *Kapitalo papildymas ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų įnašais ir paėmimas* (D 311);

31.13.2. biologiniam turtui bei žemės ūkio produkcijai įvertinti taikant *tikrosios vertės, atėmus pardavimo vietos išlaidas*, būdą, ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų reikmėms suvartotos ūkyje pagamintos produkcijos ir gyvūnų vertę (tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas) iškeliant į sąskaitą *Kapitalo papildymas ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų įnašais ir paėmimas* (D 311).

31.14. Taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą, per ataskaitinį laikotarpį duomenys apie ūkyje išaugintos produkcijos ir gyvūnų suvartojimą ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų reikmėms kaupiami natūriniais mato vienetais, o metų pabaigoje įvertinami ūkyje pasirinktu būdu (pvz., tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, arba įsigijimo (pasigaminimo) savikaina), fiksuojami 561 sąskaitos kredite ir įrašomi į 31 sąskaitą *Kapitalo papildymas ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų įnašais ir paėmimas* (D 311), kartu priskaitant mokėtiną pridėtinės vertės mokestį (K 470). Sukaupta produkcijos sunaudojimo ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų asmeninėms reikmėms suma iškeliamą į 34 sąskaitą *Finansiniai rezultatai* (K 34).

31.15. Taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą, 561 sąskaita debetuojama per ataskaitinį laikotarpį sukauptus natūriniais mato vienetais ir metų pabaigoje įvertintus *tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas*, duomenis apie produkcijos suvartojimą ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų asmeninėms reikmėms iškeliant į finansinių rezultatų sąskaitą (K 34).

31.16. Taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą, 561 sąskaita kredituojama per ataskaitinį laikotarpį sukauptus natūriniais mato vienetais ir metų pabaigoje įvertintus tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, arba įsigijimo (pasigaminimo) savikaina duomenis apie produkcijos ir gyvūnų suvartojimą ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų reikmėms įrašant į sąskaitą *Kapitalo papildymas ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų įnašais ir paėmimas* (D 311).

6 klasė. SĄNAUDOS

32. **60 sąskaita** *Parduotų prekių ir suteiktų paslaugų savikaina* skirta per ataskaitinį laikotarpį parduotos savos gamybos produkcijos, biologinio turto, darbų bei suteiktų paslaugų savikainos apskaitai, taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą. Parduotos produkcijos ir suteiktų paslaugų savikainos apskaita gali būti tvarkoma pagal parduodamos produkcijos, biologinio turto ar atliekamų darbų ir paslaugų rūšis.

32.1. Parduota produkcija ir biologinis turtas apskaitoje registruojami atsižvelgiant į ūkyje pasirinktą įvertinimo būdą.

32.2. Kai biologinis turtas ir iš ūkio valdomo biologinio turto gauta žemės ūkio produkcija vertinama tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, tai parduotas biologinis turtas apskaitoje registruojamas jo pardavimo metu buvusia tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, ar pardavimo kaina, o parduota žemės ūkio produkcija – jos pirminio pripažinimo metu įvertinta tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas.

32.3. Kai biologinis turtas, iš ūkio valdomo biologinio turto gauta žemės ūkio produkcija ir kita produkcija vertinama įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, parduota praėjusių metų gamybos produkcija apskaitoje registruojama metų pradžioje buvusia verte. Parduota ataskaitinių metų savos gamybos produkcija ir biologinis turtas per metus apskaitoje gali būti registruojami ūkyje nusistatyta planine savikaina, kuri metų pabaigoje koreguojama iki faktinės pasigaminimo savikainos.

32.4. Faktinė per metus pagamintos produkcijos ir biologinio turto pasigaminimo savikaina metų pabaigoje nustatoma pagal 65 ir 22 sąskaitose sukauptus duomenis.

32.5. 60 sąskaita debetuojama:

32.5.1. registruojant parduotos žemės ūkio produkcijos (kai ji įvertinama tikrąja verte) savikainą (K 210);

32.5.2. registruojant parduotų gyvūnų vertę pardavimo kaina (kai gyvūnai įvertinami tikrąja verte) (K 22);

32.5.3. registruojant parduotos žemės ūkio produkcijos (kai ji įvertinama pasigaminimo savikaina) ir perdirbimo produktų savikainą (K 210, 211);

32.5.4. registruojant parduotos ataskaitinių metų gamybos augalininkystės ir gyvulininkystės produkcijos nustatytos planinės savikainos koregavimą iki faktinės pasigaminimo savikainos (kai žemės ūkio produkcija įvertinama pasigaminimo savikaina) (K 650, 651, 653);

32.5.5. registruojant parduotų ataskaitinių metų gamybos perdirbimo produktų nustatytos planinės savikainos koregavimą iki faktinės pasigaminimo savikainos (K 654);

32.5.6. registruojant parduotų gyvūnų savikainą ir jos koregavimą iki faktinės pasigaminimo savikainos (kai gyvūnai įvertinami pasigaminimo savikaina) (K 22);

32.5.7. registruojant atliktų darbų ir suteiktų paslaugų (žemės dirbimo, pasėlių priežiūros, derliaus nuėmimo ir pan.) savikainą (K 655).

32.6. 60 sąskaita kredituojama uždarant ataskaitinio laikotarpio pabaigoje visa apyvartos suma (D 34).

33. **61 sąskaita** *Kintamosios sąnaudos* skirta kintamųjų pagrindinės gamybos sąnaudų apskaitai. Prie kintamųjų sąnaudų priskiriamas medžiagų ir produkcijos sunaudojimas gamybos reikmėms, faktiškai apskaičiuotas gamyboje dirbančių samdomų darbuotojų darbo užmokestis ir įmokos valstybiniam socialiniam ir sveikatos draudimui, gamybos reikmėms sunaudota elektros energija, vanduo ir pan. Kintamosios sąnaudos pagal jų rūšis registruojamos atskirose subsąskaitose. Jeigu ūkyje sudėtinga nustatyti degalų, vandens, elektros ir dujų sąnaudų ryšį su veiklos apimtimi, tai minėtos sąnaudų rūšys gali būti priskirtos pastoviosioms sąnaudoms.

33.1. Taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą, kintamųjų sąnaudų sąskaitų debete registruojamos per ataskaitinį laikotarpį faktiškai patirtos sąnaudos pagal jų rūšis ir šios sąnaudos, sugrupavus jas į tiesiogines ir netiesiogines, betarpiškai ar pagal pasirinktą paskirstymo bazę priskiriamos konkretiems išlaidų apskaitos objektams ir kiekvieną ataskaitinį laikotarpį perkeliamos iš 61 sąskaitos kredito į 65 sąskaitos debetą.

33.2. 61 sąskaita debetuojama:

33.2.1. registruojant augalams ar gyvūnams auginti sunaudotas pirktas medžiagas (K 200, 201, 202, 203);

33.2.2. registruojant augalams ar gyvūnams auginti sunaudotą savos gamybos žemės ūkio produkciją (K 560);

33.2.3. sunaudojus degalus ir tepalus technikos darbui augalininkystėje, gyvulininkystėje (K 204);

33.2.4. apskaičiuojant samdomiems darbuotojams darbo užmokestį, įmokas valstybiniam socialiniam ir sveikatos draudimui (K 460, 462);

33.2.5. registruojant elektros energijos, vandens, dujų sunaudojimą ūkio gamybos reikmėms (K 209, 27, 442, 448);

33.2.6. registruojant savos gamybos produkcijos sunaudojimą perdirbimui (K 560);

33.2.7. registruojant pirktų medžiagų sunaudojimą perdirbimui (K 209).

33.3. 61 sąskaita kredituojama, iškeliant į pagrindinės gamybos suvestinę visą apyvartos sumą (D 65).

33.4. Taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą, 610, 611, 612, 613, 614, 615 ir 619 sąskaitų debete per ataskaitinį laikotarpį registruojami medžiagų, skirtų produkcijai gaminti, gyvūnams auginti ar paslaugoms teikti, pirkimai. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje atlikus inventorizaciją ir nustačius minėtų medžiagų likučius, į šių subsąskaitų debetą perkeliama medžiagų likučių sumažėjimo, o į kreditą – padidėjimo atvejai, taip pat minėtų sąskaitų debete užregistruojamas savos gamybos produkcijos suvartojimas gamybos tikslams. 616, 617, 619 sąskaitų debete registruojamos per ataskaitinį laikotarpį patirtos sąnaudos. Kintamųjų sąnaudų sąskaitų debete sukauptos sumos ataskaitinio laikotarpio pabaigoje perkeliama į finansinių rezultatų sąskaitą.

33.5. 61 sąskaita debetuojama:

33.5.1. perkant per ataskaitinį laikotarpį materialines vertybes, skirtas produkcijai gaminti ar paslaugoms teikti – įsigijimo savikaina:

33.5.1.1. jeigu atsiskaitoma pinigais (K 270, 271);

33.5.1.2. jeigu medžiagos įsigijamos skolon (K 45);

33.5.1.3. jeigu už medžiagas buvo sumokėta iš anksto (K 251);

33.5.2. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant pirktų medžiagų likučių pasikeitimus (kai likutis sumažėja) (K 20);

33.5.3. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant savos gamybos produkcijos sunaudojimą gamybos tikslams (K 560).

33.6. 61 sąskaita kredituojama:

33.6.1. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant pirktų medžiagų likučių pasikeitimus (kai likutis padidėja) (D 20);

33.6.2. ją uždariant ataskaitinio laikotarpio pabaigoje visa apyvartos suma (D 34).

34. **62 sąskaita** *Pastoviosios sąnaudos* skirta veiklos sričių ir viso ūkio pastoviųjų sąnaudų apskaitai. Prie pastoviųjų sąnaudų priskiriamos nematerialiojo turto amortizacijos ir ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo sumos, žemės mokesčio ir žemės nuomos sumos, turto draudimo, ūkininko ir jo partnerių socialinio bei sveikatos draudimo įmokos ir ūkio valdymo sąnaudos – ryšių, apskaitos blankų įsigijimo ir pan. išlaidos.

34.1. **620 sąskaitos** *Ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos* debete kaupiamos ūkio nematerialiojo turto amortizacijos ir ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo sąnaudos. Taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą, gamybos paskirties ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudos iškeliamos iš šios sąskaitos kredito į 65 sąskaitos debetą, o bendros ir administracinės paskirties turto – į 34 sąskaitos debetą. Taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą, minėtos sąnaudos ataskaitinio laikotarpio pabaigoje iškeliamos į 34 sąskaitos debetą.

34.2. 620 sąskaita debetuojama, registruojant ilgalaikio turto nusidėvėjimą (amortizaciją) (K 13).

34.3. 620 sąskaita kredituojama:

34.3.1. registruojant panaudotą dotacijos, susijusios su turtu, dalį, lygią iš dotacijos lėšų įsigyto turto nusidėvėjimo sumai (D 35);

34.3.2. iškeliant į pagrindinės gamybos suvestinę gamybinių pastatų, technikos nusidėvėjimą (kai atsargos apskaitomos nuolat) (D 65);

34.3.3. iškeliant į finansinių rezultatų sąskaitą: nematerialiojo turto amortizacijos ir ne gamybos paskirties ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo sąnaudas (kai atsargos apskaitomos nuolat) arba visas ataskaitinio laikotarpio amortizacijos ir nusidėvėjimo sąnaudas (kai atsargos apskaitomos periodiškai) (D 34).

34.4. **621, 622, 623, 625 ir 626 sąskaitų** debete kaupiamos atskirų gamybinės veiklos sričių pastoviosios sąnaudos pagal sąskaitose išvardytas jų rūšis (prie šių sąnaudų priskiriamos žemės mokesčio ir žemės nuomos sumos, turto draudimo įmokos ir kitos pastoviosios sąnaudos). Taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą, šios sąnaudos iškeliamos iš šios sąskaitos kredito į 65 sąskaitos debetą. Taikant periodiškai apskaitomų atsargų apskaitos būdą, minėtos sąnaudos ataskaitinio laikotarpio pabaigoje iškeliamos į 34 sąskaitos debetą.

34.5. Šios sąskaitos debetuojamos:

34.5.1. registruojant nuosavos žemės mokesčius (K 471);

34.5.2. registruojant nuomos mokesčių už iš fizinių asmenų nuomojamą žemę (K 481);

34.5.3. registruojant sumokėtas turto draudimo įmokas (K 27);

34.5.4. registruojant sumokėtiną turto draudimo įmoką (K 481);

34.5.5. registruojant apskaičiuotą darbo užmokesį, premijas, priedus, laikinojo nedarbingumo pašalpas iš darbdavio lėšų ir kitas su darbo santykiais susijusias sumas (K 460);

34.5.6. registruojant apskaičiuotas iš ūkio lėšų už samdomus asmenis mokamas valstybinio socialinio ir sveikatos draudimo įmokas (K 462).

34.6. Šios sąskaitos kredituojamos:

34.6.1. iškeliant į pagrindinės gamybos suvestinę visą 621, 622, 623, 625 ir 626 sąskaitų debeto likučio sumą (kai atsargos apskaitomos nuolat) (D 65);

34.6.2.1. iškeliant visą 621, 622, 623, 625 ir 626 sąskaitų debeto likučio sumą į finansinių rezultatų sąskaitą (kai atsargos apskaitomos periodiškai) (D 34).

34.7. **624 sąskaitos** *Ūkininko ir jo partnerių socialinio ir sveikatos draudimo sąnaudos* debete registruojamos minėtos įmokos (K 27, 481). Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje šios sąnaudos iškeliamos į finansinių rezultatų sąskaitą (D 34).

34.8. **627 sąskaitos** *Bendrosios ūkio sąnaudos* debete registruojamos visam ūkiui bendros pastoviosios sąnaudos (sąnaudos, kurių negalima priskirti atskiroms ūkio veiklos sritims). Šioms sąnaudoms priskiriamas administracinių ir kitų bendro naudojimo patalpų išlaikymas, nuoma, ryšių, apskaitos blankų įsigijimo, neatskaitomo (negrąžinamo) PVM, kuris neįskaitomas į turto įsigijimo savikainą, abejotinų skolų sąnaudos, baudos, delspinigiaai už nekokybišką produkciją ir pan., likviduoto ilgalaikio turto likutinė vertė ir kt. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje šios sąnaudos iškeliamos į finansinių rezultatų sąskaitą.

34.9. 627 sąskaita debetuojama:

34.9.1. įsigyjant apskaitos blankus ir kanceliarines prekes (K 27);

34.9.2. registruojant abejotinų skolų sąnaudas (K 241, 253);

34.9.3. registruojant negrąžinamą (neatskaitomą) pirkimo PVM:

34.9.3.1. kai atsiskaitoma grynaisiais (K 271);

34.9.3.2. kai perkama skolon (K 45);

34.9.3.3. kai buvo sumokėta iš anksto (K 251);

34.9.4. nurašant nenudėvėto likviduoto ilgalaikio turto likutinę vertę (K 11, 12);

34.10. 627 sąskaita kredituojama ataskaitinio laikotarpio pabaigoje iškeliant sąskaitos debeto likučio sumą į finansinių rezultatų sąskaitą (D 34).

35. **63 sąskaita** *Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos* skirta patirtų finansinės ir investicinės veiklos sąnaudų apskaitai.

35.1. **630 sąskaitoje** *Investicijų perleidimo nuostolis* registruojami ilgalaikių ir trumpalaikių

investicijų perleidimo nuostoliai.

35.2. **631 sąskaitoje** *Palūkanų sąnaudos* registruojamos palūkanų, komisinių ir kitos tiesiogiai su paskolų gavimu susijusios sumokėtos ir mokėtinos sumos, palūkanų už finansinės nuomos (lizingo) būdu įsigytą turtą sumos.

35.3. **632 sąskaitoje** *Neigiama valiutų kurso pasikeitimo įtaka* registruojami neigiami užsienio valiutos perkainojimo rezultatai, kurie susidaro perkant, parduodant ar perkainojant valiutą ir atsiskaitant užsienio valiuta.

35.4. **633 sąskaitoje** *Baudų ir delspinigių už pavėluotus atsiskaitymus sąnaudos* registruojamos sumokėtos baudos ir delspinigiai už atsiskaitymą ne laiku.

35.5. **634 sąskaitoje** *Kitos sąnaudos* registruojamos kitos su finansine ir investicine veikla susijusios sąnaudos (sumokėtos banko paslaugų išlaidos, nurašytos bankrutavusių įmonių akcijos ir pan.).

35.6. Finansinės ir investicinės veiklos sąskaitų debete sukauptos sumos ataskaitinio laikotarpio pabaigoje perkeliamos į finansinių rezultatų sąskaitą.

35.7. Šios sąskaitos debetuojamos:

35.7.1. registruojant sumokėtas paskolų palūkanų ir palūkanų už finansinės nuomos būdu įsigytą turtą sumas (K 27);

35.7.2. registruojant mokėtinas paskolų palūkanų ir palūkanų už finansinės nuomos būdu įsigytą turtą sumas (K481);

35.7.3. fiksuojant išlaidas, susijusias su paskolos gavimu (K 27);

35.7.4. registruojant palūkanas už išduotus vekselius (K 45);

35.7.5. fiksuojant neigiamą valiutos likučių perkainojimo ataskaitinio laikotarpio pabaigoje rezultatą (K 27);

35.7.6. registruojant neigiamą valiuta gautų skolų perkainojimo rezultatą, susidariusį dėl valiutos kurso pasikeitimo nuo skolos atsiradimo iki jos atgavimo (K 240, 252);

35.7.7. registruojant neigiamą valiuta gražintų paskolų ir tiekėjams sumokėtų skolų perkainojimo rezultatą, susidariusį dėl valiutos kurso pasikeitimo per laikotarpį nuo skolos atsiradimo iki jos gražinimo (sumokėjimo) (K 27);

35.7.8. registruojant valiutos konvertavimo išlaidas (K 27);

35.7.9. fiksuojant neigiamą valiutos kursų pasikeitimo įtaką, susidariusią perkainojant valiuta gautinas skolas arba gaunant pirkėjų skolą valiuta (K 240, 251, 252);

35.7.10. fiksuojant neigiamą valiutos kursų pasikeitimo įtaką, susidariusią perkainojant valiuta mokėtinas skolas (K 40, 43, 44, 45, 48);

35.7.11. fiksuojant sumokėtas baudas ir delspinigius (K 27);

35.7.12. nurašant bankrutavusių įmonių akcijas (K 16, 26);

35.7.13. fiksuojant nuostolį dėl investicijų perleidimo (K 16, 26).

35.8. Šios sąskaitos kredituojamos jas uždarant ataskaitinio laikotarpio pabaigoje visa apyvartos suma (D 34).

36. **64 sąskaita** *Kitos sąnaudos* skirta su ūkio tipine bei finansine ir investicine veikla nesusijusių sąnaudų (netekimų) apskaitai.

36.1. **640 sąskaitoje** *Ilgalaikio turto perleidimo nuostolis* registruojami ilgalaikio turto (išskyrus finansinį) pardavimo nuostoliai.

36.2. **641 sąskaitoje** *Išnuomoto turto išlaikymo sąnaudos* registruojamos išnuomoto ilgalaikio turto sąnaudos: nusidėvėjimo, draudimo ir kt.

36.3. **642 sąskaitoje** *Kitos netipinės veiklos sąnaudos* registruojamos kitos netipinės veiklos sąnaudos (pvz., parduotos netipinės (nepagrindinės) veiklos produkcijos savikaina) ir sąnaudos, patirtos dėl ypatingų, nepriklausančių nuo ūkio veiklos, įvykių (pvz., nuostoliai dėl nuo stichinių nelaimių ar kitų gamtos reiškinių, kurie nebūdingi tai vietai, ūkio prarasto turto).

36.4. Kitų sąnaudų sąskaitų debete sukauptos sumos ataskaitinio laikotarpio pabaigoje perkeliamos į finansinių rezultatų sąskaitą.

36.5. Šios sąskaitos debetuojamos:

36.5.1. nurašant nenudėvėtą perleisto ilgalaikio materialiojo ir neamortizuotą perleisto

nematerialiojo turto likutinę vertę (K 11, 12);

36.5.2. apskaičiuojant išnuomoto ilgalaikio turto nusidėvėjimą (K 13);

36.5.3. fiksuojant sumokėtas draudimo įmokas už išnuomotą turtą (K 27);

36.5.4. registruojant netipinės veiklos parduotos produkcijos savikainą (K 211);

36.5.5. registruojant nuostolį dėl stichinių nelaimių (K 12, 19, 20, 21 ir kt.).

36.6. Šios sąskaitos kredituojamos, jas uždarant ataskaitinio laikotarpio pabaigoje visa apyvartos suma (D 34).

37. **65 sąskaita** *Pagrindinės gamybos suvestinė* naudojama taikant nuolat apskaitomų atsargų apskaitos būdą. Šios sąskaitos debete registruojama pasėlių ir kitos nebaigtos gamybos vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje, taip pat per ataskaitinį laikotarpį faktiškai patirtos kintamosios ir pastoviosios pagrindinės gamybos išlaidos. Gamybos išlaidos pagal atskiras gamybos šakas gali būti apskaitomos pasirinktose sąskaitose. Atskirą sąskaitą tikslinga išskirti gamybos aptarnavimo išlaidoms apskaityti. Šios sumos vėliau turi būti paskirstytos gamybos šakoms.

37.1. **650 sąskaitos** *Augalininkystė* debete registruojama pasėlių ar kitos augalininkystės nebaigtos gamybos vertė ataskaitinio laikotarpio pradžioje bei augalininkystės produkcijos auginimo sąnaudos per ataskaitinį laikotarpį. Analitinės sąskaitos išskiriamos pagal auginamų augalų rūšis ar grupes. Sąskaitos kredite registruojama per ataskaitinį laikotarpį iš derliaus gauta augalininkystės produkcija.

37.2. Kai iš ūkio valdomo biologinio turto gauta augalininkystės produkcija įvertinama tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, ši vertė nustatoma produkcijos pirminio pripažinimo metu ir vėliau šis įvertinimas nekeičiamas. Metų pabaigoje palyginus faktines augalininkystės produkcijos išauginimo išlaidas (faktinę pasigaminimo savikainą), nustatytas pagal 650 sąskaitos debetą, su užpajamuotos produkcijos tikrąja verte, užregistruota 650 sąskaitos kredite, gautas skirtumas priskiriamas ataskaitinio laikotarpio finansiniams rezultatams ir perkeliamas į finansinių rezultatų sąskaitą.

37.3. Kai iš ūkio valdomo biologinio turto gauta augalininkystės produkcija įvertinama pasigaminimo savikaina, per metus ji gali būti įvertinama ūkyje nusistatyta planine savikaina, kuri metų pabaigoje koreguojama iki faktinės pasigaminimo savikainos.

37.4. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje nebaigto auginti biologinio turto vertė nustatoma pagal įmonėje pasirinktą biologinio turto įvertinimo būdą, t. y. vertinama tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, arba faktine pasigaminimo savikaina. Kitos augalininkystės nebaigtos gamybos vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje nustatoma pagal faktines gamybos išlaidas.

37.5. Ši sąskaita debetuojama:

37.5.1. perkėlus augalų auginimui tenkančias kintamąsias gamybos sąnaudas (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems augalininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 610, 612, 613, 614, 616, 617, 619);

37.5.2. perkėlus augalų auginimui tenkančias pastoviąsias gamybos sąnaudas (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems augalininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 620, 621, 622, 623, 625, 626);

37.5.3. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje priskyrus dalį gamybos aptarnavimo sąnaudų (K 656);

37.5.4. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant augalininkystės produkcijos įvertinimo tikrąja verte ir faktinės pasigaminimo savikainos teigiamą rezultatą (kai produkcija įvertinama tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas) (K 34).

37.6. Ši sąskaita kredituojama:

37.6.1. užpajamavus augalininkystės produkciją tikrąja verte (kai įvertinama tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas) arba ūkyje nusistatyta planine savikaina (kai įvertinama pasigaminimo savikaina) (D 210);

37.6.2. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant augalininkystės produkcijos įvertinimo koregavimą iki faktinės pasigaminimo savikainos (kai įvertinama pasigaminimo savikaina), tenkantį:

37.6.2.1. laikotarpio pabaigoje ūkyje likusiai produkcijai (D 210);

37.6.2.2. per ataskaitinį laikotarpį parduotai produkcijai (D 60);

37.6.2.3. ūkio reikmėms sunaudotai produkcijai (D 560);

37.6.2.4. asmeninėms reikmėms sunaudotai produkcijai (D 561);

37.6.3. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant augalininkystės produkcijos įvertinimo tikrąją vertę ir faktinės pasigaminimo savikainos neigiamą rezultatą (kai produkcija įvertinama tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas) (D 34).

37.7. **651 sąskaitos** *Pieninė gyvulininkystė* debete registruojamos melžiamų karvių ir ožkų (kai jos auginamos pienui) auginimo sąnaudos. Sąskaitos kredite registruojama per ataskaitinį laikotarpį gauta produkcija (pienas, prievaisa (veršeliai, ožiukai), mėšlas).

37.8. Kai iš ūkio valdomo biologinio turto gauta gyvulininkystės produkcija (pienas) ir gautas kitas biologinis turtas (pvz., veršeliai) įvertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, ši vertė nustatoma produkcijos pirminio pripažinimo metu. Metų pabaigoje palyginus faktines gyvulininkystės produkcijos auginimo sąnaudas (pasigaminimo savikainą), užregistruotas 651 sąskaitos debete, su užpajamuotos produkcijos tikrąja verte, užregistruota 651 sąskaitos kredite, gautas skirtumas priskiriamas ataskaitinio laikotarpio finansiniams rezultatams ir perkeliamas į finansinių rezultatų sąskaitą.

37.9. Kai iš ūkio valdomo biologinio turto gauta gyvulininkystės produkcija įvertinama pasigaminimo savikaina, per metus ji įvertinama ūkyje nusistatyta planine savikaina, kuri metų pabaigoje koreguojama iki faktinės pasigaminimo savikainos.

37.10. Ši sąskaita debetuojuama:

37.10.1. perkėlus gyvulių auginimui tenkančias kintamąsias gamybos sąnaudas (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems gyvulininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 611, 613, 614, 615, 616, 617, 619);

37.10.2. perkėlus gyvulių auginimui tenkančias pastoviąsias gamybos sąnaudas (kai galima betarpiškai priskirti išlaidų apskaitos objektams) (K 620, 622, 623, 625, 626);

37.10.3. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje priskyrus dalį gamybos aptarnavimo išlaidų (K 656);

37.10.4. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant gyvulininkystės produkcijos, gimusių gyvulių įkainojimo tikrąją vertę ir faktinės pasigaminimo savikainos teigiamą rezultatą (kai produkcija ir biologinis turtas įvertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas) (K 34).

37.11. Ši sąskaita kredituojama:

37.11.1. užpajamavus gyvulininkystės produkciją (pieną) ūkyje nusistatyta planine savikaina (kai įvertinama pasigaminimo savikaina) arba tikrąja verte (kai įvertinama tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas) (D 210);

37.11.2. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant gyvulininkystės produkcijos įkainojimo koregavimą iki faktinės pasigaminimo savikainos (kai įvertinama pasigaminimo savikaina), tenkantį:

37.11.2.1. laikotarpio pabaigoje ūkyje likusiai produkcijai (D 210);

37.11.2.2. per ataskaitinį laikotarpį parduotai produkcijai (D 60);

37.11.2.3. ūkio reikmėms sunaudotai produkcijai (D 560);

37.11.2.4. asmeninėms reikmėms sunaudotai produkcijai (D 561);

37.11.3. užpajamavus gimusius gyvulius ūkyje nusistatyta planine savikaina (kai įvertinama pasigaminimo savikaina) arba tikrąja verte (kai įvertinama tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas) (D 221);

37.11.4. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant gimusių gyvulių įkainojimo koregavimą iki faktinės pasigaminimo savikainos (kai įvertinama pasigaminimo savikaina) (D 221);

37.11.5. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant gyvulininkystės produkcijos, gimusių gyvulių įvertinimo tikrąją vertę ir faktinės pasigaminimo savikainos neigiamą rezultatą (kai produkcija ir biologinis turtas įvertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas) (D 34).

37.12. **652 sąskaitos** *Mėsinė gyvulininkystė* debete registruojamos mėšinių gyvulių (paukščių) auginimo sąnaudos. Kiekvienos gyvulių ar paukščių rūšies auginimo sąnaudas tikslinga

apskaičiuoti atskiroje analitinėje sąskaitoje. Sąskaitos kredite registruojamas per ataskaitinį laikotarpį patirtų sąnaudų išskėlimas į 221 ir 222 sąskaitas.

37.13. Ši sąskaita debetuojama:

37.13.1. perkėlus gyvūnų auginimui tenkančias kintamąsias gamybos sąnaudas (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems gyvulininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 611, 613, 614, 615, 616, 617, 619);

37.13.2. perkėlus gyvulių auginimui tenkančias pastoviąsias gamybos sąnaudas (kai galima betarpiškai priskirti išlaidų apskaitos objektams) (K 620, 622, 623, 625, 626);

37.13.3. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje priskyrus dalį gamybos aptarnavimo išlaidų (K 656).

37.14. Ši sąskaita kredituojama:

37.14.1. perkėlus mėšinių gyvulių auginimo išlaidas į gyvulių ir kitų gyvūnų sąskaitas (D 221, 222);

37.14.2. registruojant šalutinę produkciją (mėšlą ir pan.) (D 210).

37.15. **653 sąskaita** *Kita gyvulininkystė* skirta kitų gyvulininkystės produktų (kiaušinių, vilnos, medaus ir kitų) gamybos sąnaudų apskaitai. Analitinės sąskaitos išskiriamos pagal gyvulininkystės produktų gamybos rūšis. Sąskaitos kredite registruojama per ataskaitinį laikotarpį gauta gyvulininkystės produkcija.

37.16. Kai iš ūkio valdomo biologinio turto gauta gyvulininkystės produkcija ir gautas kitas biologinis turtas (pvz., ėriukai, bičių šeimos ir pan.) įvertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas, ši vertė nustatoma produkcijos pirminio pripažinimo metu. Metų pabaigoje palyginus faktines gyvulininkystės produkcijos auginimo sąnaudas (pasigaminimo savikainą), užregistruotas 653 sąskaitos debete, su užpajamuotos produkcijos tikrąja verte, užregistruota 653 sąskaitos kredite, gautas skirtumas priskiriamas ataskaitinio laikotarpio finansiniams rezultatams ir perkeliama į finansinių rezultatų sąskaitą.

37.17. Kai iš ūkio valdomo biologinio turto gauta gyvulininkystės produkcija įvertinama pasigaminimo savikaina, per metus ji įvertinama ūkyje nusistatyta planine savikaina, kuri metų pabaigoje koreguojama iki faktinės pasigaminimo savikainos.

37.18. Ši sąskaita debetuojama:

37.18.1. perkėlus gyvūnų auginimui tenkančias kintamąsias gamybos sąnaudas (kai galima betarpiškai priskirti atskiriems gyvulininkystės išlaidų apskaitos objektams) (K 611, 613, 614, 615, 616, 617, 619);

37.18.2. perkėlus gyvūnų auginimui tenkančias pastoviąsias gamybos sąnaudas (kai galima betarpiškai priskirti išlaidų apskaitos objektams) (K 620, 622, 623, 625, 626);

37.18.3. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje priskyrus dalį gamybos aptarnavimo išlaidų (K 656);

37.18.4. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant gyvulininkystės produkcijos ir gimusių gyvulių įvertinimo tikrąja verte ir faktinės pasigaminimo savikainos teigiamą rezultatą (kai produkcija ir biologinis turtas įvertinami tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas) (K 34).

37.19. Ši sąskaita kredituojama:

37.19.1. užpajamavus gyvulininkystės produkciją ūkyje nusistatyta planine savikaina (kai įvertinama pasigaminimo savikaina) arba tikrąja verte (kai įvertinama tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos išlaidas) (D 210);

37.19.2. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant gyvulininkystės produkcijos įvertinimo koregavimą iki faktinės pasigaminimo savikainos (kai įvertinama pasigaminimo savikaina), tenkantį:

37.19.2.1. laikotarpio pabaigoje ūkyje likusiai produkcijai (D 210);

37.19.2.2. per ataskaitinį laikotarpį parduotai produkcijai (D 60);

37.19.2.3. ūkio reikmėms sunaudotai produkcijai (D 560);

37.19.2.4. asmeninėms reikmėms sunaudotai produkcijai (D 561);

37.19.3. užpajamavus gimusius gyvulius ūkyje nusistatyta planine savikaina (kai įvertinama pasigaminimo savikaina) arba tikrąja verte (kai įvertinama tikrąja verte, atėmus pardavimo vietos

išlaidas) (D 221, 222);

37.19.4. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje registruojant gyvulininkystės produkcijos ir gimusių gyvūnų įvertinimo tikrąją vertę ir faktinės pasigaminimo savikainos neigiamą rezultatą (kai produkcija ir biologinis turtas įvertinami tikrąją vertę, atėmus pardavimo vietos išlaidas) (D 34).

37.20. **654 sąskaitos** *Savos produkcijos perdirbimas* debete kaupiamos savos žemės ūkio produkcijos perdirbimo sąnaudos. Analitinės sąskaitos išskiriamos pagal perdirbamos produkcijos rūšis. Sąskaitos kredite registruojama per ataskaitinį laikotarpį gauta perdirbta produkcija. Per metus ši produkcija gali būti įvertinama ūkyje nusistatyta planine savikaina, kuri metų pabaigoje koreguojama iki faktinės pasigaminimo savikainos.

37.21. Ši sąskaita debetuojama:

37.21.1. perkėlus kintamąsias gamybos sąnaudas (kai galima betarpiškai priskirti išlaidų apskaitos objektams) (K 615, 616, 617, 619);

37.21.2. perkėlus pastoviąsias gamybos sąnaudas (kai galima betarpiškai priskirti išlaidų apskaitos objektams) (K 620, 622, 623, 624, 625, 626);

37.21.3. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje priskyrus dalį gamybos aptarnavimo išlaidų (K 656).

37.22. Ši sąskaita kredituojama:

37.22.1. užpajamavus perdirbimo produktus (ūkyje nusistatyta planine savikaina) (D 211);

37.22.2. registruojant perdirbimo produktų įkainojamo koregavimą iki faktinės pasigaminimo savikainos, tenkantį:

37.22.2.1. laikotarpio pabaigoje ūkyje likusiai produkcijai (D 211);

37.22.2.2. per ataskaitinį laikotarpį parduotai produkcijai (D 60);

37.22.2.3. ūkio reikmėms sunaudotai produkcijai (D 560);

37.22.2.4. asmeninėms reikmėms sunaudotai produkcijai (D 561).

37.23. **655 sąskaita** *Paslaugos žemės ūkiui* skirta kitiems teikiamų žemės ūkio paslaugų sąnaudų apskaitai. Sąskaitos debete kaupiamos minėtos sąnaudos. Analitinės sąskaitos gali būti išskiriamos pagal paslaugų rūšis. Kredite nurašoma kitiems atliktų darbų savikaina.

37.24. Ši sąskaita debetuojama:

37.24.1. perkėlus kintamąsias gamybos sąnaudas (kai galima betarpiškai priskirti išlaidų apskaitos objektams) (K 614, 615, 616, 617, 619);

37.24.2. perkėlus pastoviąsias gamybos sąnaudas (kai galima betarpiškai priskirti išlaidų apskaitos objektams) (K 620, 623, 625, 626);

37.24.3. ataskaitinio laikotarpio pabaigoje priskyrus dalį gamybos aptarnavimo išlaidų (K656).

37.25. Ši sąskaita kredituojama, suteikus žemės ūkio paslaugas kitiems (D 60).

37.26. **656 sąskaita** *Gamybos aptarnavimas* skirta netiesioginėms kintamosioms ir pastoviosioms pagrindinės gamybos aptarnavimo (sunkvežimių transporto, žemės ūkio technikos darbo ir pan.) sąnaudoms sukaupti, kai jų negalima betarpiškai priskirti atskiriems pagrindinės gamybos išlaidų objektams. Šios sumos vėliau turi būti paskirstytos gamybos šakoms proporcingai ūkyje nusistatytai paskirstymo bazei (mašinų darbo valandoms, kuro sąnaudoms, tiesioginėms išlaidoms, darbo užmokesčiui ir pan.).

37.27. 656 sąskaita debetuojama:

37.27.1. perkėlus kintamąsias gamybos sąnaudas (kai negalima betarpiškai priskirti atskiriems pagrindinės gamybos išlaidų apskaitos objektams) (K 614, 615, 616, 617, 619);

37.27.2. perkėlus pastoviąsias gamybos sąnaudas (kai negalima betarpiškai priskirti atskiriems išlaidų apskaitos objektams) (K 620, 622, 623, 625, 626);

37.28. 656 sąskaita kredituojama ataskaitinio laikotarpio pabaigoje Paskirsčius gamybos aptarnavimo išlaidas pagrindinės gamybos išlaidų apskaitos objektams (D 650, 651, 652, 653, 654, 655).

38. **67 sąskaita** *Biologinio turto pirkimai* skirta ataskaitinio laikotarpio gyvulių, kitų gyvūnų ir kito biologinio turto pirkimų apskaitai. Sąskaita gali būti detalizuojama pagal perkamo biologinio turto rūšis.

38.1. Taikant nuolat apskaitomų atsargų būdą, pirkimai gali būti registruojami iš karto 22 sąskaitoje *Gyvuliai ir kiti gyvūnai*, 19 sąskaitoje *Daugiamečiai sodiniai*.

38.2. Jei taikant nuolat apskaitomų atsargų būdą pirkimai registruojami 67 sąskaitoje, jos debete registruojama pirkimų vertė, o kredite parodomas pirkimų vertės perkėlimas į biologinio turto sąskaitas.

38.3. Ši sąskaita debetuojama:

38.3.1. registruojant gyvūnų ir kito biologinio turto pirkimą:

38.3.1.1. jeigu atsiskaitoma pinigais (K 270, 271);

38.3.1.2. jeigu įsigyjama skolon (K 45);

38.3.1.3. jeigu buvo sumokėta iš anksto (K 251).

38.4. Ši sąskaita kredituojama perkėlus gyvūnų ir kito biologinio turto pirkimus (D 22; 19).

38.5. Taikant periodiškai apskaitomų atsargų būdą, 67 sąskaitos debete registruojama pirkimų vertė, o kredite parodomas pirkimų vertės perkėlimas į 34 sąskaitą *Finansiniai rezultatai*.

Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę

ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejetainė apskaitos sistema rekomendacijų 2 priedas

(Pavyzdinė ūkio balanso forma)_____
(ūkininko (gyventojų) vardas, pavardė)_____
(ūkio kodas, adresas, kiti duomenys)**20... m.d. BALANSAS**_____
Nr. _____

(finansinės atskaitomybės sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)_____
(finansinės atskaitomybės valiuta ir jos tikslumo lygis)

	TURTAS	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
A.	ILGALAIKIS TURTAS		
I.	NEMATERIALUSIS TURTAS		
II.	MATERIALUSIS TURTAS		
II.1.	Žemė		
II.2.	Miškas		
II.3.	Pastatai ir kiti statiniai		
II.4.	Mašinos ir įrenginiai		
II.5.	Transporto priemonės		
II.6.	Kitas materialusis turtas		
II.7.	Nebaigta statyba		
III.	FINANSINIS TURTAS		
B.	BIOLOGINIS TURTAS		
I.	DAUGIAMEČIAI SODINIAI		
II.	GYVULIAI IR KITI GYVŪNAI		
III.	PASĖLIAI		
C.	TRUMPALAIKIS TURTAS		
I.	ATSARGOS, IŠANKSTINIAI APMOKĖJIMAI IR NEBAIGTOS VYKDYTI SUTARTYS		
I.1.	Atsargos		
I.1.1.	Medžiagos		
I.1.2.	Nebaigta gamyba		
I.1.3.	Žemės ūkio produkcija		
I.1.4.	Kita produkcija		
I.2.	Išankstiniai apmokėjimai		
II.	PER VIENERIUS METUS GAUTINOS SUMOS		
II.1.	Pirkėjų skolos		
II.2.	Kitos gautinos sumos		
III.	KITAS TRUMPALAIKIS TURTAS		
IV.	PINIGAI		
	TURTO IŠ VISO:		

	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
D.	NUOSAVAS KAPITALAS		
E.	DOTACIJOS IR SUBSIDIJOS		

F.	MOKĖTINOS SUMOS IR ĮSIPAREIGOJIMAI		
I.	PO VIENERIŲ METŲ MOKĖTINOS SUMOS IR ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI		
I.1.	Paskolos		
I.2.	Lizingo (finansinės nuomos) įsipareigojimai		
I.3.	Kitos mokėtinės sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai		
II.	PER VIENERIUS METUS MOKĖTINOS SUMOS IR TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI		
II.1.	Ilgalaikių skolų ataskaitinių metų dalis		
II.2.	Paskolos		
II.3.	Skolos tiekėjams ir rangovams		
II.4.	Gauti išankstiniai apmokėjimai		
II.5.	Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai		
II.6.	Kitos mokėtinės sumos ir įsipareigojimai		
	NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO:		

Ūkininko (gyventojų) parašas _____

Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę

ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejybine apskaitos sistema rekomendacijų 3 priedas

(Pavyzdinė ūkio pelno (nuostolio) ataskaitos forma)

_____ (ūkininko (gyventojų) vardas, pavardė)

_____ (ūkio kodas, adresas, kiti duomenys)

20... m. d. PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA

_____ Nr. _____
(finansinės atskaitomybės sudarymo data)

_____ (ataskaitinis laikotarpis)		_____ (finansinės atskaitomybės valiuta ir jos tikslumo lygis)	
Eil. Nr.	Straipsniai	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
I.	PARDAVIMO PAJAMOS		
II.	PAGAMINTOS PRODUKCIJOS, NEBAIGTOS GAMYBOS IR GYVŪNŲ BEI KITO BIOLOGINIO TURTO LIKUČIŲ VERTĖS PADIDĖJIMAS (SUMAŽĖJIMAS)		
III.	ŪKIO REIKMĖMS SUVARTOTA PRODUKCIJA		
IV.	ASMENINĖMS REIKMĖMS SUVARTOTA ŪKIO PRODUKCIJA, GYVULIAI IR KITI GYVŪNAI		
V.	GYVULIŲ IR KITŲ GYVŪNŲ IR KITO BIOLOGINIO TURTO PIRKIMAI (-)		
VI.	BENDROJI PRODUKCIJA		
VII.	KINTAMOSIOS ŪKIO SĄNAUDOS		
VIII.	BENDRASIS GAMYBINIS PELNAS (NUOSTOLIAI)		
IX.	PASTOVIOSIOS ŪKIO SĄNAUDOS		
X.	PAGRINDINĖS (TIPINĖS) VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)		
XI.	DOTACIJOS, SUSIJUSIOS SU PAJAMOMIS		
XII.	FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS PELNAS (NUOSTOLIAI)		
XIII.	KITAS PELNAS AR NUOSTOLIAI		
XIV.	PELNAS (NUOSTOLIAI) PRIEŠ APMOKESTINIMĄ		
XV.	GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESTIS		
XVI.	GRYNASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)		

Ūkininko (gyventojų) parašas _____

Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę

ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejetainė apskaitos sistema rekomendacijų 4 priedas

(Pavyzdinė ūkio pinigų srautų ataskaitos, sudaromos netiesioginiu būdu, forma)

_____ (ūkininko (gyventojų) vardas, pavardė)

_____ (ūkio kodas, adresas, kiti duomenys)

20... m.d. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

_____ Nr. _____
(finansinės atskaitomybės sudarymo data)

(ataskaitinis laikotarpis)		(finansinės atskaitomybės valiuta ir jos tikslumo lygis)	
Eil. Nr.	Straipsniai	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
I.	Pagrindinės veiklos pinigų srautai		
I.1.	Grynasis pelnas (+) arba nuostoliai (-)		
I.2.	Ilgalaikio turto nusidėvėjimas (amortizacija) (+)		
I.3.	Po vienerių metų gautinų sumų padidėjimas (-), sumažėjimas (+)		
I.4.	Atsargų padidėjimas (-), sumažėjimas (+)		
I.5.	Biologinio turto padidėjimas (-), sumažėjimas (+)		
I.6.	Pirkėjų išskolinimo padidėjimas (-), sumažėjimas (+)		
I.7.	Kitų gautinų sumų ir sumokėtų išankstinių apmokėjimų padidėjimas (-), sumažėjimas (+)		
I.8.	Kito trumpalaikio turto padidėjimas (-), sumažėjimas (+)		
I.9.	Skolų tiekėjams ir gautų išankstinių apmokėjimų padidėjimas (+), sumažėjimas (-)		
I.10.	Su darbo santykiais susijusių įsipareigojimų padidėjimas (+), sumažėjimas (-)		
I.11.	Kitų mokėtinų sumų ir įsipareigojimų padidėjimas (+), sumažėjimas (-)		
I.12.	Finansinės ir investicinės veiklos rezultatų eliminavimas: nuostolis (+), pelnas (-)		
I.13.	Ilgalaikio materialiojo turto perleidimo ir likvidavimo rezultato eliminavimas: nuostolis (+), pelnas (-)		
I.14.	Ūkininko ar gyventojų asmeninėms reikmėms sunaudota ūkio produkcija, gyvuliai ir kiti gyvūnai (-)		
	Gryniesi pagrindinės veiklos pinigų srautai		
II.	Investicinės veiklos pinigų srautai		
II.1.	Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) įsigijimas (-)		
II.2.	Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) perleidimas (+)		
II.3.	Ilgalaikių investicijų įsigijimas (pirkimas) (-)		
II.4.	Ilgalaikių investicijų perleidimas (pardavimas) (+)		
II.5.	Gauti dividendai, palūkanos (+)		
II.6.	Kiti investicinės veiklos pinigų srautų padidėjimai (+)		
II.7.	Kiti investicinės veiklos pinigų srautų sumažėjimai (-)		
	Gryniesi investicinės veiklos pinigų srautai		
III.	Finansinės veiklos pinigų srautai		
III.1.	Ūkininko ir jo partnerių ar gyventojų įnašai (+)		
III.2.	Pinigų išmokėjimas ūkininkui ir jo partneriams ar gyventojui (-)		
III.3.	Gautos dotacijos, susijusios su turtu (+)		

III.4.	Paskolų gavimas (+)		
III.5.	Paskolų grąžinimas (-)		
III.6.	Sumokėtos palūkanos (-)		
III.7.	Kiti finansinės veiklos pinigų srautų padidėjimai (+)		
III.8.	Kiti finansinės veiklos pinigų srautų sumažėjimai (-)		
	Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai		
IV.	Valiutų kursų pasikeitimo įtaka grynujų pinigų ir pinigų ekvivalentų likučiui		
	Grynasis pinigų srautų padidėjimas (sumažėjimas)		
	Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pradžioje		
	Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pabaigoje		

Ūkininko (gyventojų) parašas _____

Ūkininko ūkio ir gyventojų, kurie neįregistravę

ūkininko ūkio verčiasi individualia žemės ūkio veikla, veiklos buhalterinės apskaitos tvarkymo dvejybine apskaitos sistema rekomendacijų 5 priedas

(Pavyzdinė ūkio pinigų srautų ataskaitos, sudaromos tiesioginiu būdu, forma)

_____ (ūkininko (gyventojų) vardas, pavardė)

_____ (ūkio kodas, adresas, kiti duomenys)

20... m.d. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

Nr. _____

(finansinės atskaitomybės sudarymo data)

_____ (ataskaitinis laikotarpis)

_____ (finansinės atskaitomybės valiuta ir jos tikslumo lygis)

Eil. Nr.	Rodikliai	Finansiniai metai	Praėję finansiniai metai
I.	Pagrindinės veiklos pinigų srautai		
I.1.	Pinigų įplaukos iš pirkėjų (su PVM) (+)		
I.2.	Gautos dotacijos, susijusios su pajamomis (+)		
I.3.	Kitos įplaukos (+)		
I.4.	Pinigai sumokėti medžiagų, paslaugų tiekėjams (su PVM) (-)		
I.5.	Pinigų išmokos, susijusios su darbo santykiais (-)		
I.6.	Sumokėti į biudžetą mokesčiai (-)		
I.7.	Kitos pinigų išmokos (-)		
	Grynieji pagrindinės veiklos pinigų srautai		
II.	Investicinės veiklos pinigų srautai		
II.1.	Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) įsigijimas (-)		
II.2.	Ilgalaikio turto (išskyrus investicijas) perleidimas (+)		
II.3.	Ilgalaikių investicijų įsigijimas (pirkimas) (-)		
II.4.	Ilgalaikių investicijų perleidimas (pardavimas) (+)		
II.5.	Gauti dividendai, palūkanos (+)		
II.6.	Kiti investicinės veiklos pinigų srautų padidėjimai (+)		
II.7.	Kiti investicinės veiklos pinigų srautų sumažėjimai (-)		
	Grynieji investicinės veiklos pinigų srautai		
III.	Finansinės veiklos pinigų srautai		
III.1.	Ūkininko ir jo partnerių įnašai (+)		
III.2.	Pinigų išmokėjimas ūkininkui ir jo partneriams (-)		
III.3.	Gautos dotacijos, susijusios su turto (+)		
III.4.	Paskolų gavimas (+)		
III.5.	Paskolų grąžinimas (-)		
III.6.	Sumokėtos palūkanos (-)		
III.7.	Kiti finansinės veiklos pinigų srautų padidėjimai (+)		
III.8.	Kiti finansinės veiklos pinigų srautų sumažėjimai (-)		
	Grynieji finansinės veiklos pinigų srautai		
IV.	Valiutų kursų pasikeitimo įtaka grynujų pinigų ir pinigų ekvivalentų likučiui		
	Grynasis pinigų srautų padidėjimas (sumažėjimas)		
	Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pradžioje		
	Pinigai ir pinigų ekvivalentai laikotarpio pabaigoje		

Ūkininko (gyventojų) parašas _____
